

ANUL III

Nr. 1

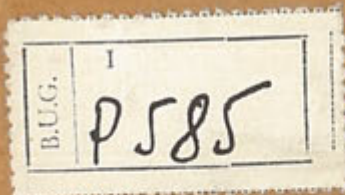
ASISTENȚA SOCIALĂ

BULETINUL ȘCOALEI SUPERIOARE DE ASIS-
TENȚĂ SOCIALĂ «PRINCIPESA ILEANA»

DIRECTOR: VETURIA MANUILA

	Pg.
A. S. R. Principesa Ileana — Cuvântare inaugurală la ciclul de conferințe asupra „Problemelor asistenței sociale moderne”	9
Prof. D. Gusti — Răspuns.	10
Xenia Costa-Foru — Colaborarea în asistență	15
Dr. Gh. Banu — Igiena copiilor de vârstă preșcolară în România.	30
Veturia Manuila — Desorganizarea familiei	42
Dr. Hilda Drăgan — Opera de ocrotire și asistență a tinerimii, la Viena	94
Dr. Sabin Manuila — Importanța recensământului populației pentru asistența socială.	111

Recenzii. — Reviste de specialitate. — Știri de
pretutindeni. — Raport pe 1930 al Ș. S. A. S. —
Compte-rendu. — English summary

1931

BUCUREȘTI, VI. — STRADA COSTACHE NEGRI, 20.

ANUL III

Nr. 1

ASISTENȚA SOCIALĂ

Director: VETURIA MANUILA

344.165

1931

BUCUREȘTI, VI. — STRADA COSTACHE NEGRI, 20.

02. MAR. 2022

PI 585

15. IUN. 1998

20. IAN. 2014

*Inițiatoarea și animatoarea
atâtor opere de covârșitoare
importanță socială și
națională*

A. S. R. Principesa Ileana

*s'a logodit la Freiburg in Brisgau
cu*

Arhiducele Anton de Habsburg

*Acest eveniment, care bucură
toată țara, îndeobște, ne
impresionează, cu deosebire,
pe noi, asupra cărora s'a
revărsat, din belșug, calda
duioșie și înalta spiritualitate
a Domniței.*

„ASISTENȚA SOCIALĂ“

CUPRINS

Pag.

<i>A. S. R. Principesa Ileana</i> — Cuvântare inaugurală la ciclul de conferințe asupra „Problemelor asistenței sociale moderne”	9
<i>Prof. D. Gusti</i> — Răspuns	10
<i>Xenia Costa-Foru</i> — Colaborarea în asistență	15
<i>Dr. Gh. Banu</i> — Igiena copiilor de vârstă preșcolară în România . .	30
<i>Veturia Manuila</i> — Desorganizarea familiei.	42
<i>Dr. Hilda Drăgan</i> — Opera de ocrotire și asistență a tinerimii, la Viena	94
<i>Dr. Sabin Manuila</i> — Importanța recensământului populației pentru asistența socială	111
Recenzii	118
Reviste de specialitate.	126
Știri de pretutindeni	129
Raport pe 1930 al Ș. S. A. S.	140
Compte-rendu.	143
English summary	152

PROBLEMELE ASISTENȚEI SOCIALE MODERNE

Secția de Politică socială a Institutului Social Român de sub Președenția d-lui Prof. D. Gusti, a organizat, la Fundația Carol, o serie de 7 conferințe publice, tratând despre: *Problemele Asistenței Sociale Moderne*, în folosul Centrului de demonstrație din cartierul Tei, al Școlii superioare de Asistență socială « Principesa Ileana ».

Seria conferințelor a fost deschisă Miercuri, 11 Martie 1931, prin

Cuvântarea inaugurală a A. S. R. Principesa Ileana

« Viața modernă, cu veșnicile ei prefaceri în toate ramurile, cere, ca și asistența socială, să meargă în același ritm modernizat. Asistența socială reclamă o continuă sistematizare. Insuș cuvântul « asistență » e nou. Pe vremuri, se vorbea de milă și de danie, iar lumea eră obișnuită să facă dania cum o lăsă inima. Astăzi însă, dărnicia ia caracter de doctrină socială, pentru că s'a găsit o metodă, grație căreia, ajutorul dat poate fi de un real folos. E sistemul de ajutorare care tinde la reeducarea individului, până când ajunge în posibilitate de a se susține singur. În acest scop, s'au creat metode științifice care răspund, cu adevărat, nevoilor multiple ale vieții moderne.

« Școala pe care am creat-o, este menită să pregătească elemente pentru această misiune și să dea o carieră socială demnă de o femeie.

« Mă bucur că ideea a fost înțeleasă și că văd astăzi atâtea personalități de seamă ale țării, venite să ne ajute în opera noastră, prin îndrumările lor ».

Domnița Ileana mulțumește apoi Institutului Social Român și conferențiarilor pentru concursul dat.

Răspunsul d-lui D. Gusti, Președintele Institutului Social Român

ALTEȚĂ REGALĂ,

« Institutul Social Român, care se bucură de înalta favoare de a avea ca Președinte de onoare pe M. S. Regele Carol II, este plin de cea mai vie satisfacție a inaugura în astăseară acest important ciclu de conferințe asupra Asistenței, organizat din înaltul imbold al Alteței Voastre.

« Grație intervenției Alteței Voastre, problema Asistenței a ieșit din făgașul sentimentalismului generos și al simplelor bune intenții, pentru a păși în domeniul unei acțiuni sociale și etice ordonate și temeinic motivate.

« Nu vorbesc numai de ciclul ce se inaugurează astăzi, care va fi un rar prilej de precizare a tuturor formelor principale de asistență.

« Voesc să amintesc însă de « Școala superioară de Asistență socială », care Vă poartă numele, și care are o mare misiune de împlinit: anume, aceea de a pregăti elementele necesare unei rodnice conduceri în materie de asistență de toate felurile, fie ea de Stat, comunală ori particulară.

« Acei cari au avut norocul să asiste la inaugurarea « Centrului de demonstrație » din cartierul Tei, se află încă sub vraja cuvintelor elocvente și înțelepte, pe care Alteța Voastră le-a spus atunci.

« S'a creat un nou tip original de școală, iar prin aceasta, pentru întâia oară la noi, s'au pus bazele unei asistențe raționale, experimentale.

« Intrebuițând un cuvânt, ce beneficiază uneori de favoarea publică, s'ar putea spune că noua școală superioară de asistență « Principesa Ileana » este așezată pe baze sociologice.

« Programul școlii poate fi prins în trei formule: curajul de a observa și gândi social și datoria etică de a servi, izvorâte din necesitatea unei doctrine de viață activă.

« În această nouă școală, viața se gândește și gândirea trăește. În aceste timpuri de intelectualism sceptic și de empirism utilitar, iată că s'a înființat o instituție, cu scopul exclusiv a servi societatea, nu prin cărți și teorie, cum sunt îndeobște organizate școlile noastre, ci prin găsirea Adevărului social în mijlocul grelelor conflicte ale vieții.

« Cu drept cuvânt, căci o școală creată pentru societate, nu poate considera societatea ca o adunare de cărți dintr'o bibliotecă, ea fiind carne și sânge, o realitate vie, pe care numai aceia pot spera să o cunoască și să o îndrepte, care se afundă în ea în întregime și se străduiesc a sesiza, deodată, toate aspectele ei, economice, spirituale, morale, ș. a. m. d., pentru a descoperi astfel coerența ei internă și unitatea ei vitală.

« Deaceia, Școala superioară de Asistență socială, « Principesa Ileana », nu s'a mărginit a organiza numai cursul teoretic, ci a demonstra, pe teren, aplicarea și verificarea teoriilor învățate.

« Așa s'a creat Centrul de demonstrație din cartierul Tei.

« Originalitatea școlii constă tocmai în acest Centru, care ar fi bine să fie cunoscut așa cum funcționează, la fața locului, de cât mai multă lume, căci acolo se va înfățișa vizitatorului, spectacolul interesant al strânsei alianțe, care trebuie să existe în materie socială, între știință și acțiune.

« Secretul vieții se descoperă numai venind în contact direct cu domeniul palpitant al ei.

« Analizând cu metodă viața infim de modestă, însă totală, a țăranului, a lucrătorului, a locuitorului din marginea orașului, nu-și poate închipui cineva câte adevăruri se găsesc!

« Prin acest contact direct și personal cu viața socială, sub formele ei cele mai grandioase ori cele mai umile, omul de știință, luat în liniștile sale studii, de torentul vieții, devine om de acțiune, adică dornic a înlătura, ori cel puțin a atenua conflictele, impasurile și viciile, în care viața, în complexitatea ei tragică, nu încetează a ne angaja.

« Cine ar vedea și studia dosarele și fișele anchetelor săvârșite în cartierul Tei de către elevele Centrului de demonstrație, ar admira, desigur, cuprinsul fiecărei pagini, chiar a celor mai intime, rezultat al darului incomparabil de observație concretă și al inteligenței pătrunzătoare și totale ale realității vii.

« Este darul spiritelor observatoare, care reînnoesc viziunea noastră a lumii sociale, și știu a ne învăța să gândim mai bine.

« Observatorul clar văzător, devine cel mai devotat servitor al ideii de mai bine.

« Cunoașterea vieții sociale, ne face a o simpatiza, ne îndeamnă a ne solidariza cu tot ce se întâmplă în ea și ne invită a ne instala în mijlocul ei pentru a o ajuta.

« Și astfel, Centrul de demonstrație din Tei, devine centru de acțiune.

« Concubinaj, prostituție, cerșetorie, mizerie, tuberculoză, alcoolism, precum și tot ce se întâmplă în sânul unei familii: aplicarea ori viciile unuia din soți, situația mamelor muncitoare, a copiilor orfani, ș. a. m. d., iată unele din aspectele problemei sociale, care se întâlnesc la populația periferică. Și atunci, pe baza cercetărilor amănunțite, începe opera de ajutorare, în care nu știi ce să admiri mai mult: modestia sinceră și râvna devotată, ori pasiunea de a face binele cu discreție și cu totul desinteresat, fără nici un gând la vre-o răsplată.

« Iată școala.

« O școală de observare socială,

« O școală de practicare a binelui,

« O școală de propagare a civilizației,

« O școală de educație socială.

« În sfârșit, o școală de pregătire tehnică a elementelor menite să ridice asistența la rangul de politică socială.

« Consecințele unei astfel de acțiuni sociale și etice directe, pot deveni nebănuite de însemnate.

« Gândiți-vă la o organizare, în stil mare, în întreg cuprinsul Țării, a programului urmat, în mic, de Școala superioară de Asistență socială « Principesa Ileana ».

«O cercetare și ajutorare de aproape a șefului și membrilor familiilor din periferiile orașelor, o urmărire a lor în toate fazele asistenței lor cotidiene, dela noul născut, ce trebuie ajutat pentru a nu muri, dela copilul ce trebuie educat, ori adultul, ce trebuie făcut un colaborator viguros al productivității naționale, până la infirmul, bătrânul și toate categoriile de vicioși sociali.

«Oamenii vor simți astfel că trăesc în cadrul făcut după măsura lor, adaptat la situația în mediul lor. Ei nu vor mai fi cetățenii abstracti ai unei democrații individualiste, ci cetățeni sănătoși într'o societate sănătoasă, se vor simți concetățeni ai unei democrații sociale efective.

«Școala Altei Voastre a creat un model.

«Rămâne ca viitorul să-l desvolte, să-l întărească și să-l generalizeze.

«Institutul Social Român, care a contribuit într'o foarte modestă măsură la înfăptuirea școalei, vă arată prin mine, respectuosul său omagiu ».

A urmat apoi conferința d-lui *Hațieganu*, fost ministru, despre: Statul și asistența.

Celelalte 6 conferințe, s'au ținut în ordinea următoare:

14 Martie: d-l *I. Răducanu*, fost ministru: Asistența ca obiect al politicii comunale.

18 Martie: d-l *Gr. Trancu-Iași*, fost ministru: Inițiativa particulară și asistența.

24 Martie: d-l *dr. N. Lupu*, fost ministru: Asistența medicală.

28 Martie: d-l *N. D. Chirculescu*, fost ministru: Asistența muncitorimii.

1 Aprilie: d-na *Alice Voinescu*, doctor în filozofie: Rolul femeii în asistență.

Ultima conferință a avut loc în seara de Vineri 3 Aprilie 1931, când d-l *dr. Lupaș*, membru al Academiei Române și fost ministru, a vorbit despre: *Ocotirea socială și biserică*.

Cu această ocaziune, s'a citit următoarea telegramă, trimisă din Belgrad de către *A. S. R. Principesa Ileana*, d-lui

*profesor D. Gusti, Președintele Institutului Social Român:
« Vă rog, ca la ultima conferință, să exprimați în numele
meu, viile mele mulțumiri conferențiarilor și în deosebi, In-
stitutului Social Român, pentru sprijinul neprețuit ce-l acordă
școlii noastre ».*

ILEANA

N. R. In numerile viitoare, vom publica cele 7 conferințe asupra « Pro-
blemelor asistenței sociale moderne ».

COLABORAREA IN ASISTENȚĂ

de

XENIA COSTA-FORU

Câmpul de lucru al asistenței este atât de vast, cunoștințele cerute atât de mature și de variate, încât nimeni nu se poate încumeta numai în propriile-i forțe.

Deaceea, ideia de colaborare este preconizată de fiecare, iar evidența necesității ei, face pe mulți să-și închipuie că de fapt ea și este o realitate.

Am vrea, în cele ce urmează, să arătăm cum, față de nevoia simțită, nu beneficiem, în starea actuală, de această colaborare, precum și urmările respective.

Ca o primă evidențiere, vom lua câteva exemple din experiența dobândită în cursul cercetărilor făcute în ultimul timp:

Iată un caz:

Paula B., soția unui profesor, a fost părăsită de acesta — om extrem de nervos și alcoolic — și lăsată împreună cu fetița lor Ema, în vârstă de 13 ani, fără nici o resursă.

Grație unor cunoștințe, d-na B. a putut da câteva lecțiuni, și un timp, nevoile au fost acoperite.

Fetița, foarte nervoasă și debilă, nu a putut urma nici școala și nici nu s'a putut adapta situației de ucenică la o croitoreasă unde mama ei spera să-i asigure viitorul. Jignită, umilită de situația ei, a rupt orice relații și fără să vadă pe nimeni — Ema a trăit inactivă dar răsgăiată de mama ei pentru care rămăsese singura rațiune de viață. Frumușică, încrezută în calitățile ei și totuși incapabilă de vre-o inițiativă, Emă, de fapt bolnavă de nervi și neștiind să facă nimic, a luat obiceiul de a face scene pentru cea mai mică constrân-

gere din partea mamei ei sau a neîmplinirii vreunei dorinți de ale ei. O boală mai rea a fetei și frica de a o pierde, a făcut pe mamă să-i cedeze mereu — și astfel mizeria, din ce în ce, și-a făcut loc în casă.

Chiriei neplătite, a urmat oprirea lucrurilor de către proprietar. Suma datorită era relativ mică — dar d-na B. n'a mai putut-o niciodată strânge și întreaga gospodărie adunată în ani de muncă, s'a ruinat.

Lipsa de locuință convenabilă și centrală, hainele uzate, criza generală — și concurența, au avut drept urmare că elevii s'au împușinat, aceasta cu atât mai mult cu cât d-na B. îmbătrâniă iar vederea îi scădea din zi în zi.

Bilete de loterie pentru câte vreun vestigiu rămas din timpurile mai bune, — plasat pe la inimile caritabile, șervete croșetate, lecțiuni oferite și cu 15 lei ora; oferte de a cânta în cinematografe... au fost ultimele eforturi ale d-nei B. pentru a-și plăti odaia de peste noapte, o bucată de pâine și... țigarele fără de care, Ema nu putea avea liniște. Zdrobită de plângerile repetate ale Emei și de scenele ei; — de durerea de a o vedea în astfel de stare și cu frica totuși mai mare de a pierde fata; îmbătrânită înainte de vreme și cu perspective de a rămâne oarbă; — față de vitregia vieții, d-na B. și-a pierdut zi de zi demnitatea.

Din biserică în primărie, din societate în societate, ea a căutat mai întâiu să împrumute banii de care avea nevoie ca să-și recapete lucrurile — fără să reușească. Azi, ea își cerșește traiul.

Acți capătă lemne, — dincolo o pensie lunară de 200 lei; la biserică din când în când un ajutor... dar tot ce capătă și-l smulge nevoiei proprii, rămânând nemâncată, zdrențăroasă, murdară — fiind astfel alungată de pe ori unde ar putea munci — pentru ca fata să sufere mai puțin în cerințele ei.

Iată altul:

Ion Gheorghe în vârstă de 18 ani, băiatul mai mare al unei familii de birjar, este tuberculos.

O soră de 15 ani, fostă ucenică la croitorie, a murit de aceeaș boală de curând. Mama și alți trei frați mai mici — sunt anemiați, subnutriți, dar altfel sănătoși.

Traiul zilnic le este greu, dar asigurat prin munca tatălui, — om cu destulă pricepere și care speriat de nenorocirea ce l-a lovit, stăruie cu ultimă energie, peste tot, pentru ca să scape din ghiarele boalei pe Ion.

După consultații pe la dispensarii și îndelungi demersuri, are norocul — condițiunile casnice fiind absolut neprielnice — de a obține un loc în unul din sanatoriile Statului. Doctorii îi dă speranțe că în atare condiții sunt sortiți ca băiatul să se însănătoșească.

Grație unui împrumut contractat cu greu — pe care Gheorghe îl va plăti în lunile viitoare — Ion își plătește drumul de fier și pleacă la sanatoriu.

După șase luni, aerul și îngrijirile primite au făcut minuni, Ion a prins puteri noi și cum pe de o parte timpul încuviințat să stea în sanatoriu expirase, iar pe de alta tânărul eră aproape vindecat, doctorul i-a spus că se poate înapoi.

Cererea de bani pe care Ion a adresat-o părinților lui, i-a găsit pe aceștia foarte încurcați.

În adevăr, moartea unui cal, precum și datoria contractată, desechilibrase complet bugetul, așa că lui Gheorghe i-a fost imposibil, urmărit de creditori precum eră, să găsească mai mult de două-trei sute de lei pentru Ion. Și aceștia chiar fuseseră ruși dela gură.

Cu banii primiți, Ion, care rămăsese desculț, — nu mai aveà unde stă, nici ce mânca, epuizase ultimele resurse bătând în zadar pe la ușile ce întâlne — și-a făcut rost de încălțăminte și încrezător în timpul bun, nouile lui forțe și în cei 18 ani, — a pornit pe jos spre București. Gândul îi eră că va găsi în drum de lucru din care să se poată întreține.

Timp de trei săptămâni, dormind pe margine de drum, prin șuri, mâncând prost și mai mult din milă, neîmbrăcat și udat de ploi, — Ion s'a obosit din greu, a muncit prost și a ajuns istovit la căminul părinților lui.

Ultimele trei săptămâni zădărniseră efectul celor șase luni de cură.

O răceală contractată în acest drum îi agravă simțitor starea — și Ion doborât la pat, devenit contagios pentru ai săi, se vede în situația de a lua drumul înapoi către un nou sanatoriu.

Va obține acest loc? Va aveà cu ce merge? Va molipsi, între timp, pe frații lui? Lucruri nesigure — dar cert este că în zadar s'au ostenit doctorii și a cheltuit Statul cu îngrijirea și întreținerea lui în primul sanatoriu.

Și încă unul:

Sultana Petre, femeie de 40 ani, analfabetă, a rămas văduvă cu nouă copii minori.

Femeia, slabă și negricioasă la față, este îmbrăcată în negru, simplu și curată. Face impresie bună, este comunicativă și povestește foarte bine nenorocirile prin care a trecut. N'au nici o avere, ea nu este capabilă să muncească fiind bolnavă de inimă, ficat, rinichi, iar copiii înșirați între 4 și 13 ani, slabi și bolnăvicioși, nu pot aduce nici un câștig. Situația este foarte grea, dar femeia este isteată și frica de foame și dragostea de copii au învățat-o să speculeze mizeria. Un apel în jurnal: «nouă copii fără pâine»; o pensie la primărie; câteva uși la care bate regulat; diferite asociații și ajutorul

binefacerilor ce preotul strânge pentru ea în biserică, asigură traiul lor. Dar aceasta nu fără umilințe, nu fără înșelătorie și minciuni, căci pentru a obține de peste tot și maximul, femeia este toată ziua pe drum, plânge la fiecare, exagerându-și situația și ascunzând pe cât se poate — de frică să nu-și împuțineze venitul — ajutoarele ce primește aiurea. Cum societățile între ele nu comunică decât foarte imperfect, lucrul e lesne — și Ana îl știe.

Dar acestea nu ajung și atunci sub pretextul de a vinde două ace sau vreun creion, copiii înduioșează lumea umblând ziua și noaptea prin localuri.

Duminica, Ana înconjurată de cât mai mulți dintre ei, îmbrăcați cu toți în zdrențe, deși au alte haine, îi îndeamnă să cerșească și cu mâinile întinse, ei plâng, iar dânsa se închină și istorisește fiecăruia în culori cât mai negre, desnădejdea ei, pentru ca credincioșii să fie cât mai darnici.

Obolul cu atâta trudă obținut, Ana și-l administrează cu toată dragostea și priceperea cu care a dotat-o natura.

Casa ei e curat ținută, copiii ei, din toată mahalaua, cei mai bine îmbrăcați. Cei în vârstă urmează la școală, iar pe cea mai mare, din toată străduința și cu bucata ruptă dela gură, a reușit s'o bage în școala normală pentru ca măcar ea să ducă o viață mai bună.

Trudă, umilință, dar totuș venitul trebuie să fie bun, căci Ana, pe lângă durerea ce ar avea de a se despărți de copii, socoate « afacere proastă » să-i fie trimiși copiii în colonie de vară sau internați în vre-o instituție pentru a duce un trai regulat. De va avea mai puțini, nu va mai fi atât ajutată.

După spusa vecinilor, văduvei îi merge cu mult mai bine decât în timpul când familia trăia din munca bărbatului ei, om ca și dânsii, sărac, ce cu anevoie găsea de lucru și putea aduce în casă pâinea necesară.

Stând și gândind, ne întrebăm:

Mai mult ce putea face biata văduvă? A alergat la toți, a umblat, s'a luptat, s'a umilit, a mințit... nimic nu i-a fost prea mult pentru ca să asigure traiul copiilor și zi de zi, deși bolnavă, a stăruit din nou.

Sănătatea ei se trece, neîngrijită, în zilnică alergătură: căci deși consultată de doctor, ea nu are răgaz să-i urmeze sfatul. Copiii ei bolnăvicioși, prea mult lipsiți de privegherea mamei, lăsați la voia întâmplării, nu prosperă, iar toată vloga stoarsă, printr'o sfortare supremă, spre a asigura mâncarea familiei întregi, se duce pentru a ridica în altă clasă copiii mai mari.

De vor reuși să trăiască; de va ieși fata institutoare și băiatul slujbaș — lucrul e nesigur — dar să presupunem că idealul bietei Ana se va realiza — vom datoră asistenței și milei aproapelui:

Pe lângă înjosirea prin minciuni și umilință a unei biete mame bolnave — și îmbolnăvită;

Pe lângă demoralizarea vecinilor — toți muncitori săraci, asemenea cu copii mulți și greutăți mari și care n'au putut să dea « carte » copiilor, nici să trăiască « ușor » — vom datoră milei de aproape neluminată: viața unei case de copii lipsită de grija mamei, veșnic pe drumuri; copii crescuți în disimulare, minciună și totuși în sărăcie; vom datoră copii, și mai apoi oameni, obișnuiți să ceară și să prețuiască cerșitul ca mijloc de viață.

Slujbași ce, de au reușit să-și treacă examenul cu sfortărea ultimei puteri, nu pot împlini, pentru că n'au avut de unde, golul sufletesc moral ce zi de zi s'a strecurat în existența lor umilită. Slujba la care vor ajunge va fi fost sfortărea maximă — nici o bogăție în rezervă; ci numai un dor de răsbunare împotriva vitrigei soarte care nu poate răsplăti sfortărea lor mare, cu dărnicia ce-o acordă nouilor lor tovarăși față de cari ei rămân declasați.

Pentru ca să iasă din nevoie, singurul sprijin al Anei a fost șiretenia. Ea nu a avut un sfătuitor luminat în care să poată avea încredere deplină. Sfătuitor, care să-i dea posibilitatea să se bucure de viață și să facă din copiii ei cetățeni folositori semenilor lor și lor însăși.

Totuși, pentru nevoile vieții lor, suma primită de Ana și de copiii ei a întrecut cu mult câștigul camarazilor lor, deveniți meseriași cinstiți și muncitori. Ajutorul material l-a avut, dar nesiguranța și felul în care l-a primit a secătuit puterea ce banul eră menit să conserve.

Asemeni, zadarnic a fost risipit timpul doctorilor ale căror sfaturi nu au fost urmate. Zadarnice asemeni, dacă nu dăunătoare, intervențiile de diferite feluri. Pentru că nimeni nu a cunoscut vreodată întregul situației ei, nici nu a luat osteneala să-l cunoască; pentru că unul nu a știut ajutorul ce altul i-a dat, nici, mai ales ajutorul ce i-a lipsit

În cazul cel mai reușit, vom fi izbutit: să cheltuim o sumă însemnată pentru ca o casă de copii să crească în mizerie și umilire, vom fi jertfit viața unei mame; demoralizat vecinii; vom fi format slujbași incapabili — poate necinstiți — în orice caz nefericiți și după toate probabilitățile, vom avea, în loc de o cerșetoare, nouă cerșetori de diferite grade, după cum în primul exemplu expus, răul nu a răușit să fie nici prevenit nici decăderea împiedecată — ci abia mizeria actuală întreținută de către caritatea publică.

Cazurile alese nu sunt nici singure în asistență, nici izolate în societatea noastră, nici rare — și nici nu sunt din cele mai rele. Deobicei, necoordonarea lucrului dintre diferite opere de asistență folosește în primul rând excroșilor, bețivilor, leneșilor și inițiaților de tot felul. E destul să fi « prins » odată meseria — căci cerșitul devine în situația actuală o meserie — ca apoi, în mod natural, să vrea s'o exploateze. Deaci, oameni cu adevărate talente pentru petiții mișcătoare, oameni cu un simț uimitor de a fi totdeauna acolo unde e ceva de căpătat — în timp ce nenumărați alți neștiuți de nimeni zac într'o mizerie imposibil de închipuit și, ce e mai grav, în actuala stare, imposibil de a fi ajutați. Aceasta din pricină că mizeria în care trăiesc, este un stadiu devenit de fapt normal desvoltării actuale a colectivității noastre sociale.

Lăsând deocamdată de o parte pe cei ce momentan nu pot fi ajutați, observăm că necoordonarea lucrului în asistență, zădărnicește și ceea ce cu atâta trudă și cheltuială reușesc să facă inițiativele cele mai bune — fie ele oficiale sau particulare.

Starea actuală nu poate îndeajuns preveni răul — nici nu-i poate pune stavilă.

Din lipsă de coordonare, azi se face risipă de muncă — acelaș lucru este repetat de mai multe ori fără știința și folosul cuiva — și munca rămâne prea adeseori fără rezultat. Astfel că de multe ori, situația nu este îmbunătățită ci abia întreținută.

Mai mult, lucrând dezorganizat, adesea rezultatele sunt direct protivnice scopului.

Protivnice, pentru că favorizează, și uneori chiar creiază dependența. Iată cum. În asistență, ceea ce urmărim este posibilitatea de independență a dependentului, iar pentru aceasta, este necesară adaptarea lui și trezirea în el a dorinței de a dobândi, de a deprinde și păstră standardul de existență de care este capabil pentru el și ai lui. Acest spirit se obține prin asanare, prin educație, prin stimularea conștiinței, adaptare la lucru, etc. Dar de toate acestea, prea puțini se ocupă actualmente, în timp ce, prin faptul că se dă, — fără ca să se ajute pe om cu atât cât are nevoie — este îndemnat la cerșetorie, pentru că dania făcută nu este suficientă spre a-l salva. Iar atunci, drept rezultat — pe lângă nenorociții pe care mila nu i-a putut ridică ci maximum i-a întreținut, — vom mai fi alăturat o seamă de leneși. Cerșetoria este contagioasă. Mulți sunt acei care își zic: — « Pentru ce cutare să primească și eu nu? » Fiecare își va descoperi nevoi — și se va crede cel mai demn de a fi ajutat. Și numărul cerșetorilor va crește direct proporțional cu măsura în care se vor găsi oameni dispuși să deie. Leneșilor, mai ales, le este îndemn, căci își dau seama că e mai ușor să simulezi timp de un ceas, decât să obții de lucru și să te constrângi la un efort continuu.

Rezultatele sunt adeseori protivnice și pentru că majoritatea oamenilor ce ajung în nevoie, sunt și decăzuți moralmente. Ei nu sunt în stare să folosească ajutorul material astfel primit, decât pentru satisfacerea viciilor lor sau pentru a duce mai departe vegetatismul apatic în care trăiesc. Aceștia, fără ajutor străin și luminat, nu pot ieși din ticăloșia morală în care zac. Deaceea, ajutorul material primit în condițiile acestea constituie pentru ei, în primul rând, o posibilitate de a continua viața lor demoralizată și adesea chiar o încurajare directă pentru ei și vecinii lor într'o atare viață.

Deci, nu numai că nu ridică dependența, ci o întreține și, în plus, mai creiază alte categorii de cerșetori. Și este probabil, ca această stare să dureze atât timp cât ofranda nu va fi depusă în spiritul unui sistem. Atât timp cât toată

lumea nu va colabora, nu se poate lupta cu succes la stârpirea cerșetoriei. Ca exemplu al ultimei afirmări, voi spune că nu sunt rare cazurile când, cercetând pe dependent, acesta, deși îți ceruse ajutorul, se apără: — « Dar ce, mie de lucru îmi arde când eu nu știu unde îmi stă capul de supărare? Las' că merg la... cutare, sau la... cutare. Acolo nu mă întrebă nimeni cum trăiesc și ce mănânc. Fără atâta vorbă capăt lemne și ajutor ».

Așadar, teama de a fi înșelat (nevoia face pe nenorocit șiret și mincinos) face pe cel ce dă, să ia precauțiuni și atitudini, ce tocmai omoară în nenorocit sentimentul de demnitate. Ca urmare, independența viitoare a dependentului, este din ce în ce mai problematică, mândria îi este zdrobită și forța de inițiativă proprie, secătuită.

Fără colaborare, munca și efortul continuă a atâtor bune voinți este zadarnică: cei ajutați neputându-se bucura de dania primită, iar cei ce au dat, neputând avea satisfacția întreagă a mărinimiei lor.

Și totuș, există dezideratul, unanim răspândit, de colaborare.

Există legi de ocrotire și de asigurare foarte bune, care indică drumul și prevăd măsurile ce trebuiesc luate pentru o asistență socială eficientă. Sunt apoi societăți cu statute și planuri vaste de activitate.

Desigur, norme și regulamente avem destule, dar aceste principii și legi, comparate realității, evidențiază mai bine ca orice, lipsa de înțelegere, fără să mai vorbim de rivalitatea diferitelor societăți, care în dorința de a fi cât mai cuprinzătoare și cât mai complete, nu-și măsoară puterea, nici competența, nu prețuiesc, îndeostul, efortul vecinului, nu țin seamă de experiența trecutului și reluând totul de la început, își risipesc forțele pe tot cuprinsul asistenței, neputând — din pricina împrăștierii — ajunge la ținta propusă.

Dar mai e ceva în afară de această lipsă de colaborare politică.

Este vorba în primul rând de lipsa de pătrundere a realității, dar mai ales de încetățenirea spiritului, a principiilor și legilor asistenței. Sunt ani de când există admira-

bile principii ce totuș ne-au rămas încă străine. Marea lor majoritate nu a pătruns încă în obiceiurile noastre. Deaceea, între legiuire și spiritul public, există o prăpastie. Asistența ca și colaborarea organizată, a rămas încă în domeniul teoriei, iar aplicarea în practică, în adevăratul înțeles al cuvântului, este inexistentă.

Aceasta este explicația pentru care majoritatea discuțiilor ce au loc în jurul asistenței, sunt străine asistenței propriu zise.

Așă se explică dece cazuri ca mai sus — și altele multe încă — pot există astăzi, iar frecvența lor să nu ne mai impresioneze.

Indiferent de teorie și de legiuire, rezultatul practic nu e bun și nu ne poate satisface, nici chiar pentru moment, dacă nu intervenim în chip metodic.

Starea actuală a asistenței, nesocotind economia socială și politică de Stat, e dăunătoare conștiinței publice și nu e folositoare nici celor ajutați, căci dacă nu poate fi întotdeauna acuzată că secătuește încrederea în sine și spiritul de independență al concetățenilor noștri — apoi nici nu se poate spune că ea mântuește pe cel nenorocit.

Nu-l mântuește, pentrucă nevoia omului dependent nu e niciodată singură. Intotdeauna, nevoile lui sunt multiple. El nu e numai flămând și însetat — dar e și prost, ba și fudul. Nu numai că nu are lucru, dar e și leneș și vițios... și deaceea nu-i folosește omului de-i găsești de lucru pe salariu bun, dacă el e incapabil sau bolnav și nu poate munci. Nu-i folosește consultația medicală — dacă n'are posibilitatea să urmeze sfatul primit. Nu folosește medicamentul ce i-l dai, chiar fără plată — dacă în loc să-l ia, îl asvârle și chiamă, în schimb, vrăjitoarea, să-i descânte... și așă mai departe.

Câtă vreme nu este o tot atât de strânsă colaborare pentru combaterea răului, pe cât de strânse sunt legăturile ce unesc diferitele lor feluri de manifestare, cercul va rămâne vițios, iar ajutorul dat, neputincios.

Nu-l mântuește, pentrucă deși s'au găsit unii oameni care să aline efectele mizeriei, deși alții se preocupă chiar

de cauzele adânci ale răului, — nimeni nu luptă însă împotriva lui.

Munca unora fără de a celorlalți, sau prelungește chinul, sau e zadarnică, pentrucă de înlături numai efectul, cauza va scoate răul din nou la iveală, fără întârziere; iar de știi cauza și n'ai cele necesare vindecării, apoi numai cunoașterea singură, iarăși nu poate vindecă.

Starea actuală mai este și dăunătoare conștiinței publice, pentrucă: sub vorbe mari și vagi se ascunde realitatea, sub planuri și proiecte totdeauna în stare potențială, se disimulează lipsurile actuale. Adâncimea mizeriei este necunoscută, iar pe de altă parte, opinia publică părăsită complet în voia curentelor modei, n'are nici o posibilitate de luminare. Mijloacele de informații sunt imprecise, câte odată, chiar inexistente.

Nu există conștiință publică luminată și hotărîtă de a liberă pe concetățenii căzuți în mizerie, suferință și înjosire. Nu ne dăm seama, îndeajuns, că ei nu se pot ridica din această stare prin propriile lor mijloace.

O conștiință clară, lipsește de multe ori chiar în rândul celor ce se ocupă de asistență. Apoi, majoritatea persoanelor, necunoscând modul și mai ales măsura în care Statul, comuna și societățile particulare pot răspunde și răspund nevoilor sociale, precum și posibilitățile ce au de a combate suferința și a salvă existența celor în primejdie, se dezinteresează.

Dar majoritatea nu-și dă seama că însăș această dezinteresare de soarta celui lovit, este una din cauzele decăderii lui.

În schimb, pentrucă nu au conștiință că există și alt mod de a contribui — decât prin obolul dat la serbare și la chetă, — rămân cu credința datoriei împlinite. Cel mult, dacă sentimentul superiorității puterii lor, le inspiră o vagă neîncredere, provocată de mizeria ce totuș persistă în ciuda contribuției lor.

Liniștea le-a fost asigurată prin împlinirea rutinei, întărită de forța tradiției, și ei cred că totul merge cum trebuie. Și, chiar dacă rezultatul nu este mai bun, oricum, ei sunt împăcați, pentrucă posibilul a fost făcut.

Acest procedeu nu e nici economic, deoarece dacă e vorba de simplă etichetă — morfină sensibilității — efortul și suma consacrate sunt prea mari; iar de e vorba de prevedere și economie socială, dimpotrivă, mijloacele și modul în care se lucrează sunt insuficiente pentru a duce lucrul la bun sfârșit. Iată pentru claritate, câteva exemple:

Atunci când cifra mortalității infantile cu privire la copiii ocrotiți de Stat este atât de ridicată și staționară, înseamnă că o bună parte din suma cheltuită în acest scop folosește de fapt la îngroparea copiilor neamului.

* * *

Atunci când din zece tuberculoși contagioși, unul singur poate fi internat și îngrijit, nu putem crede că pericolul de contagiune a fost înlăturat și cheltuiala făcută și-a atins scopul.

* * *

Când într'o singură clasă primară din periferia Bucureștilor, din 51 de elevi, zece au fost aflați anormali sau înapoiați și siliți să urmeze alături de ceilalți, nu putem spune că există o preocupare eficientă de soarta acestor nenorociți, pentru că avem un institut ce cuprinde câteva sute de locuri pentru întreaga țară. Nici că avem vreun folos pentru normala progresare a copiilor din această școală.

Nu poate fi rodnică simpla mângâiere că « avem și noi » preocuparea, sau că există un început de realizare. Singură eficientă, e măsura în care ceea ce avem răspunde nevoiei și efortului depuse. Nu ne putem mângâia cu gândul că facem ce putem. În orice caz, nu e politic să nesocotim atâta viață și energie, atâta durere — numai pentru că instituțiile ce astăzi există nu sunt în număr suficient și n'au cuprinsul necesar și nici organizația ce ar trebui să aibă.

Nu e economie socială să dăm alocații lunare sau trimestriale, de notorietate publică, insuficiente, căci aceasta înseamnă să încurajăm diferite vici; să tolerăm cerșitul, să întreținem și poate chiar să provocăm înjosirea cetățenilor ce depind de societate — dar în tot cazul, pentru

munca de refacere economică națională, înseamnă bani pierduți.

Ceeace ne interesează direct este că în afară de pauperismul ce decurge din proasta stare economică generală a țării, avem încă de suferit de un altul, datorit gospodăriei neraționale și lipsei de colaborare științifică.

Intr'o societate ce vrea să fie organizată, nu se poate să se încredințeze viața și averea primului venit. Pentru un bun atât de important, trebuie o pregătire spirituală, tehnică și practică serioasă, care să selecționeze sortii de izbândă, să creieze și să fructifice munca.

Sunt energii nebănuite de care nu ne putem folosi pentru că nu am știut să le valorificăm, sunt bunuri cărora nu le dăm nimeni întrebuintare practică, pentru că lipsește agentul de legătură între cei ce, preocupați numai de probleme, ignorează omul — viața, și cei ce, covârșiți de nevoia imediată și zilnică a existenței lor, nu se pot reculege pentru o îndrumare mai bună.

* * *

Pentru că toată viața, toată averea și toată munca de azi se risipește în van, trebuie să facem efortul necesar pentru a obține colaborarea deplină și în toate domeniile. Altfel, capitalul de forță ce se pierde e prea mare. Să ne dăm seama de ceeace ne trebuie pentru stăvilirea răului și să nu ne lăsăm nici o clipă de răgaz până ce nu vom fi făcut această economie de forță ce prețuește mai mult decât o armată și asigură viitorul nației pe bază sănătoasă.

Deocamdată nu ne cunoaștem suficient posibilitățile și cauzele proprii răului nostru și a nevoilor de care suferim. Aceasta este o primă lipsă și un prim deziderat de avut în vedere, în munca de colaborare.

După războiu, ne-am trezit cu o moștenire heterogenă în organizația asistenței din diferitele orașe și districte, față de care ne lipsește un drum lămurit pentru valorificare. Dar mai ales, ne-am izbit de o covârșitoare insuficiență de instituțiuni (aceasta în deobște în Vechiul-Regat) și de persoane care să răspundă atât nevoilor foarte mari create

de perturbațiile vieții noastre sociale, cât și necesităților concepțiilor noi de prevedere și economie socială, concepții cari, în conștiința noastră, înlocuiesc zi de zi vechiul concept de asistență prin milă.

Ne-a lipsit continuitatea. Și în loc de o colaborare a forțelor vechi și noi, azi ne aflăm cu următoarea situație: față de trecut, discredit jignitor, iar pentru prezent, un început prea slab.

Din cele până acum expuse, se desprinde: lipsa unei cercetări științifice generalizată a nevoilor noastre; lipsă de participare unanimă la înfăptuirea unui plan organic, care să fie societății noastre cunoscut și trăit de toți; lipsa unei politici generale urmată cu continuitate de toți acei ce se ocupă de asistență; a unei propagande unitare pentru trezirea datoriei omenești, lipsa de coordonare în planul de lucru al persoanelor tehnice; de delimitare și de colaborare a diferiților specialiști și altele încă, ce toate laolaltă, fac ca rezultatul actual să nu fie îndeștul de bun, și să simțim o grabnică nevoie de reacționare.

Sigur, am înșiruit lipsuri multe, dar mai sunt destule. Ne lipsește însă, cu deosebire, coordonarea și colaborarea, mai cu seamă în cece privește reala înțelegere dintre diferitele ramuri ale asistenței și activitățile lor proprii.

Știm că au multă dreptate cei ce spun că cel mai mare imbold pentru mântuire e viața însăși. Că individul trebuie lăsat să răsbătă singur — nevoia fiind cea mai bună educatoare. Că, mai ales, nu e bine să împovărăm pe cei destoinici, să le compromitem succesul lor pentru a proteja masa incapabililor. Că viața nu trebuie organizată pentru bolnavi și nepricepuți — aceștia să fie lăsați să moară pentru binele tuturor. Că e mai bine pentru toți să ajuți pe cel capabil.

Desigur, există în aceasta o parte de adevăr și este chiar motivul pentru care în asistența organizată te ocupi mai ales de cel pe care știi că îl poți scăpa.

Dar trebuie să ținem seama că în situația noastră, nu ne aflăm în fața unor efecte datorite exclusiv incapacității persoanelor. Imprejurările sociale sunt de o importanță

atât de covârșitoare față de cele personale, încât nereușita, nu este un criteriu de apreciere personală. Capacitatea individului — tocmai pentru că în mare parte este actualmente determinată de mediul social, se poate și schimba, acționând fie asupra acestuia, fie schimbând mediul.

Oricum, rămâne principiul de salubritate publică în virtutea căruia suntem siliți să ne ocupăm de cei neputincioși și decăzuți, pentru bunul mers al societății omenești, în ceea ce privește sănătatea morală.

Fie din sentimentul de milă sau de economie socială; fie din dorința de asigurare; fie din imposibilitatea de a ne bucura de bunul nostru atât timp cât în jurul nostru sunt alți oameni cari strigă și au nevoie de ajutor, — oricare ar fi fundamentul, cert este că: dacă suntem convinși că miile de oameni ce suferă trebuie să găsească sprijin; că orice copil are dreptul să trăiască și să primească dela concetățenii lui educație fizică, intelectuală și socială, pentru ca fiecare să realizeze maximum de care este capabil; dacă credem necesar să obținem pentru fiecare un minimum de viață; dacă simțim aceasta, apoi nevoiei trăite în comun, trebuie să-i căutăm în acord soluția.

Cu modul acesta, fiecare s'ar folosi de munca tuturor și cu forțe înmulțite s'ar obține ca o aceeași cheltuială de timp și bani să fie folosită în toate direcțiile.

Întreaga activitate de prevedere și asistență socială servește și trebuie să servească aceluiaș scop: adaptarea la viață și dezvoltarea posibilităților de trăire.

Cu ajutoare diferite, dar cu forțe unite în colaborare, chiar cu mijloace reduse, însă bine administrate și coordonate, se poate ajunge la beneficii incalculabile. Greutatea cea mare este să trecem dela teorie la fapte, însă fără a ne opri la sisteme și biurocrație. Oricât de bune, aceste singure nu sunt eficace. Numai dacă întreaga operă este animată de sufletul înțelegerii, ne vom bucura de virtuțile izbânzii.

Desigur, progresul social nu se poate efectua deodată și mai ales, nu de către unul singur.

Sunt activități prea diferite — cunoștinți profunde, necesare, etape multe de parcurs. Însă, lucrând fiecare cu tot dragul, din suflet și acolo unde ne pricepem, dar cu toții uniți, putem merge cu încredere.

Numai astfel vom putea înainta și cuceri izbânda care, din zi în zi, va fi mai deplină.

IGIENA COPIILOR DE VÂRSTA PREȘCOLARĂ ÎN ROMÂNIA SITUAȚIA ACTUALĂ

de

Docent Dr. GHEORGHE BANU

- I. Definiția și scopul igienei preșcolare.
- II. Istoricul igienei preșcolare în România.
- III. Situația actuală a igienei preșcolare în România.
 - A. Numărul copiilor de vârstă preșcolară.
 - B. Instituțiile de igienă preșcolară.
 1. Grădinile de copii.
 2. Căminurile de copii.
 3. Coloniile de copii.
 - C. Ocrotirea în familie.
 - D. Ocrotirea copiilor familiilor asigurate.
 - E. Protecția copiilor bolnavi.
- IV. Legislația privind copiii de vârstă preșcolară.

I. Definiția și scopul igienei preșcolare

Igiena vârstei preșcolare privește copiii dela 2 ani și jumătate la 7 ani.

După țară, această categorie de copii e cuprinsă sub nume diferite. Germanii îi numesc copii mici sau copii de joacă (copii în vârsta jocului); Francezii îi numesc copii din școlile materne sau grădinile de copii (de câtva timp s'a introdus termenul « vârsta preșcolară »), pe când Englezii și Americanii numesc această epocă vârsta preșcolară. Acest ultim termen ne pare cel mai just. Vârsta copiilor din această categorie coincide cu perioada biologică a copilăriei numită « neutră », în timpul căreia diferențierea sexuală nu este încă evidentă.

În această perioadă trebuie dat copiilor îngrijiri mai atente decât în vârsta școlară și în cursul primilor ani. În adevăr, în timp ce sugarii sunt relativ feriți de contagiune, nevenind în contact direct cu mediul ambiant, copiii de vârstă preșcolară sunt expuși la fiecare moment a contracta boli. De altfel, din punct de vedere patologic, vârsta preșcolară este acea în care marile infecțiuni ale copilăriei fac cele mai teribile ravagii.

Igiena copilului și îngrijirile ce-i sunt date în timpul epocii prenatale și ai primilor ani, trebuie să fie urmate și în perioada preșcolară.

Scopul igienei preșcolare este:

A asigura copilului creșterea și dezvoltarea normală;

A găsi defectele fizice și mentale și a le îndrepta pe cât posibil;

A crește copiii conform principiilor igienice și a-i instrui în acest sens.

Realizarea acestor principii poate aduce servicii importante familiei și societății, căci pe de o parte scade cauzele de nefrecventare școlară, iar pe de alta, îndreptând defectele organice, se mărește posibilitățile de educație a unui mai mare număr de copii; totodată, se înlocuește lipsa educației în familie și se completează opera de educație familială. Igiena preșcolară face posibilă vindecarea maladiilor fizice și mentale, cari sunt mai lesne de îngrijit în această epocă.

Copiii, la rândul lor, introduc norme de igienă și de educație în mediul familial, care se modifică în acest sens.

II. Istoricul igienei preșcolare în România

Igiena preșcolară în România este reprezentată prin organizația grădinilor de copii. Adevărata lor organizație, bazată pe datele științifice și moderne, nu există în realitate decât din 1925. Până la această epocă nu se cunosc decât câteva încercări, pe cari le vom semnală în treacăt. Prima încercare de organizație s'a făcut în 1879 de D-rul D. Constantinescu, care dirijă o grădină de copii, anexată la Școala

Normală a « Societății pentru Cultura Poporului Român », din București.

În 1880 se creiază o școală froebeliană pe lângă institutul tinerelor fete « Cultura », din Giurgiu.

În 1888, la Azilul Elena Doamna din București, directoarele de grădini de copii urmează un curs special. Totuși elevele nu primiau decât o instrucțiune sumară și n'au îndeplinit nici odată atribuțiunile cuvenite în instituțiile cărora le erau destinate.

Mai târziu, două grădini de copii private s'au organizat la București de d-na Roth și d-na L. Neamțu. În aceste grădini de copii se avea în vedere igiena preșcolară și îndrumarea primelor directoare de grădini de copii, cari erau trimise de Ministerul Instrucțiunii pentru a urma cursul practic. În ce privește inițiativa Statului, ea s'a manifestat pentru prima oară în 1897, prin crearea unei grădini de copii în orașul Tulcea. Scopul acestei inițiative era de ordin strict național, vizând introducerea limbii române în populația străină din Dobrogea și educarea copiilor acestei provincii, cari nu puteau urma școlile românești, necunoscând limba țării. Această operă a Statului Român a luat o extensiune mai mare dela 1909. Tot la această dată au fost înființate în București primele școli, în colaborare cu Societatea de Patronaj și cu Soc. Ortodoxă a Femeilor Române. Aceste instituții funcționau sub supravegherea Ministerului Instrucțiunii.

În 1920, Ministerul Instrucțiunii creiază școlile normale speciale pentru prepararea directoarelor de grădini de copii.

Legea din 1924 confirmă aceste încercări de organizații, care sunt completate în 1925, prin stabilirea unui program.

III. Situația actuală a igienei preșcolare în România

A. NUMĂRUL COPIILOR DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ

Instituțiunile de protecțiune preșcolară sunt reprezentate mai întâiu prin grădinile de copii. Calculând numărul acestor instituții și acel al copiilor cari le urmează, ne putem

face o idee aproape exactă de proporția copiilor de vârstă preșcolară din România.

Dăm mai jos, pentru anii 1926—1927, tabloul grădini-
nilor de copii, alături de numărul copiilor cari au fost în-
scriși și al celor cari au urmat aceste grădini.

P R O V I N C I I	Nr. grădi- nilor de copii	Numărul înscrișilor			Numărul elevilor cari au urmat regulat cursurile		
		Băieți	Fete	Total	Băieți	Fete	Total
<i>Vechiul Regat</i>							
Comune rurale	370	11.255	10.020	21.275	9.505	8.386	17.891
» urbane.	207	7.270	7.404	14.764	6.256	6.500	12.756
Total. . .	577	18.525	17.514	36.039	15.761	14.886	39.647
<i>Transilvania</i>							
Comune rurale	258	8.881	9.105	17.986	8.466	8.697	17.163
» urbane.	100	5.471	5.656	11.127	5.025	5.218	10.243
Total. . .	358	14.352	14.761	29.113	13.491	13.915	27.406
<i>Basarabia</i>							
Comune rurale	237	6.769	6.468	13.237	5.704	5.454	11.158
» urbane.	93	2.520	2.807	5.327	2.236	2.525	4.761
Total. . .	330	9.289	9.275	18.564	7.940	7.979	15.919
<i>Bucovina</i>							
Comune rurale	31	1.093	1.018	2.111	994	901	1.805
» urbane.	24	1.091	1.170	2.261	925	1.023	1.948
Total. . .	55	2.184	2.188	4.372	1.829	1.924	3.753
<i>România</i>							
Comune rurale	896	27.998	26.611	54.609	24.579	23.438	38.017
» urbane.	424	16.352	17.127	33.479	14.442	15.266	29.708
Total general. . .	1.320	44.350	43.738	88.088	39.021	38.704	67.725

Pentru a înțelege importanța ce trebuie dată exten-
siunii protecțiunii copiilor de vârstă preșcolară, trebuie
să examinăm situația lor socială. Felul de protecțiune și
importanța ei sunt variabile, după cum e vorba de copii
aparținând familiilor avute sau lipsite de mijloace, copii
încredințați familiei lor sau plasați în diverse institu-
țiuni.

1. Copii din mediul cu stare.

Când părinții se găsesc într'o bună situație materială, protecția socială a copiilor lor este asigurată, iar asistența medicală e făcută de medicul familiei. Cu toate că în anumite domenii, de exemplu cel al educației fizice și morale, averea părinților nu e totdeauna o garanție de succes, putem totuși considera că acești copii nu trebuie să beneficieze de protecția directă și oficială.

2. Copii lipsiți de protecție și educație.

Acestei categorii aparține cel mai mare număr de copii, cum o arată statistica de mai sus. Intr'adevăr, din 1.000.000 de copii în vârstă preșcolară, câți sunt în România, nu avem decât 80.000, aparținând mediului urban și rural, cari urmează cele 1320 grădini de copii existente. Majoritatea copiilor, cari nu urmează aceste școli, aparțin mediului lipsit de mijloace. Nu au haine, încălțăminte, etc., sau domiciliază în localități unde organizațiunile de protecțiune preșcolară lipsesc; alții, în fine, aparțin familiilor ignorante, care nu înțeleg necesitatea acestui fel de educație pentru copiii lor. Trebuie reținut, cum o probează tabloul de mai sus, că, comparativ cu cifra importantă a populației rurale în România, numărul grădinilor de copii e mult mai redus la țară.

În categoria copiilor lipsiți de educație și de protecție intră prin urmare copiii familiilor lipsite de mijloace, cari nu pot urmări școala, mai cu seamă în timpul iernei, din cauze materiale; la țară trebuiesc luate în considerație și distanțele mari de acasă la școală și faptul că părinții sunt muncitori.

B. INSTITUȚIILE DE IGIENĂ PREȘCOLARĂ

1. Grădinile de copii.

Grădinile de copii sunt în genere organizate după același tip, observând anumite norme în amenajarea localului, programul de învățământ, etc. Modul de funcționare a acestor școli a fost reglementat prin legile din 1901 și 1924 și Regulamentul din 1926.

Programul de studii cuprinde supravegherea ordinii, curățeniei, disciplinei, buneii voințe, activității personale, etc.; instrucțiunea privind caracteristica mediului familial al copiilor, predarea lucrărilor manuale apropiate vârstei, a desenelor și exercițiilor de dexteritate pentru cultivarea simțurilor, în fine plimbările școlare.

În ce privește localul, educația fizică și igiena în genere, art. 49 din lege și art. 89 din regulament precizează aceste condițiuni.

Regulamentul din 24 Februarie 1924 precizează amănunțit modalitățile de funcționare a grădinilor de copii. La art. 77 se menționează că frecventarea grădinilor de copii este facultativă pentru copiii de 4—5 ani și obligatorie pentru cei de 5—7 ani. Acest regulament e mult mai vast decât acel apărut în 1910, unde de altfel erau precizate, din punct de vedere igienic, modalitățile inspecțiunii corporale a copiilor și obligațiunea acestor instituțiuni de a pune la dispoziția copiilor un lighean, săpun și prosoape (art. 13 din regulamentul pentru aducerea interioară a grădinilor de copii, *Monitorul Oficial* Nr. 173, Noembrie 1910).

Personalul didactic are un rol important în educația copiilor de vârstă preșcolară. Directoarele grădinilor de copii și ale școlilor froebeliane primesc instrucțiunea elevelor școalelor normale, completată prin lucrări practice de pedagogie, efectuate în grădinile de copii (școală de aplicație).

Legea privitoare la personalul didactic al școalelor froebeliane și al grădinilor de copii prevede:

La art. 114: « În școlile froebeliane și grădinile de copii, institutoarele vor fi alese dintre elevele diplomate ale școlilor normale de institutoare, primite la examenul de capacitate ».

Programul analitic cuprinde instrucțiunea privitoare la anatomia și fiziologia copilului, o oră pe săptămână în clasa IV-a.

Instrucțiunea directoarelor de școli froebeliane și grădini de copii cuprinde deasemenea îngrijirile de dat copiilor, susceptibili de a frecventă aceste școli.

Programul analitic cuprinde în clasa VII-a: noțiuni privitoare la îngrijirile de dat copiilor (de la $2\frac{1}{2}$ ani până la 6 sau 7 ani) și în cursul celei de a doua vârste; aceste noțiuni se vor desvoltă în special în programul școalelor normale, pentru directoarele de grădini de copii și școli froebeliane.

Se vor face lecții despre: regimul alimentar al copiilor de $2\frac{1}{2}$ ani la 7 ani; hainele, baia, aerul curat, mișcarea, plimbarea, somn, supravegherea organelor de simțuri, conversația, jocurile, bolile contagioase. Se vor da sfaturi mamei asupra necesității de a fi examinați copiii prin medicii dispensarelor. Trebuie citată și organizarea de terenuri publice pentru jocuri în plin aer, necesare mai ales în centrele mari.

În orașele germane, comunele și municipiile au organizat numeroase terenuri destinate recreației și jocurilor copiilor.

În prezent s'a preconizat organizarea unui teren de jocuri pentru 5000 de copii, cu bănci pentru mame și supraveghetoare.

2. Căminele de copii.

Dăm mai jos programul grădinei de copii Dr. Zigura, unde copiii ocrotiți din București sunt interni:

Ora 7 — scularea.

Dela 7—8 toaleta și rugăciunea.

La ora 8 micul dejun.

La $8\frac{1}{2}$ directoarea grădinei de copii intră în clasă. Orele de clasă durează până la prânz, cu o recreație de $\frac{1}{2}$ oră la 10, în timpul căreia copiii iau o mică gustare.

La $12\frac{1}{2}$ dejunul.

După dejun, timp liber până la ora 14.

Dela 14—15 copiii efectuează în clasă un lucru manual oarecare ca: broderii pe carton, modelaje, tresaj de hârtie. Fetițele fac broderii cu lână.

Dela ora 17—18, copiii se joacă, supraveghiați de institutoare.

La ora 18 cina.

La ora 20 culcarea.

Programul de studii cuprinde predarea de noțiuni de intuiții, după tablouri sau obiecte. Desenul, socoteli, exerciții de conversație, gimnastică ușoară acompaniată de cânt, mișcare, jocuri, poezii. Totul apropiat sezonului. În ce privește educația morală, se povestesc copiilor istorioare morale și exemple din viața lui Isus; se învață și rugăciuni. Se încearcă în mod permanent a le insuflă sentimentul de caritate și de clemență pentru cei slabi, pentru animale și pentru flori.

Educația fizică cuprinde, în afară de diferitele jocuri libere cu mingea și cu cercul, mișcări ușoare de gimnastică suedeză, alternate cu exerciții de respirație. Metodele întrebuintate sunt de preferință: metoda Montessori, Froebel și metodele franceze.

3. *Colonii de copii (plasări în familie).*

Coloniile de copii reprezintă o altă formă a protecției copiilor din vârsta preșcolară. În Vechiul-Regat există asemenea instituțiuni, dar similarele sunt mai bine organizate în Transilvania. Există de asemenea un centru în Basarabia, la Chișinău.

În Transilvania sunt 6 centre de ocrotire pentru copii dela 0—15 ani, un stabiliment și un preventoriu; la Chișinău este un centru unde sunt admiși, în afară de copiii ocrotiți, cei de 2—7 ani. Toate aceste instituții de Stat se ocupă de plasarea copiilor în colonii, în familii și în diverse opere organizate. Dăm mai jos cifra copiilor plasați prin intermediul centrelor de ocrotire:

1. *Centrul de ocrotire a copiilor din Cluj.* În 1927 se găseau în acest centru 1374 copii, din cari 494 dela 2—7 ani; 448 sunt trimiși în colonii. Acest centru posedă 6 colonii principale și 15 colonii secundare aprobate.

2. *Centrul Arad.* În 1927, acest centru trimite 1456 copii, din cari 498 de 2—7 ani. Dintre aceștia din urmă, 377 sunt plasați în colonii familiale. Centrul plasează copii în 48 de comune.

3. *Centrul Beiuș* primește 290 de copii, din cari 56 de 2—7 ani. Printre aceștia din urmă, 7 sunt plasați în colonii; acest centru posedă 4 colonii.

4. *Centrul Oradea-Mare*. Acest centru primește 1430 de copii, din cari 388 de la 2—7 ani; aceștia din urmă sunt trimiși în colonii. Centrul are 7 colonii principale și 10 colonii secundare.

5. *Centrul Timișoara* primește 1027 de copii, din cari 299 dela 2—7 ani; 235 sunt plasați în colonii. Centrul are 7 colonii principale și 5 secundare.

6. *Centrul Tg.-Mureș*. Acest centru primește 1432 de copii, din cari 498 dela 2—7 ani. Dintre acești din urmă, 470 sunt plasați în cele 11 colonii ale centrului.

7. *Centrul Chișinău*. În 1927, centrul Chișinău primiă 111 copii, din cari 40 dela 2—7 ani; 37 dintre aceștia din urmă erau trimiși în colonii.

8. *Instituția de ocrotire Vatra Copiilor — comuna Orlat, jud. Sibiu*. Această instituție primește 200 de copii, din cari 72 dela 2—7 ani. Acești copii rămân 5 ore pe zi la școala froebeliană.

9. *Preventoriul de copii Sân Crai—Alba*. Acest preventoriu primește 62 de copii, din cari 35% dela 2—7 ani.

C. OCROTIREA ÎN FAMILIE

Ocrotirea copiilor de vârstă preșcolară în mediul familial este cu totul insuficientă în țara noastră. Controlul la domiciliu și orientarea familiilor în ce privește creșterea copiilor de vârstă preșcolară sunt în genere încredințate infirmierelor vizitatoare. Dar numărul infirmierelor fiind foarte limitat în țara noastră, controlul copiilor de vârstă preșcolară nu este realizat decât parțial, în câteva regiuni din Transilvania și numai cu ocazia vizitei făcute de infirmiere în familii pentru chestiuni de igienă generală.

Anchete la domiciliu sunt efectuate în câteva regiuni de către societățile de ocrotire a copiilor de prima vârstă, cu concursul persoanelor cari, benevol, dau sfaturi părinților asupra educației copiilor din vârsta preșcolară.

D. OCROTIREA COPIILOR FAMILIILOR ASIGURATE

Principala instituție de asigurare a familiei în țară la noi se ocupă de lucrătorii industriali, comercianți și muncitorii manuali. Această instituție are medici însărcinați cu vizitele la domiciliu, controlul stabilimentelor, examenul și tratamentul medical al asiguraților. Copiii în vârstă preșcolară, aparținând acestor familii de asigurați, pot deasemenea beneficia de tratament. Numărul asiguraților dela Casa Centrală de Asigurări trece de 1.000.000 și numărul copiilor în vârstă preșcolară atinge 50—70.000.

Casa Muncii C. F. R. posedă instituții medicale identice, unde se dă tratament gratuit copiilor lucrătorilor dela C. F. R.

E. PROTECȚIA COPIILOR BOLNAVI

În caz de boală, în afară de copiii îngrijiți în familii de medicii particulari, un mare număr de copii de vârstă preșcolară sunt în sarcina asistenței publice. În genere sunt aduși la dispensare și spitale.

Dispensarele.

Părinții duc copiii la consultațiile medicale ale dispensarelor și în special la consultațiile copiilor de prima vârstă. Acolo unde există dispensar școlar, copiii de vârstă preșcolară primesc același tratament ca elevii.

Numărul dispensarelor e foarte limitat, în special în orașele de provincie și la țară. Spitalele care primesc copii de vârstă preșcolară sunt pe de o parte spitalele de copii și pe de altă parte spitalele de medicină generală, care posedă un număr de paturi, dealtfel insuficient pentru copii.

Spitalele de copii în România sunt: Spitalul de copii al Eforiei București; spitalul de copii al comunității israelite din București; spitalul de copii din Chișinău; spitalul de copii al Eforiei Sf. Spiridon la Iași; spitalul de copii dela Facultatea de medicină din Cluj și spitalul de copii privat din Iași.

În fine, cităm azilele de copii din Transilvania, unde copiii bolnavi ocrotiți sunt și spitalizați.

Spitalele de medicină generală au un număr foarte restrâns de paturi destinat pentru copii. Dat fiind numărul foarte mare de copii în vârstă preșcolară din România (aproape un milion) și marea frecvență a boalelor infecțioase la această vârstă, se înțelege lesne insuficiența mijloacelor de tratament și de izolare actuale.

Nu există sanatoriu de copii în România.

În ce privește preventoriile, numărul lor este foarte limitat. Vom cită preventoriul Agigea al Ministerului Sănătății, situat pe malul Mării Negre, care primește copii de toate vârstele și nu funcționează decât câteva luni pe an. Vom cită deasemenea Vatra Copiilor-Orlat, subvenționată de Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru orfane dela 5—13 ani.

IV. Legislația privind copiii de vârstă preșcolară

Dăm mai jos un rezumat al legilor de ocrotire în vigoare, privitor la copiii de vârstă preșcolară.

A. *Legea sanitară (a Ministerului Muncii și Sănătății)*

Legea sanitară din 1926 (legea de organizare a Ministerului), înființează în Minister o direcțiune pentru supravegherea copiilor de vârstă preșcolară.

Această direcțiune este desemnată sub numele de Direcțiunea Ocrotirilor Sociale și cuprinde un serviciu de protecțiune a mamei și copilului și un serviciu de orientare și control administrativ al instituțiunilor de copii.

B. *Legea pentru studiul problemelor de igienă infantilă*

(Lege pentru studiul problemelor de igienă și pentru instrucțiunea medicilor în domeniul igienei sociale).

În 1927, legea Institutului de Igienă preconizează extensiunea instrucțiunii medicilor în domeniul igienei sociale și al igienei maternității și copilăriei de toate vârstele.

C. Legea pentru instrucțiunea personalului auxiliar

Legea promulgată în 1927 și legea din 1930 reglementează instrucția infirmierelor sociale (infirmiere vizitatoare), al căror rol e atât de covârșitor în igiena socială a maternității și copilăriei.

D. Legea Ministerului Instrucțiunii

Cele 8 articole ale legii din 1901 nu cuprind decât principii generale, fără a insista asupra igienei grădinilor de copii și a educației fizice și psihice a copiilor cari le urmează.

Regulamentul legilor din 1901 și 1913 prevede directivele de funcționare a grădinilor de copii, destinate copiilor dela 4—6 ani.

Art. 44 din legea din 1924 prevede că școlile froebeliane trebuie să completeze educația familială, favorizând dezvoltarea fizică a copiilor și preparându-i pentru școala primară.

Regulamentul legii din 1924, promulgat în 1924, dezvoltă principiile legii din 1924, privitor la instituțiile de igienă infantilă, cum sunt grădinile de copii. Scopul e organizarea căminurilor de copii.

PARCHETE DE STEJAR

FABRICAȚIE PROPRIE, PERFECT USCATE,
VINDE CU PREȚ DE CONCURENȚĂ ȘI
AVANTAJE DE PLATĂ

F A B R I C A S. I. L.**B U C U R E Ș T I****ȘOSEAUA BASARAB, 27-29 * TEL. 304/84 * TRAMVAI 12 și 24**

DESORGANIZAREA FAMILIEI

de

VETURIA MANUILA

Una din cele mai importante activități ale asistenței sociale, este refacerea familiilor dependente. Cu rezolvarea acestei probleme, indiferent de cauza care a provocat dependența, se ocupă asistența familiei, cea mai dezvoltată ramură a asistenței sociale. Obiectul asistenței familiei pare simplu, la prima vedere. Chestiunea se complică însă pe măsură ce voim să determinăm mai deaproape condițiunile în care s'a produs dependența. De pildă. Când începe dependența unei familii și care este cauza? Iată întrebări la care se răspunde anevoios, pentru motivul că dependența este rezultanta unui complex indisolubil de cauze, complex, în care, adesea, nu mai putem deosebi cauza de efect.

Din cercetările aprofundate a problemelor de asistență familială, s'a stabilit că dependența familiei este întotdeauna precedată de desorganizarea familiei. Din această relațiune, rezultă că pentru a evita căderea familiei desorganizate în starea de dependență, este absolut necesar să se prevină din timp înrăutățirea situației în familia desorganizată, luându-se măsurile cele mai potrivite pentru oprirea procesului de desorganizare. Iată un câmp de activitate al asistenței familiei, activitate pe care o numim *profilaxie socială*.

Pentru realizarea profilaxiei și a terapiei sociale, asistența familiei intră în competența:

a) *Asistenței copiilor* urmărind menținerea copiilor în căminul lor natural; asistarea copiilor cu purtări anormale ce pot avea de consecință dependența, normalizarea acestor copii tot în mediul familiei;

b) *Asistenței delicvenților*, când delictul fiind de natură ușoară, delicventul este lăsat în familie pentru a fi reeducat, autoritățile judecătorești menținându-și numai dreptul de control. Prin discrețiunea mijloacelor întrebuintate în cadrul de încredere și sinceritate ce familia o oferă delicventului, asistența familiei are posibilități sigure de realizare în reeducarea delicventului;

c) *Asistenței psihiatrice* cu problemele ei speciale, sub îndrumarea exclusivă și directă a medicului psihiatru.

Asistența familiei se ocupă cu rezolvarea acestor probleme speciale numai în localitățile unde asistența psihiatrică nu există ca ramură specială a organizației generale de asistență socială;

d) *Serviciului social de spitale* cu diversele probleme de internări în spitale și în sanatorii de tuberculoză, convalescența bolnavilor, instrucția și controlul executării regimurilor speciale prescrise de medici, urmărirea la domiciliu a pacienților cari își întrerup tratamentul (injecții, raze, etc.), sunt tot atâtea probleme de care se ocupă asistența familiei în localitățile unde nu există un serviciu special organizat pe lângă spitale;

e) *Asistenței grupurilor sociale* prin organizarea diverselor asociații de educație morală, fizică sau civică.

În rezumat, asistența familiei se ocupă de:

1. Consolidarea și normalizarea familiei considerată ca *grup social*, încercând să realizeze, la maximum, posibilitățile de contribuție a fiecărui membru al familiei în parte și îngrijind de interesele lor respective.

2. Coordonarea muncii familiei considerată ca *unitate socială*, îngrijind să asigure fiecărei familii cel mai avantajos loc spre a putea da maximum de producție în conformitate cu capacitatea ei.

Acest program de studii și activitate, este extrem de vast și de variat, și cuprinde toate ramurile de specializare ale asistenței sociale.

În ceea ce privește importanța acestei activități, este de ajuns să considerăm faptul că baza oricărei organizații sociale, dela cea mai simplă până la cea mai complexă, este familia. În consecință, asistența socială, încercând să ridice nivelul fizic, moral și cultural al familiei, va influența, implicit, și asupra ridicării națiunii și a Statului, care reprezintă expresiunea reunirii familiilor într'un singur bloc.

Procesul de desorganizare a familiei ca instituție socială

Familia. Deși individul este elementul component al societății, totuși, din punct de vedere eugenic și național, el are o valoare trecătoare pentru că odată cu dispariția lui, încetează și contribuția lui la progresul social. Familia însă, prin copiii ei, reprezintă un capital de valoare permanentă.

Prof. Ogburn rezumă rolul biologic și social al familiei la următoarele 4 puncte principale ¹⁾:

1. Menirea principală a familiei este de a procrea generații noi pentru a asigura perpetuarea rasei omenești.

2. Familia este singurul mediu prielnic și natural pentru creșterea acestor generații.

3. Familia este depozitarul patrimoniului ereditar, deci al caracterelor de rasă, și în fine,

4. Familia este singurul purtător și conservator al patrimoniului social, al obiceiurilor și convențiilor sociale.

Așadar, rostul adevărat de existență a instituției familiei este de a crea și îngriji generațiile viitoare, concepție care se păstrează încă din timpurile feudalismului.

Familia Patriarhală. În acele timpuri, membrii familiei alcătuiau o strânsă unitate socială. Atât agricultura cât și industria casnică — care formau ocupațiunile prin-

¹⁾ W. Ogburn: Our social Heritage. Survey. Dec. 1, 1927. Pg. 277.

cipale ale populației — sileau membrii familiei să trăiască în strânsă legătură, din cauza intereselor comune. Eră familia mai numeroasă, sporeau și brațele de muncă și perspectivele de prosperare. Toți membrii familiei lucrau sub directiva capului familiei, care eră stăpânul și patronul lor suveran, și practicau o disciplină severă, impusă de o voință unică: *voința tatălui*.

Întreg mecanismul social și activitatea oamenilor serveau un singur scop: unitatea și prosperarea familiei, față de care toate interesele personale cădeau pe al doilea plan și la nevoie erau chiar sacrificate. Astfel, interesul individual al unuia nu putea să atingă interesul întregului grup de familie, pentru că întregul grup s'ar fi ridicat împotriva-i. Deci individul, vrând nevrând, trebuia să se supună.

Familia Socializată. Pe la începutul secolului al XIX-lea, reforma industrială mecanizează munca, dând capitaliștilor posibilitatea de a înlocui forța brațelor cu forța mecanică, mult mai ieftină și mai economică, ceea ce face ca produsele muncii mecanizate să concureze în mod suveran produsele industriei casnice. Lucrând cu capitaluri mici și utilizând munca umană mult mai costisitoare, industria casnică este încetul cu încetul distrusă, iar bărbații sunt scoși din căminul lor și siliți să-și ofere munca cu preț mai redus. Astfel se începe procesul de descompletare a unității familiale.

O altă urmare a mecanizării muncii, este și deprecierea valorii muncii umane, fenomen ce se explică prin faptul că în industria mecanizată fiind nevoie de un număr limitat de muncitori, iar ofertele de muncă prea multe, valoarea remunerativă a muncii s'a redus simțitor.

Greutățile vieții, mărite și prin insuficiența salariilor oferite de industria mecanizată, au obligat un mare număr de femei să iasă din cămin și să-și ofere munca în fabrici alături de soții lor. Munca feminină fiind mai slab retribuită, patronii încep să înlocuiască pe bărbați cu femei, deoarece în modul acesta au posibilitatea de a ieftini marfa, sau de a-și majora profitul. În felul acesta, nu numai mecanizarea muncii în fabrici și ateliere concurează munca bărbaților, ci și invazia femeilor și copiilor depreciază mult va-

loarea muncii. În industriile unde este posibilă întrebuințarea femeilor, — care prin lipsa lor de organizare oferă mai multă siguranță patronilor împotriva riscului grevei — șomajul bărbaților ia proporții înspăimântătoare.

În toate țările — inclusiv țara noastră — se confirmă acest adevăr. Șomajul, în ultimul timp, a luat proporții alarmante. Statele-Ûnite, Anglia, Germania, au milioane de șomeuri. Sistemul general de asigurări contra șomajului s'a dovedit ineficace pentrucă n'a făcut decât să încurajeze dependența. Ajutoarele date de Stat și Comună au avut acelaș efect. Toate autoritățile și organele conducătoare de Stat stau neputincioase și asistă la desfășurarea marei tragedii internaționale: agravarea depresiunii industriale ale cărei consecințe sunt șomajul și mizeria. Din 1911 până în 1925, Anglia a cheltuit cu ajutorarea șomeurilor 250.000.000 lire sterline (aproape 250 miliarde lei), iar șomajul s'a agravat; la noi în țară nimeni nu știe câți șomeuri avem. La 14 Martie 1929, Ministrul muncii a declarat dela tribuna Camerei, că avem 75.000 șomeuri, ceea ce pentru o țară agricolă ca a noastră este enorm. Statul nu acordă nici un ajutor apreciabil acestor șomeuri, iar ceea ce fac comunele prin cantine și distribuire de alimente este prea puțin.

Alte țări au făcut sacrificii enorme pentru șomeuri — deasemenea fără rezultat. Singurul mijloc de salvare al familiilor în care tatăl șomează, este câștigul femeii și al copiilor, soluție de circumstanță care salvează momentul, dar care are urmări mai dezastruoase și mai grave decât șomajul: slăbirea legăturilor familiale.

Deci, procesul de descompletare a unității familiale început prin scoaterea bărbatului din sânul familiei, se accentuează prin intrarea succesivă în arena vieții a femeii și a copiilor. Membrii familiei trăesc din ce în ce mai puțin împreună și tot mai mult în societate. Atât părinții cât și copiii, trăesc izolați unii de ceilalți, având fiecare altă preocupare, alte interese, alte cunoștințe și alte posibilități de validitate. Capul familiei nu mai poate avea înrăurirea de odinioară asupra copiilor și a soției, pentrucă aceștia au

independența asigurată prin independența materială. Interesele ne mai fiind comune, unitatea familiei nu mai este condiționată de aceste interese. Și astfel începe procesul de slăbire a legăturilor dintre membrii familiei. Singura salvare, în noua situație socială, rămâne instinctul de iubire dintre membrii aceleiași familii, sentiment prea puțin cultivat în familia socializată, din lipsă de timp. Părinții nu au timp să se ocupe de copiii lor ca mai înainte, sunt prea absorbiți de munca lor profesională și de preocupările sociale impuse de noile condițiuni sociale.

În familia socializată, chiar și recreația se caută în afară de cămin. Cinematografele și teatrele sunt neîncăpătoare pentru marele număr de spectatori doritori de senzații. Copiii asistă alături de părinți la spectacole dăunătoare moralului lor.

În noua formă de familie socializată, copiii își petrec din ce în ce mai puțin timp cu părinții lor și mai mult timp în societate, interesele familiei ne mai fiind interesele fiecărui membru în parte. Fiecare membru are altă ocupație, alt cerc de interese, altă recreație, fiecare trăiește independent în mediul preocupărilor lui sociale, validându-se după capacitatea lui individuală și având în vedere, în primul rând, interesele lui personale și, iată cum, ieșirea din cămin a membrilor familiei, are ca rezultat emanciparea acestora de sub tutela familiei. Așadar, odată cu mecanizarea muncii, s'a început și procesul de individualizare sau de emancipare a membrilor familiei și în primul rând, al femeii.

În societatea patriarhală, femeia își avea rolul ei bine determinat de soție, mamă și gospodină. În noua situație, unde femeia, soție sau mamă, este profesionistă, vechea organizare a familiei nu mai corespunde. *Păstrarea intactă a cadrelor familiei patriarhale în noua situație a femeii muncitoare, a determinat procesul de desorganizarea familiei.*

O familie, în regulă generală, este bine organizată, când poate răspunde în mod normal tuturor îndatoririlor ei biologice și sociale; orice perturbare în funcționarea normală a familiei produce un dezechilibru, care cauzează desorganizarea familiei.

În înțeles obișnuit, o familie bine organizată este o familie normală, familia desorganizată fiind considerată ca o familie anormală. Dar ce este normalul și care sunt condițiunile de funcționare ale unei familii normale? Aceste chestiuni au fost subiectul discuțiilor Congresului de Asistență familială ținut la Buffalo în toamna anului 1927. Mary Richmond împreună cu conducătorii organizațiilor de Asistență familială din St.-Unite Americane și Canada, alarmați de numărul mereu crescând al familiilor desorganizate care solicitau ajutorul asistenței, au invitat la acest congres pe reprezentanții tuturor științelor cu caracter social pentru ca, de comun acord, să se studieze posibilitățile de a opri procesul de desorganizare a familiei. Congresul din Buffalo a numărat între participanți pe cei mai distinși psihologi, sociologi, biologi și economiști nu numai din America, ci din toată lumea. Toți, fără excepție, au fost de părere că suntem în toiul unui proces general de desorganizare a familiei, ca instituțiune socială, și că această desorganizare produce dependența socială a familiilor. În acest congres, s'a mai constatat că asistența individualizată se află în imposibilitate de a face față nevoilor mereu crescânde ale familiilor dependente.

Familia, cu organizarea ei arhaică, deservea perfect de bine interesele familiei din epoca feudalismului, dar nu mai poate face față cerințelor actuale ale familiei socializate, organizarea ei arhaică ne mai corespunzând felului de funcționare a familiei moderne. Astfel, analizând cele patru puncte în cari Prof. Ogburn rezumă rolul familiei, constatăm că aceste puncte nu corespund întocmai funcțiunii familiei moderne. Așa, procrearea și creșterea generațiilor în sânul familiei, constituie astăzi o imposibilitate pentru femeia muncitoare, care evită maternitatea chiar cu riscul vieții ei. Ea nu-și poate crește copiii conform cerințelor familiei patriarhale pentru că, fiind angajată în lupta pentru existență în afară de cămin, graviditatea, cu întreruperile ei inevitabile de muncă, i-ar periclita profesiunea. Adeseaori, patronul concediază femeia gravidă chiar dela începutul gravidității, pentru a evita întreruperile de lucru și pentru a

nu fi silit să respecte convențiunea internațională dela Washington. Mai mult, patronii evită să angajeze femei măritate, preferând pe cele nemăritate, care oferă mai multă garanție împotriva gravidității.

Situația s'a înrăutățit și din cauza mișcării feministe și a eugeniștilor. Astfel, mișcarea feministă a încurajat la maximum ieșirea mamelor din cămin, luptând cu înverșunare să câștige pe fiecare zi noi terenuri de validitate, pentru femei, în lupta pentru existență. Lupta s'a dat cu deosebire pentru trei mari revendicări:

1. Egalitate politică.
2. Egalitate în educație și posibilități de muncă.
3. Libertate egală în viața sexuală pentru ambele sexe.

Primele două deziderate sunt realizate aproape în întregime. Al treilea însă, prezintă încă greutăți serioase, deși se fac eforturi continue pentru ca evoluția socială să fie îndreptată spre soluționarea acestei probleme. Femeile însă, în lupta grea pe care au dus-o, au neglijat să studieze și felul cum aceste schimbări vor influența viața căminului lor. În noua orientare a femeii, îndatoririle impuse ei de natură, se găsesc în conflict acut cu îndatoririle impuse ei de societate (mamă și soție). Menținându-se vechea organizare a familiei patriarhale, mama nu poate răspunde în mod satisfăcător și îndatoririi profesionale și celor familiale. Cu modul acesta se creiază în familie o tensiune care duce spre desorganizarea familiei.

Eugeniștii, pe de altă parte, consideră familia un simplu mijloc de perpetuare și îmbunătățire a rasei umane, neglijând procesul de individualizare, desavantajos pentru eugenie. Procesul de individualizare, găsindu-se însă în plin progres, nu poate fi desconsiderat.

Aceste două concepții extremiste, — prima reprezentând individualismul extremist, iar cealaltă considerând pe mamă nu ca o entitate socială, ci ca un element menit să perpetueze rassa, au împiedecat, prin extremismul lor, reconcilierea și cuprinderea într'un sistem de gândire și clarificare și, logic practic, a concepțiilor noastre privitoare la

cea mai acută problemă a societății moderne: studiul biologiei și patologiei familiale.

Desorganizarea familiei prezintă două aspecte. Primul aspect, general, se ocupă de cauzele care tind să desființeze familia, ca instituție socială; iar al doilea, este în special preocupat de înregistrarea și studiul cauzelor de desorganizare în familiile izolate. Desorganizarea familiei ca instituție socială, provocată de anachronismul actualei organizații interne a familiei față de evoluția societății moderne, a rămas nebăgată în seamă până în ultimul timp, când, deodată, toată lumea s'a alarmat de pericolul dezastrului în fața căruia ne găsim. Biologii, sociologii, eugeniștii și specialiștii în asistență socială, dându-și seama de gravitatea problemei, au dat alarma, arătând pericolul ce ne amenință, dacă familia va continuă să funcționeze după normele actuale.

Studiind desorganizarea familiei, Congresul dela Buffalo, a încercat să răspundă la cea dintâiu întrebare care se pune în mod firesc. Anume: Ce este o familie normală? Desigur, răspunsul la această întrebare nu este atât de simplu, pentrucă, din punct de vedere biologic și social, familia are o structură complexă ale cărei cadre sunt greu de fixat și delimitat. Și de aceste cadre avem neapărat nevoie, întrucât numai atunci putem stabili și aprecia fenomenele patologice ale familiei, când am avea posibilitatea să constatăm deviațiunile dela normal. Deci, prima problemă a fost stabilirea limitelor normalului, în viața familiei. Părerile specialiștilor erau însă atât de opuse și totuș atât de logic argumentate, încât, după câteva ședințe, evidențiindu-se că problema este prea complexă și că numai un studiu documentat ar putea-o rezolvă, s'a instituit o comisie în frunte cu Mary Richmond — astăzi înlocuită cu Joanna Colcord, care i-a luat și locul de directoare a departamentului de asistență socială la Fundația Russel Sage — cu profesorii E. Burgess, Groves, Mowrer, specialiști în studiul problemelor de desorganizare a familiei, pentru a face cercetări bazate pe observații și studii prin metoda statistică, urmând ca după 5 ani, congresul să se

întrunească din nou, spre a analiza rezultatele obținute. Congresul a putut totuși stabili, în deplin acord, că procesul de desorganizare a familiei este în progres și că această desorganizare este o consecință a faptului că forma patriarhală a familiei nu se mai poate încadra în noile condiții sociale. Situația s'a mai agravat și din cauza completei ignorări a mișcării feministe. Toți au privit-o nepăsători, cu un fel de interes ironic al spectatorului, care se amuză dar pe care nu-l interesează fondul chestiunii, simțindu-se cu totul în afară de ea. Acum, când este prea târziu, toți se întreabă, ce-i de făcut?

Mișcarea feministă a fost provocată de diminuarea câștigului bărbaților și s'a accentuat prin dorința femeilor de a ajunge la posibilități mai mari de câștig, tot în interesul familiei lor. S'a căutat astfel remedierea unui rău printr'un altul mai mare, dar rezultatele nu au fost prevăzute nici cu cea mai mică aproximație.

Autoritățile, în loc să fi studiat posibilitatea de remediere logică a dezastrului provocat de mecanizarea muncii, prin o organizare rațională a posibilităților de câștig suficient pentru bărbați, au lăsat curs liber evenimentelor, fără a le îndruma. Astăzi evenimentele nu se mai pot controla, situația este atât de complicată și înaintată, încât orice efort de îndrumare a evoluției sociale, pare iluzorie. Lucrurile își vor urma desigur cursul lor liber, dar nimeni nu poate prevedea nici măcar viitorul apropiat.

Desorganizarea familiei ca unitate socială

1. Cauzele de desorganizare a familiei.

Desorganizarea familiei este procesul care tinde la descompletarea grupului familial. « Familia nu trebuie considerată numai ca un grup de indivizi ce trăesc împreună, ci ea reprezintă și o unitate de atitudini și de concepție de viață; acești factori sunt caracteristici pentru fiecare familie în parte, ca grup social și cultural », spune profesorul E. R. Mowrer ¹⁾.

¹⁾ E. R. Mowrer: A study of family disorganization. Family. Vol. VIII Nr. 3, pag. 86.

Această unitate în concepția de viață, în cultură, în sentimente, în standardul moral al fiecărui membru de familie, constituie, fără îndoială, armonia complexului familial.

Grupul familial se formează în momentul când un bărbat și o femeie încheie contractul de căsătorie. Prin aceasta însă, armonia acestui grup nu este garantată. Ca regulă generală, căsătoria se contractează sau din dragoste, sau din interes. În amândouă cazurile, motivele sunt destul de puternice pentru ca să formeze atmosfera de armonie, dacă nu prin potrivire de caracter, cultură, concepție de viață și sentimente, cel puțin prin concesiuni făcute din dragoste sau din interes. Din momentul însă, când motivul (dragoste sau interes) slăbește în intensitate sau dispare chiar în întregime, armonizarea grupului familial nu se mai poate menține și începe « tensiunea familială »¹⁾. Cu alte cuvinte, tensiunea familială este o disarmonie provocată de o cauză oarecare, ce determină funcțiunea anormală a familiei, funcțiune ce poate să fie de scurtă durată atunci când membrii familiei căutând să elimine singuri cauza de disarmonie, restabilesc echilibrul familial. Astfel de cazuri nu devin cunoscute și nu se înregistrează de comunitate, ci trec ca simple neînțelegeri și sunt rezolvite de însăși familia respectivă.

Sunt însă cazuri, când aceste neînțelegeri sunt rezolvite numai în aparență, fără ca fondul chestiunii să fi fost sesizat și fără ca să existe vre-o posibilitate de remediere a răului. În astfel de cazuri, tensiunea familială este pusă de evenimente mai actuale sau mai urgente, pe al doilea plan. Indată însă cu dispariția acestor evenimente, tensiunea revine iarăși pe întâiul plan, devenind centrul de preocupare al membrilor familiei. Discordiile de felul acesta, le numim periodice sau ciclice. Când discordiile devin foarte acute, insuportabile pentru membrii familiei, urmează: *a*) dizolvarea familiei prin divorț, părăsirea căminului sau separarea de corp sau *b*) membrii familiei declarându-se incapabili de a-și rezolvi singuri dificultățile ivite, dar voind totuși să păstreze unitatea familiei, cer sprijin din afară,

¹⁾ Termen tehnic introdus de Prof. Burgess.

dela preot sau dela asistența socială. Primele cazuri de sub *a*), vor figura în datele statistice ca familii desorganizate, întrucât disolvarea se prezintă în mod formal, ultimele cazuri însă, acelea de sub *b*), care din nefericire sunt mult mai numeroase, vor figura ca familii normale, procesul de desorganizare nefiind terminat și ca formă. Cauzele de desorganizare ale familiei sunt foarte numeroase. Am putea spune, că toate cauzele de dependență socială pot să figureze, la un moment dat, ca motive de disarmonie într'o familie. S'au încercat, în această privință, mai multe clasificări, pentru a se da posibilitatea unei analize sistematice a cazurilor în vederea unui program terapeutic. O clasificare este însă greu de făcut, fiindcă foarte rar avem de a face cu o singură cauză, cu un singur motiv de tensiune. De obicei există o serie întreagă de factori viciați cari provoacă conflictul și atmosfera de tensiune și este foarte greu de identificat factorul cauzal, factorul determinant. Când grupul familial se declară incapabil de a-și reface echilibrul, situația este atât de înrăutățită, și de complicată, încât, adeseori, nu mai putem deosebi cauza de efect.

Marele număr al clasificărilor lansate în literatura internațională a asistenței sociale, este o dovadă a dificultății ce o prezintă clasificarea și a felului variat în care poate fi interpretată problema, fiecare în parte interesant și instructiv.

Profesorul E. R. Mowrer acceptă 4 tipuri de tensiuni familiale ¹⁾, provenite din:

1. Nepotrivire sexuală,
2. Cauze economice,
3. Deosebiri în cultură și
4. Deosebiri în concepția de viață.

1. *Nepotrivirea sexuală* este una din cauzele cele mai importante în desorganizarea familiei, deoarece instinctul de perpetuare, de conservare a rasei, fiind cel mai puternic dintre instincte, are un rol determinant în fiziologia umană. Freud grupează întreaga activitate a omului

¹⁾ E. R. Mowrer: Family Disorganisation, pg. 196.

în jurul acestui instinct, scoțându-l în evidență din fiecare activitate omenească prin sistemul lui psiho-analitic. Știința medicală atribuie glandelor endocrine un rol din ce în ce mai mare în dezvoltarea personalității oamenilor.

Tratarea acestei probleme este dificilă, din cauză că o veche obișnuință oprește chiar și pe oamenii de știință să trateze deschis problema sexuală. Societatea studiază și discută toate problemele mici și mari, numai această problemă este prohibită, deși importanța ei pentru societate este vitală. Copiii primesc o foarte îngrijită educație culturală, sanitară, eventual și civică, dar nu primesc nici o educație sexuală. Nimeni nu le vorbește despre rolul pe care-l va juca această problemă în viața lor și despre pericolele, ce ea prezintă. Copiii noștri intră cu ochii legați în marea problemă a căsătoriei, problemă care nu este numai problema lor personală, ci și problema întregii societăți, baza națiunii și a Statului! A vorbi dar despre această problemă, nu este, în nici un chip, imoral.

Educația sexuală nu este importantă numai din punct de vedere sanitar, pentru profilaxia bolilor venerice, ci și din punct de vedere social. Astfel legea primește premisa dragostei ca justificare a căsătoriei, dar Statul, făuritorul și executorul legilor, nu se achită de obligația de a clarifica problema arătând rostul și consecințele biologice și sociale ale căsătoriei. Din cauza aceasta, multe din căsătorii sunt nereușite, multe din familii devenind desorganizate. Candidații la căsătorie sunt lăsați să-și facă singuri experiența și toți se isbesc, mai mult sau mai puțin, de aceleași probleme. De ce dar să nu profite unii din experiența celorlalți?

Majoritatea candidaților la căsătorie nu știu unde se termină simpatia și unde începe dragostea adevărată. Instinctul sexual la bărbați este mult mai accentuat decât la femei, cărora problema se prezintă cu totul altfel. Instinctul femeilor este mult mai difuzionat, mai complicat, mai puțin precis. Dragostea femeii este mai ideală, mai dornică de romantism, de visuri frumoase. Ea iubește mai mult atmosfera creată de atențiunea și delicatetea îndrăgostiților, pe când bărbatul dorește însăși dragostea. Această diferență

de atitudini, creiază, adesea dela început, un antagonism între soți. Soția, neplăcut impresionată de acest antagonism, devine rece față de soț. El, la rândul lui, necunoscând cauza, nu poate înțelege psihologia soției lui, ci crede că nu mai este iubit și se comportă în consecință. Multe neînțelegeri de felul acesta s'ar înlătură dacă soții ar ști mai multe despre psihologia îndrăgostiților și felul lor de a reacționa.

Există elemente, a căror cunoaștere este absolut necesară pentru a face o căsnicie fericită.

Prof. Mowrer afirmă că la aproximativ 40% din familiile care prezintă dificultăți familiale, cauza originară este nepotrivirea în viața sexuală.

2. *Cauzele economice* au un rol important cu deosebire la clasele muncitoare. Criza economică actuală, cu salariile ei reduse, cu șomajul în creștere, a creat o atmosferă grea, o neliniște, o nesiguranță a zilei de mâine, și în general, pulsația febrilă a vieții sociale din ultimul timp, provoacă o stare nervoasă, o tensiune, căreia nu-i lipsește mult pentru ca să se transforme în neînțelegere serioasă. Desechilibrul bugetar, provocat de inegalitatea veniturilor și cheltuelilor, este suficient ca să tulbure vechi căsnicii normale, bine echilibrate până acum. Neînțelegerea se produce din cauza nepotrivirii de idei a soților în ceea ce privește necesitățile gospodăriei și modul de administrare a banului. În general, mamele doresc ca urmașii lor să fie mai bine îmbrăcați, mai bine educați, să aibe în viață mai largi posibilități de validitate decât au avut ele și urmărind asiduu scopul acesta, fac cheltueli care întrec posibilitățile de câștig ale soțului. Adesea, pentru motive de ordin financiar, încep neînțelegeri de altă natură, provocând desorganizarea familiei.

P. Marin, tâmplar, de 45 ani, trăiește cu soția lui Veta și cu cei trei copii: Marin de 14 ani, Maria de 12 ani și Stan de 9 ani, foarte mulțumiți. Veta eră gospodină bună, își îngrijea bine copiii, iar soțul câștigă suficient pentru întreținerea modestă a familiei lui. Veta aveà o cumnată, soție de mecanic, care aveà o fetiță, de etatea Mariei, pe care o dăduse la liceu. Pe Veta o rodea părerea de rău, că fetița ei, care eră mult mai inteligentă, nu poate urmà liceul și va rămâne

o simplă meseriașă, iar a cumnată-si va fi domnișoară, măritându-se cu un funcționar. S'a frământat Veta mult până s'a decis să-și dea și ea fata la liceu. Insfârșit va face și ea economii în altă parte și tot va răsbî. Soțul erà categoric contra acestui plan, dar Veta nu mai putea renunța la el, ea își vedeà de pe acum fata « doamnă », înconjurată de confort, de lucruri frumoase, cu un soț respectabil, « domn mare ». Și-a înscris deci fetița la liceu. Anul întâiu a mers cum a mers, dar în anul al doilea au început greutățile; trebuiau îmbrăcăminte, cărți, abonament la tramvai și bani nu erau. Lupta pentru existență devenià din zi în zi mai grea, depresiunea industrială mai acută. Marin insistà ca fetița să se lase de școală, să intre la vre-o meserie, « sunt vremuri grele, nu e timpul pentru lux ». Veta dându-și singură seama de gravitatea situației, erà îngrijorată, enervată, dar nu voià să cedeze; prea îi erà drag visul de a-și vedeà copila pusă la adăpost de lipsuri. Făcèa eforturi supraomenești, coseà și dânsa lenjerie ca să mai câștige ceva, să se poată menține la suprafață. Dar neînțelegerile dintre soți deveneau din ce în ce mai acute, Marin hărțuind-o cu insistențele de a se « lăsa de domnie », iar Veta încăpățânându-se să nu cedeze, să nu rămână de rușinea mahalalei. Neînțelegerile deveniră atât de serioase încât adesea soții nu-și vorbeau zile în șir. Erau zile când familia n'aveà mâncare caldă, însă Veta își mențineà fata la școală. Intr'o zi, Marin venise acasă cu știrea că atelierul la care lucrà s'a închis. Trebuià să-și caute loc altundeva. Umblase 2 săptămâni fără să-și găsească vre-un rost; veneà acasă tot mai abătut, tot mai nervos, mai intolerant. A 14-a zi, la reîntoarcere, Veta l-a primit cu aprige muștrări, făcându-l parazit ce trăește pe spatele ei. Marin fără să replice un cuvânt, și-a scos haina din dulap, și-a luat câteva schimburi cu el și a plecat. Înainte de a părăsi orașul, a trecut pe la cumnatul lui, căruia i-a spus în ce situație a ajuns cu soția lui, și l-a rugat să-i deà o mână de ajutor până se va putea aranjà cumvã. Marin a plecat în alt oraș unde a stat timp de doi ani, trimițând regulat bani acasă, dar refuzând să se întoarcă pânăce Veta nu și-a scos fata dela școală.

Neînțelegeri de felul acesta, pot să devină cauze serioase de desorganizare a familiei, în deosebi la clasele muncitoare, unde soțul câștigă banii înțelegând să-i administreze indifereent dacã se pricepe sau nu.

Și mai rău încă se prezintă problema economică în familia unde și soția câștigă.

Independența economică, dă femeilor o siguranță, o încredere în sine, ceea ce înseamnă nu numai o independență financiară, ci reprezintă și o emancipare socială. Femeia muncitoare face ce vrea cu câștigul ei, fără să se îngrijească

dacă acest procedeu convine și soțului. Femeia, avându-și existența asigurată, se hotărăște mult mai ușor a divorța decât în cazul când depinde materialicește de soț. Din dorința de a place, de a fi admirată și apreciată, femeia muncitoare cheltuește un important procent din venitul ei pe îmbrăcăminte.

Un alt neajuns al muncii feminine este ocazia de a lega prietenie cu bărbații. Participarea intensivă a femeii la viața publică, o deprinde să fie mereu în societate, în mijlocul vieții ce pulsează. Casa, cu preocupările ei stereotipe, n'o mai atrage, nu o mai distrează. Caută să exploateze orice ocazie spre a fi în societate, la teatru sau cinematograful, unde întâlnește lume și unde poate face cunoștințe. Viața socială intensă, pe care o duce, îi dă posibilitate de apropiere mai intimă, mai naturală, cu bărbații și dragostea se leagă pe neobservate. Adesea, când își dau seama de gravitatea situației, este prea târziu, urmează divorțul și desorganizarea căminului.

Aceeași nenorocire pândește și pe bărbați, chiar și pe aceia, cari trec drept oameni echilibrați, cu familie grea, cu trecut ireproșabil. În munca lor profesională, siliți de împrejurări să stea zilnic în aceeași încăpere cu femei, au ocazii foarte bune și naturale de a se apropia unii de alții.

V. I. funcționar de Stat, etate 45 ani, căsătorit, având 3 copii, trăia foarte liniștit până când într'o zi, aglomerându-se lucrul, i s'a dat o funcționară de ajutor. Funcționara era tânără, drăguță, inteligentă; se înțelegeau foarte bine, împreună. Plecau întotdeauna deodată dela biuro, el însoțind-o până la restaurantul unde ea luă masa. Copiii lui, mergând la școală, soția luă singură masa, fără el, fiind incredințată că soțul ei întârzie la slujbă. Într'o zi, soțul își anunță soția telefonic, să nu-l aștepte la masă deoarece are foarte mult de lucru. Soția iubitoare, făcù la repezeală un mic pachet cu mâncare și-l duse soțului la biuro; mare-i fù însă mirarea când nu-l găsi acolo. Omul de serviciu, luat cu binișorul, îi spune că soțul a plecat dela biuro, de mult, cu domnișoara. Biata femeie, înțelegând totul, ajunse la convingerea că mai bine ar fi să nu-i arate soțului că știe despre legăturile lui, sperând că astfel se va întoarce la ea. Dădù deci un bacșiș servitorului, rugându-l să nu-i spună soțului nimic. Și din momentul acela, începù minciuna între soți. Ea tăcea, în interesul copiilor, iar el își continua aventura de dragoste, mințind mereu.

Situația aceasta chinuitoare pentru amândoi a durat doi ani, până în ziua, când funcționara punând amantului alternativa de căsătorie sau separare, soțul divorță de soția lui, pe care o stimase și o iubise înainte. După declararea divorțului, mama copiilor devenind melancolică, fu internată într'un ospiciu, iar copiii, pe cari noua soție refuză să-i primească, fură plasați în orfelinat.

Neînțelegerile asupra moștenirii dau și ele un apreciabil număr de familii desorganizate, în deosebi la țărani. Găsim astfel familii în care soții au trăit în cea mai perfectă armonie ani de zile, până la împărțirea moștenirii, când soțul nedreptățit, prinde ură pe tovarășa lui de-o viață întreagă și nu rare ori, o alungă de acasă, deși soția nu e vinovată.

3. *Deosebirea în cultură* ca motiv de tensiune familială, o găsim mai mult în clasele sociale superioare.

Deosebirea în cultură, deși în aparență complet independentă de interesele personale ale membrilor familiei, produce nu numai conflicte de ordin psihic ci și de interes personal.

P. V. ofițer superior, îndrăgește o fetiță simpatică și instruită a unui meseriaș. Căsătoria se face la două luni după cunoștință și soții sunt fericiți, în ciuda diferenței de etate ce există între ofițerul având 49 ani și tânăra lui soție 20 ani. După un timp oarecare, căsătorii ajung la o conviețuire mai calmă și soțul remarcă, cu surprindere, unele deprinderi supărătoare la soția lui. Simțindu-se jignită în amorul ei propriu, respinge destul de brutal sfaturile lui. Timpul trece și soțul se vede nevoit a face vizitele obligatorii la superiori, la colegi și la prieteni. Cu ocazia acestor vizite, soțul constată diferența de cultură între soția lui și mediul în care va trebui să trăiască. Tânăra femeie, la rândul ei, enervată pentru nesiguranța și nepotrivirea ei în acest mediu și ca să-și ascundă neștiința, caută să fie gălăgioasă, cochetă, discutând problema dragostei, de frică să nu se pună vre-o altă problemă care să-i fie străină. Situația deveni insuportabilă pentru amândoi, în societate. Ofițerul mai făcând câteva încercări spre a o instrui, dar de fiecare dată, se termină cu ceartă; soția, în dorința de a-și ascunde gradul de incultură față de omul pe care-l iubiă și de către care doriă să fie respectată și admirată, caută să-l convingă că este exagerat de scrupulos, că-i « caută nod în papură ». Situația ofițerului deveni foarte delicată în societate din cauza soției, superiorii evitau să-l invite, colegii îl ocoleau. Deși își iubea soția, suferea însă mult, atât pentru situația ce i se crease

în societate cât și pentru atmosfera din cămin; între el și soția lui există o stare de nesinceritate, se ascundeau unul de altul, nu spuneau tot ce gândeau, și se menajau reciproc. Această situație falsă, i-a înstrăinat cu încetul. După nașterea primului copil, atmosfera s'a îndulcit, părinții fiind preocupați de noua lor situație pentru un timp, după care tensiunea începù din nou, mai acut. Toate eforturile pentru curmarea neînțelegerilor au fost zadarnice, soția s'a simțit umilită din cauza originii ei din părinți meseriași și din cauza lipsei de cultură, care constituia un obstacol în calea fericirii ei, iar soțul suferea de însăși atmosfera ce există între ei și de umilintele ce le îndură în societate și în cariera lui de ofițer. După 8 ani de conviețuire, s'au despărțit, văzând că orice încercare de aplanare a conflictelor este zadarnică.

Sunt cazuri, când conflictele provocate de diferența de cultură se aplanează prin ridicarea sau coborârea unuia din soți la gradul de cultură al celuilalt soț.

4. *Deosebirea în concepția de viață* este foarte greu sau aproape imposibil de rezolvat. Concepția de viață a unui om este rezultatul dezvoltării lui intelectuale și psihice, este chiar expresiunea personalității lui. Schimbarea concepției de viață ar însemna deci schimbarea personalității cuivă, lucru foarte greu de îndeplinit. Cum o să putem dar soluționa deosebirea de atitudine în viață între un soț ca aderent al concepției vieții familiale patriarhale, unde locul femeii este precizat ca mamă și soție, și o soție având concepția de viață familială modernă, cu preocupările ei sociale în afară de cămin și cu participarea ei la viața publică?

V. Ionel, funcționar, de 28 ani, s'a căsătorit din dragoste cu o fostă colegă de școală. După un an de căsătorie relativ liniștită, au început neînțelegeri foarte serioase. Era vorba de întemeierea căminului, fiindcă Ionel nu mai vroia să stea în cameră mobilată. El înțelegea să-și aranjeze o mică gospodărie burgheză și pe urmă visă să aibe cel puțin 3 copii, fapt care o exasperă pe Elena, soția lui. Elena preferă să stea cu chirie, să mănânce în restaurante, să meargă la cinematografe. O tentă viața în societate și nu înțelegea cum soțul ei poate găsi plăcere în a avea griji gospodărești. Problema copiilor, i se părea deadreptul absurdă. Ionel, cu toate acestea, a închiriat un mic apartament și a început să-și cumpere lucrurile absolut necesare pentru menaj, angajându-și o importantă parte

din leafă în plata ratelor lunare. Elena a răspuns la această măsură luându-și un post de funcționară ca să-și asigure mijloacele necesare pentru continuarea vieții ei sociale, ignorând complet eforturile soțului pentru organizarea căminului. Nu putea aprecia munca și sacrificiile soțului, fiindcă ei nu-i plăcea să stea acasă, și nu se simțea la largul ei decât în societate. Cu toate acestea, Elena era o femeie serioasă, așezată și își iubiă soțul. Dar nu putea să fie de acord cu el, fiind ferm convinsă că soțul ei are o concepție de viață foarte greșită și căută, cu toată sinceritatea, să-l abată dela această greșală, încercând să-i demonstreze ce ușor și agreabil se poate trăi când nu ești legat de loc, de copii, de diferite aranjamente familiare. La un moment dat, soții s'au simțit atât de îndepărtați unul de altul, încât conviețuirea lor nu mai avea rost. Și de comun acord, s'au separat.

Dar atât Elena cât și Ionel s'au simțit foarte nenorociți și după o separare de 3 luni au reînceput viața în comun. De data aceasta, Ionel, căută o apropiere de concepția de viață a Elenei. Mergea cu dânsa la spectacole, la prieteni, au început să mănânce pe unde ajungeau iar acasă dormeau numai. Ionel suferea din cauza acestui trai, dar o făcea pentru Elena, care se simțea bine și veselă.

După o conviețuire de 2 ani, Ionel deveni apatic.

Intr'o seară de Crăciun, Ionel și Elena erau invitați la prieteni, unde, ca de obicei, era joc de cărți, băutură, glume și radio. În program: colinde, cântece bisericesti și povestea lui Moș Crăciun pentru copii. Colindele i-au reamintit toată copilăria petrecută în căsuța parohială îndepărtată, cu întreaga tradiție a Moș Crăciunului copilăresc, cu pomul de Crăciun, înconjurat de familia lui. Toate aceste amintiri l-au copleșit deodată, iar diferența dintre ce-și închipuise el că va fi căsnicia lui și ce era ea în realitate, îi provocă lui Ionel o criză de nervi, urmată de alte două la interval de patru luni.

Ionel era dintr'o familie de preot de țară, crescut conform tradiției familiilor patriarhale și petrecându-și majoritatea timpului în sânul familiei cu părinții și cu frații lui. Fiind cel mai mic, era foarte iubit și desmierdat de toți; și deprins cu afecțiunea întrege familii, cu căldura căminului, idealul lui era să-și poată întemeia și el un asemenea cămin. Concepția lui de viață, era concepția vieții familiare patriarhale. Elena, orfană de tată, mama funcționară cu o leafă foarte mică, a crescut într'o cameră de mansardă vecinic întunecoasă, a suferit de frig, foame și singurătate și avea atât de puține amintiri plăcute în legătură cu viața lor familiară, încât nu o doria și nu-i înțelegea rostul. Mama ei era mereu tristă, mereu tăcută; nu se plângea niciodată dar nici nu râdea; n'a gustat niciodată farmecul unui cămin adevărat, al unui cămin normal. Este natural deci că n'a căutat să-și formeze la rândul ei un cămin și n'a vrut să aibe copii.

Iată cum s'a format concepția de viață a unuia și a celuilalt, și pentru ce nu se poate schimba această concepție decât foarte rar.

O specificare mai largă a motivelor care provoacă desorganizarea familiei, găsim în clasificarea lui E. Burgess, dela Universitatea din Chicago ¹⁾. El împarte tensiunea familială în 7 tipuri principale:

1. Tensiunea pentru motive economice,
2. » » » sexuale,
3. » » » de sănătate,
4. » » lipsă de respect,
5. » » diferență în cultură,
6. » » » de temperament,
7. » » » în concepție de viață.

Burgess consideră diferența de temperament ca un tip special de tensiune familială, pe când profesorul Mowrer o înglobează la tipul de nepotrivire sexuală. Tensiunea din lipsă de respect este considerată de Mowrer ca tip special. În ce privește motivele de sănătate, ele fiind cauze generale de decadentă socială, nu le mai tratează în mod special la desorganizarea familiei.

Cu totul altfel se prezintă repartizarea făcută de Morenoy ²⁾, repartizare ce specifică toți factorii cari la un moment dat pot produce tensiune familială. Acești factori sunt împărțiți în următoarele 4 grupuri principale:

I. *Factori economici:*

1. Pauperismul,
2. Nestabilitatea Economică,
3. Independența economică a soției,
4. Condițiunile de muncă.
 - a) Angajarea în muncă profesională a ambilor soți,
 - b) Mobilitatea ocupațiunii,
 - c) Stabilitatea ocupațiunii,
 - d) Standardul profesiunii,
 - e) Ocaziunea de contact mai frecvent al ambelor sexe, prin profesiune.

¹⁾ Material folosit la cursul de Desorganizarea familiei în 1926.

²⁾ E. T. Krueger: A study of marriage incompatibility. Family, 1928, pg. 54.

II. *Factori sanitari:*

1. Bolile și starea sanitară a soților,
2. Diformități fizice,
3. Schimbări fiziologice din cauza etății,
4. Stare psihopatică.

III. *Factori personali:*

1. Temperamentul,
2. Instincte și deprinderi,
3. Atitudine față de problema sexuală,
4. Diferența de etate,
5. » » concepție de viață,
6. Purtarea.

IV. *Factori sociali:*

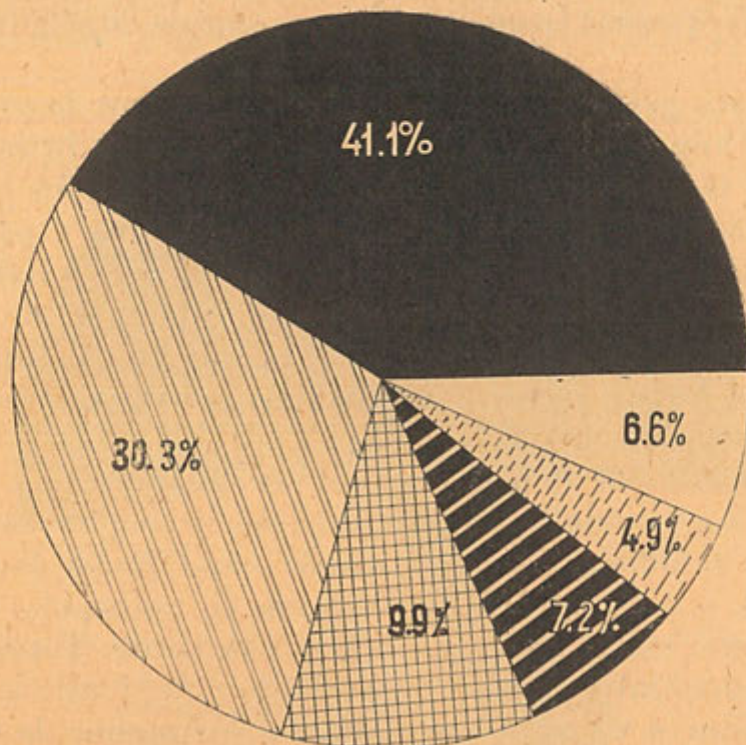
1. Diferența de rasă,
2. » » clase sociale,
3. » » religie,
4. » » situație socială,
5. Problema copiilor,
6. Lipsa de control al grupului familial,
7. Rudele.

Clasificarea lui Morenoy oferă o largă posibilitate de a grupa aproape fiecare caz de dependență socială în unul din aceste tipuri.

Krueger face o regrupare a tipurilor, condensând toate cauzele de desorganizare a familiei în 13 tipuri de tensiune. Acestea sunt:

1. Cauze economice,
2. » provocate de ocupațiune,
3. » sexuale,
4. Tensiune provocată de problema relațiilor de control a soților,
5. Diferențe de situație socială,
6. » culturale,
7. » în concepție de viață,
8. » de temperament,
9. Starea sanitară,
10. Diferențe de capacități individuale și abilități de validitate,

FACTORII CAUZALI ÎN 1000 CAZURI DE DEPENDENȚĂ A
3 ORGANIZAȚIUNI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ DIN
ORAȘUL BOSTON

LEGENDA

Grafica 1

11. Diferențe de instincte, deprinderi,
12. » în purtare și forme de manifestare,
13. » de etate.

Este însă greu de stabilit atât frecvența acestor cauze cât și puterea lor de a determina completarea procesului de desorganizare și în formă, prin divorț, părăsirea căminului sau separare de corp. Sunt totuși interesante rezultatele obținute de o serie de cercetări făcute la 3 organizațiuni

de asistență socială din Boston, în cazurile de dependență ale familiilor¹⁾. Din aceste cercetări, rezultă că problema sanitară prezintă un procent de 41,1%, iar problema economică îi urmează imediat cu un procent de 30,3% (Grafica Nr. 1).

Această grafică mai demonstrează un fapt foarte interesant și anume că din 100 0familii dependente, în care procesul de tensiune și de desorganizare, este în plin progres, numai 9,9% s'au desorganizat formal prin divorț, părăsirea căminului sau separare de corp. Natural, aceste date sunt prea puține și foarte greu de interpretat din punct de vedere statistic ca să se poată trage concluziuni, totuși sunt interesante și îmbucurătoare, arătând că s'au început cercetări și în direcțiunea aceasta.

O cercetare în domeniul acesta este greu de făcut pentru motivul că niciodată nu putem acuză o singură cauză de tensiune familială. Chiar și atunci când însăși familia a observat o anomalie în funcțiunea ei, anomalie care o stânjenește, există un întreg complex de cauze. Totuși, analizând amănunțit factorii răspunzători de tensiune familială, găsim o cauză dominantă, ce se impune la fiecare pas; este cauza originară a procesului de desorganizare²⁾.

Complexul cauzelor de tensiune este numit de Krueger «constelația tensiunii», în care el deosebește factori primordiali și factori secundari.

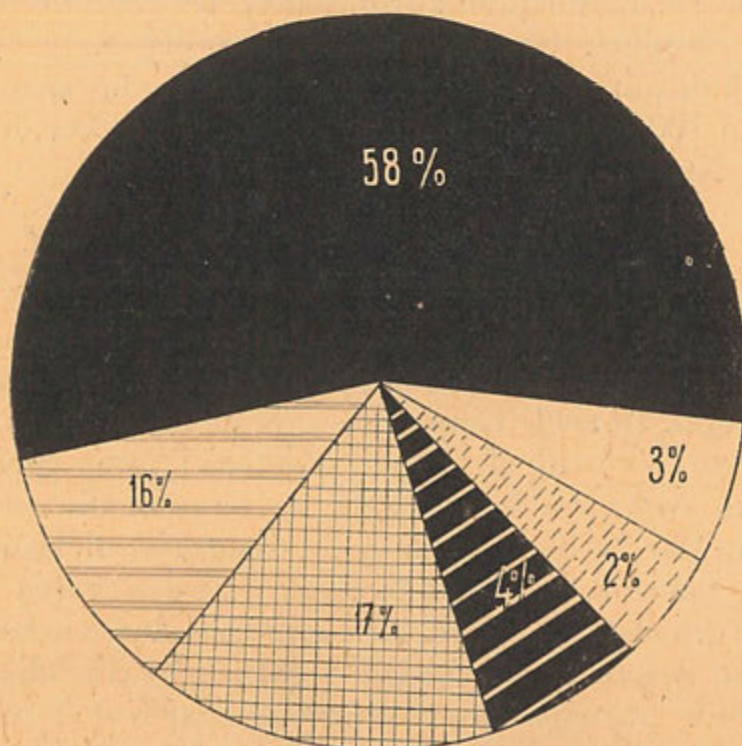
* * *

La noi în România, proporția statistică a cauzelor de dependență se prezintă cu totul altfel, conform gradului nostru de civilizație, a condițiilor economice, sanitare și sociale și a problemelor de ordin moral. Noi, în direcțiunea cercetărilor științifice în domeniul asistenței sociale, suntem la începutul începutului. Asistența socială individualizată, cu caziere amănunțite, ținute la zi—singura metodă care dă material documentar cu posibilități de interpretare sta-

¹⁾ *Lucile Eaves: Studies of Breakdowns in Family Income. Family, Dec. 1929, pag. 229.*

²⁾ Vezi cazul familiei Crăniceanu, pag. 86.

FACTORII CAUZALI IN 486 CAZURI DE DEPENDENȚĂ A 2 ORGANIZAȚIUNI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ DIN ORAȘUL BUCUREȘTI: „ASISTENȚA FAMILIEI“ DIN TEI ȘI „SERVICIUL DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ“ AL SECTORULUI I GALBEN

LEGENDA

	<i>Incapacitate fizică</i>		<i>Defecte de caracter</i>
	<i>Probleme de căsătorii</i>		<i>Bătrânețe</i>
	<i>Șomaj</i>		<i>Alte cauze</i>

Grafica 2

tistică — are în țară la noi un trecut deabiă de 2 ani. Fiind însă nerăbdătoare de-a afla direcția în care va trebui să acționăm mai activ în ceea ce privește cauzele de dependență socială la noi în țară, am făcut un studiu al materialului nostru documentar, rezultat din munca noastră de până acum. Și rezultatul este cât se poate de trist, deși nu

ne-a rezervat surprize. Poate însă, ca rezultatele dezastruoase puse mereu în expresiune grafică în fața conducătorilor țării, să le atragă atențiunea asupra primejdiei ce ne amenință ca națiune și Stat. În România, problemele sanitare cauzează, cu majoritate zdrobitoare, procesul de desorganizare a familiei. Sărăcia, mizeria, se datorește în mare parte condițiunilor sanitare dezastruoase în cari trăim. Astfel din 100 cazuri dependente, 58 sunt cauzate de boală. (Grafica Nr. 2).

2. Formele de desorganizare a familiei

a) *Divorțul*. Odiñoară, divorțul erà considerat ca un act imoral, compromițător îndeosebi, în cazul când erau în familie și copii. În acele timpuri — care de altfel nu sunt prea îndepărtate — rostul și scopul căsătoriei erau copiii. Familia fără copii erà considerată ca o anomalie socială și biologică. Dar în tipul modern de căsătorie, al familiei socializate, factorul principal în legarea și deslegarea căsătoriilor este dragostea, amorul, iar copiii sunt doar consecințele, dorite sau nedorite, ale acestei legături. Și din clipa când acest factor principal în căsătorie a dispărut, ambii soți își reiau libertatea de acțiune, fără multă considerație de interesele copiilor.

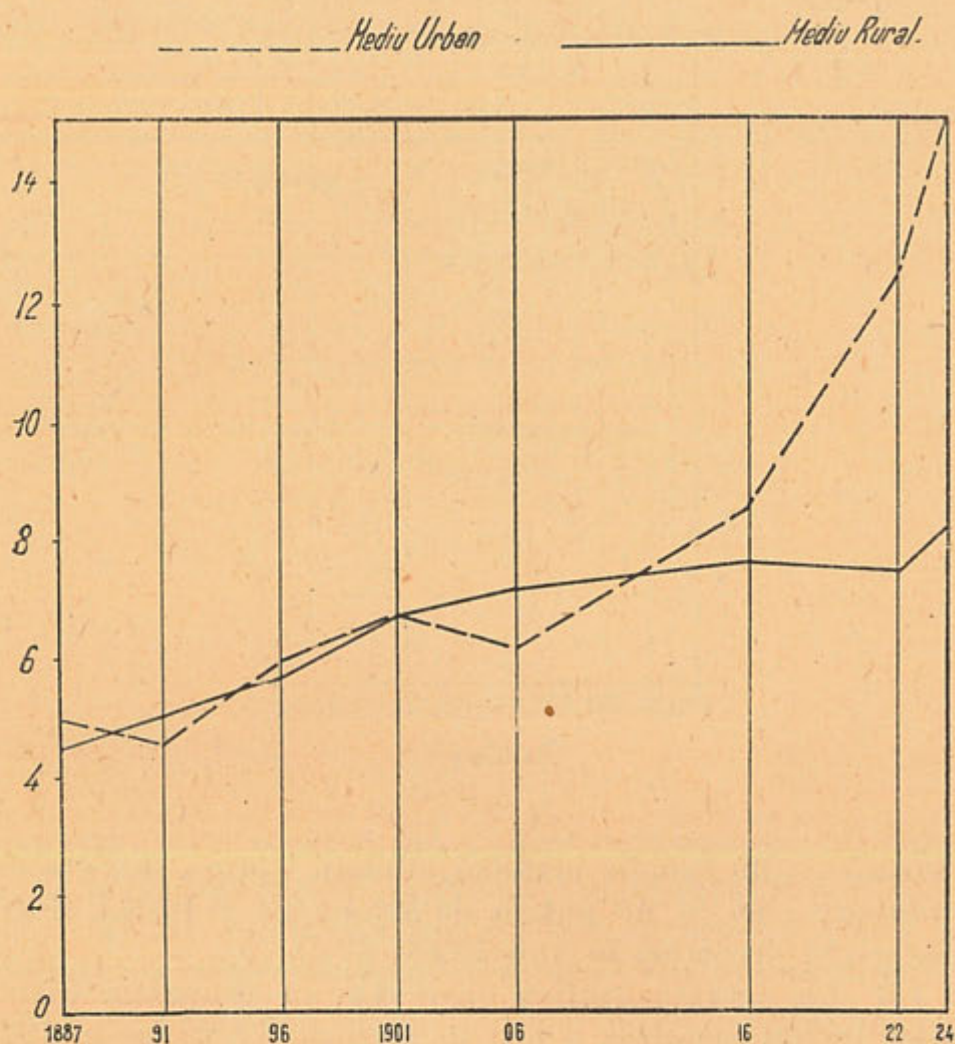
Creșterea divorțurilor este în legătură directă cu procesul de individualizare. În Statele-Unite¹⁾, unde procesul de individualizare este cel mai avansat, găsim următoarea proporție de creștere a divorțurilor. (Grafica Nr. 3).

La anul 1887, proporția divorțurilor în Statele-Unite, erà — atât la sate cât și la orașe — de aproximativ 4 divorțuri la 100 căsătorii; iar în 1924, la sate revin 7 divorțuri, și la orașe 15.

Totalizând divorțurile și căsătoriile, găsim în anul 1887, un divorț la 17 căsătorii, iar în 1924 un divorț la 6—7 căsătorii.

¹⁾ E. R. Mowrer: Family Disorganization, pg. 45.

PROPOȚIA DIVORȚURILOR LA 100 CĂSĂTORII
IN STATELE-UNITE

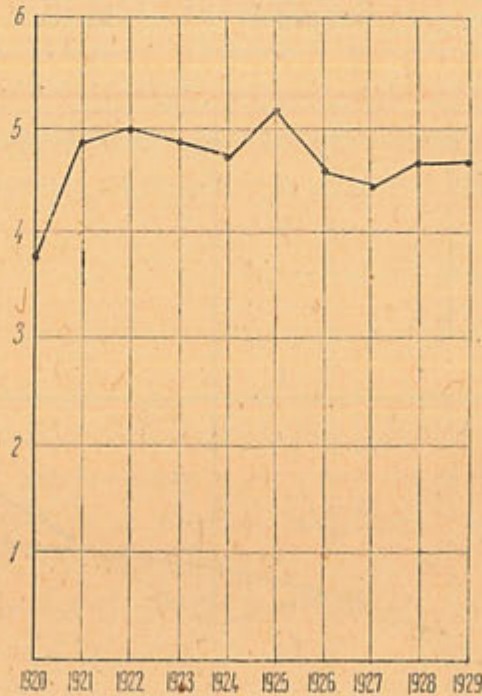

Grafica 3

În România observăm acelaș fenomen, deși la 1925 începe o scădere a divorțurilor, ce continuă până la 1927, când începe iarăș o urcare, după cum putem constata din grafica următoare. (Grafica No. 4).

La noi, datele statistice referitoare la proporția divorțurilor în raport cu căsătoriile, nu dau situația reală, din cauză că clasele sociale sărace nu îndeplinesc formalitățile de divorț — din lipsă de fonduri, — ci trăesc separat sau

PROPOȚIA DIVORȚURILOR LA 100 CĂSĂTORII
IN ROMÂNIA IN ANII 1920—1929

Grafica 4

fondează o altă familie prin concubinaj. Totuși, din grafica următoare (Nr. 5) ne putem da seama de raportul dintre căsătorii și divorțuri în anii 1920—1929.

Tot din această grafică observăm că proporția divorțurilor la 100 căsătorii, a fost în 1920 de 3,8%, iar în 1929 de 4,7%.

Urcarea numărului divorțurilor — atât la orașe cât și la sate — este un fenomen internațional ¹⁾, după cum demonstrează grafica următoare (Grafica Nr. 6).

Acest fenomen are mai multe cauze, asupra cărora părerile sunt împărțite. Din punct de vedere al familiei, creșterea vertiginoasă a numărului divorțurilor poate însemna: 1. Un proces în plină dezvoltare de desorganizare a familiei

¹⁾ Family Disorganization, pg. 34.

PROPOȚIA DINTRE CĂSĂTORII ȘI DIVORȚURI
 ÎN ROMÂNIA ÎN ANII 1920—1929

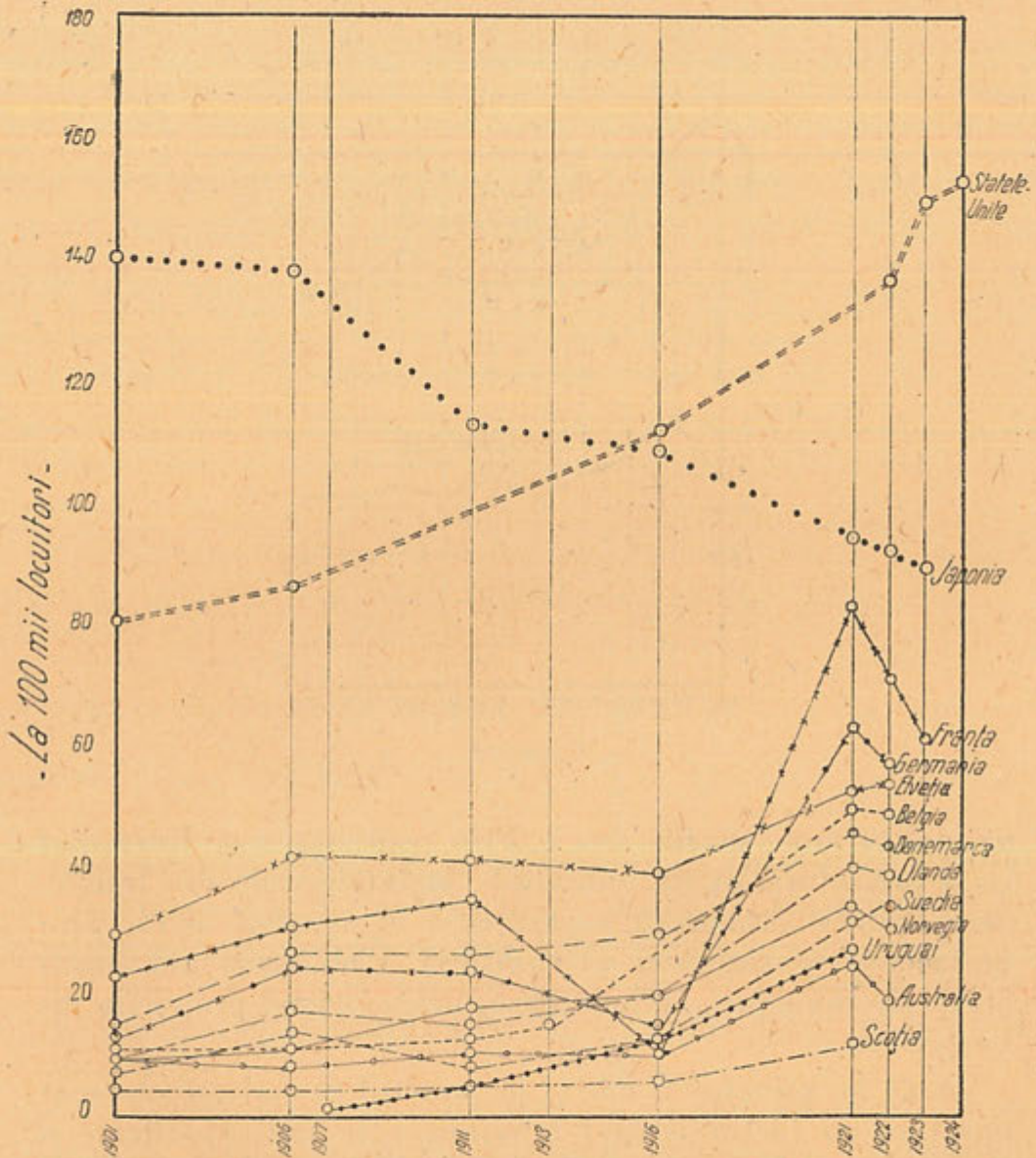
Grafica 5

ca instituție socială, sau 2. Prin recunoașterea divorțului ca o procedură legală onorabilă, neînțelegerile din familie care înainte rămâneau nerezolvite, se rezolvă acum prin desfacerea contractului de căsătorie. Facilitatea procedurii legale de divorțuri, influențează, deasemenea, proporția divorțurilor.

Atât la punctul 1 cât și la punctul 2, trebuie să recunoaștem ca factor cauzal tendința spre individualizare a ambilor soți, fapt ce constituie primul pas spre socializare. Astfel:

1. Nimeni nu se mai îndoește azi, că familia, ca instituție socială, merge, în actuala ei organizare, cu pași grăbiți, spre faliment. Suntem în toiul unui proces de disoluție, deoarece familia, în vechea ei alcătuire, nu mai corespunde cerințelor moderne.

FRECVENȚA DIVORȚURILOR IN DIFERITE ȚĂRI 1901—1922

Grafica 6

2. Neîndoios, creșterea vertiginoasă a proporției de divorțuri se mai datorește și recunoașterii de către societate a divorțului ca o soluție corectă, prin care se pune capăt unei situațiuni devenite insuportabilă. Nu de mult încă,

femeile divorțate erau considerate ca ușuratece, inapte pentru viața neprihănită de familie. Incapacitatea de a consolida un cămin normal, eră pusă fără rezerve în vina femeii și nici odată în a bărbatului.

Procesul de individualizare a scos însă femeia din această situație nedreaptă, iar astăzi societatea este dispusă să cântărească situația cu măsură egală pentru ambele sexe. Și cum divorțul este recunoscut ca o procedură normală, prin care ambele părți denunță un contract ce nu mai convine, multe din căsniciile desorganizate în fond, au preferat, să se desfacă și ca formă, reluându-și fiecare soț libertatea.

Se încearcă o explicație a ascendenței vertiginoase a numărului divorțurilor și prin facilitarea procedurii legale a formalităților de divorț. Paul Lublinski¹⁾ într'un studiu documentat asupra căsătoriilor din Rusia Sovietică, arată că numărul divorțurilor în Leningrad și Moscova s'a urcat vertiginos în ultimii ani (la 100.000 locuitori):

	<u>Leningrad</u>	<u>Moscova</u>
1920	175	—
1923	350	—
1926	343	212
1927	983	959

Această creștere o explică prin simplificarea formalităților de divorț. Divorțul, în Rusia, se obține astăzi foarte ușor. Când amândouă părțile consimt la desfacerea căsătoriei, soții fac o declarație la oficiul stării civile și imediat li se eliberează certificatul de divorț. În ce privește copiii, părinții sunt obligați să-i întrețină până la vârsta de 18 ani. Avera rămâne personală. Amândoi își păstrează toate drepturile individuale. În caz de șomaj, soții pot pretinde unul dela altul întreținere pe 6 luni. Tutoratul copiilor îl iau după înțelegere, fie mama, fie tatăl. Numai în caz când nu se pot înțelege, chestiunea ajunge la tribunal.

Divorțul se poate cere și obține chiar numai de unul

¹⁾ Paul Lublinski: «Marriage and Divorce in Soviet Russia», «Family», Martie 1929, pg. 31.

dintre soți. În cazul acesta, celălalt soț va fi anunțat de declararea divorțului în cel mult 3 zile.

Fără îndoială că legislația, influențează mult mersul căsătoriilor și al divorțurilor, dar problema nu se poate soluționa prin măsuri restrictive. Pentru ca să fie dezirabilă și avantajoasă pentru cei ce o contractează, căsătoria trebuie organizată pe alte baze.

Unele state în Statele-Unite au formalități foarte ușoare pentru încheierea și desfacerea căsătoriilor. Statistica urcată a căsătoriilor și divorțurilor din aceste State, se explică prin faptul că cetățenii altor State vin să se căsătorească și să divorțeze aci, tocmai pentru motivul că formalitățile sunt foarte simple.

De exemplu, Statul Nevada arată în 1924 un număr de 1296 divorțuri la 100.000 locuitori, cifră exagerată care ar duce la concluzia că peste câțiva ani nu vor mai exista oameni căsătoriți în Nevada. Motivul real însă este că vin cetățenii din State cu procedură legală de divorț mai dificilă, ca să se divorțeze în Nevada, întorcându-se apoi la reședința lor obișnuită.

În țările cu procedură complicată de divorț, oamenii nu se căsătoresc ușor, sunt prevăzători și cumpănesc bine situația înainte de a proceda la contractarea unei căsătorii.

b) *Părăsirea căminului (Dezertarea)*. Părăsirea căminului și separarea de corp se deosebește de divorț prin neîmplinirea formelor legale de desfacere a căsătoriei, fapt ce dă posibilitate de refacere a familiei. În fond, cauzele determinante ale procesului de desorganizare pot fi — și adesea sunt — aceleași, procesul însuși este similar, însă la separare și la părăsirea căminului există un factor ce împiedecă împlinirea formelor legale de desfacere a căsătoriei și care este cel mai important în rezolvirea crizei familiale, dând un alt aspect procesului de refacere al familiilor desorganizate în felul acesta.

Din punctul de vedere al asistenței sociale, părăsirea căminului prezintă probleme cu totul speciale în ce privește procedura de asistență, pentru motivul că:

a) prin lipsa celui care a părăsit căminul, lucrările de investigație sunt mult îngreunate, lipsind din familie cel mai important membru, care, în regulă generală, este cauza principală de desorganizare și care în felul acesta nu poate fi studiat;

b) refuzul celui interesat de a rezolvi criza familială prin împlinirea formelor legale de divorț, împiedecă libertatea celuilalt soț și posibilitatea de normalizare a ambelor părți prin fondarea unei noi familii normale.

Studiind problema părăsirii căminului, din punct de vedere general, se pare că factorul determinant al acestei forme de a rezolva criza familială, îl constituie tocmai greutatea răspunderii de bună starea familiei, greutate care revine pe deantregul — în organizarea familiei patriarhale — exclusiv capului acesteia.

Oricine își poate ușor închipui desfășurarea evenimentelor într'o familie patriarhală cu mulți copii, cu o mamă prea împovărată cu creșterea și îngrijirea copiilor, și cu un cap de familie fără posibilități de câștig suficient, din cauza depresiunii industriale, a salariilor insuficiente, a crizei economice și financiare.

Tensiunea familială începe cu problema economică. Capul familiei nu poate face față necesităților, se încurcă în datorii, familia nu se poate hrăni îndeajuns, copiii umblă desbrăcați, chiria este neplătită, nu sunt bani pentru lemne, boala bate la ușe, nu sunt bani pentru medic și medicamente, etc. Capul familiei se sbate în neputință, este obosit la lucru, nervii se uzează, până bietul om ajunge la concluzia « nu mai pot » și se sinucide sau dezertează. Este groaznica tragedie, produsul timpurilor moderne: *falimentul familiei*. Tatăl își iubește copiii, familia, dar nu-i mai poate susține, nu mai poate face față situației și atunci dispare, sau pentru totdeauna, sau pentru un timp oarecare până trece criza. Noi, cari lucrăm în mod practic, pe teren, de nenumărate ori întâlnim muncitori cari după al doilea sau al treilea copil, își părăsesc familia la nașterea unui nou copil, și revin la câteva luni după nașterea copilului, când criza a trecut.

Este interesant studiul lui E. R. Mowrer¹⁾ relativ la formele de desorganizare a familiei, stabilite pe diferite zone ale oraşului Chicago, demonstrând cât de mult sunt influenţate aceste zone de forma organizaţiei familiale şi de caracterul mediului social în care se află familia. Astfel, el împarte întreg oraşul în 5 diferite zone, fiecare având o formă caracteristică de desorganizare a familiilor.

1. Centrul oraşului fiind cel al afacerilor, nu este locuit de familii ci de oameni necăsătoriţi (non family areas), în majoritate bărbaţi.

2. Urmează zona de apartamente locuite de familiile socializate (emancipated family areas) în care soţul şi soţia sunt deopotrivă angajaţi în profesii. Aceste familii n'au copii, sau au puţini, trăiesc majoritatea timpului în societate, viaţa familială fiind extrem de redusă. Forma ei de desorganizare, este înfăţişată mai mult prin divorţ.

3. Zona muncitorilor şi a imigranţilor, cu formă de familie paternă, în care femeia este numai soţie şi mamă, cu mulţi copii, familiile locuiesc în una sau două camere; în această zonă, părăsirea căminului este forma de desorganizare cea obişnuită.

4. Zona familiilor burgheze, în care femeia îşi are preocupările ei în afară de familie, lăsând grija copiilor în seama crescătoarelor de copii. În tipul acesta de familie, femeia este oarecum subordonată soţului. Aceştia au puţini copii. Dau deopotrivă un însemnat număr de divorţuri şi de părăsire a căminului.

5. Zona familiilor maternelle, în care soţul câştigă mult iar femeia conduce viaţa socială, luând parte activă în viaţa politică, culturală sau de orice alt interes social. Au copii, deşi există o tendinţă de reducere a numărului copiilor. Locuiesc în vile la marginea oraşului. Nu prezintă nici divorţuri nici părăsiri de cămin.

În afară de problemele economice, o altă cauză foarte importantă în desorganizarea familiei prin părăsirea căminului, este lipsa curajului moral necesar pentru a-şi

¹⁾ E. R. Mowrer: City Life and Domestic Discord, « Survey », Dec. 1926.

împărtăși intențiile referitoare la viitorul celor doi soți și al copiilor.

Acestea sunt îndeosebi cazurile când părintelui fugar nu-i convine să-și asume răspunderea impusă de lege în ceea ce privește existența celui alt soț și a copiilor. El dorește desfacerea contractului de căsătorie, dar nu-i convine să plătească pensia alimentară impusă de lege și atunci, ca să scape, părăsește totul și-și întemeiază un alt cămin, într'un loc necunoscut, prin concubinaj.

Tot prin părăsire a căminului, se desorganizează familia și în caz când o nouă dragoste există la unul dintre soți și n'are curajul moral s'o mărturisească sincer și deschis celui alt soț, căutând o soluție de comun acord, ci caută scăpare din starea de echivoc prin fugă, lăsându-și familia încurcată.

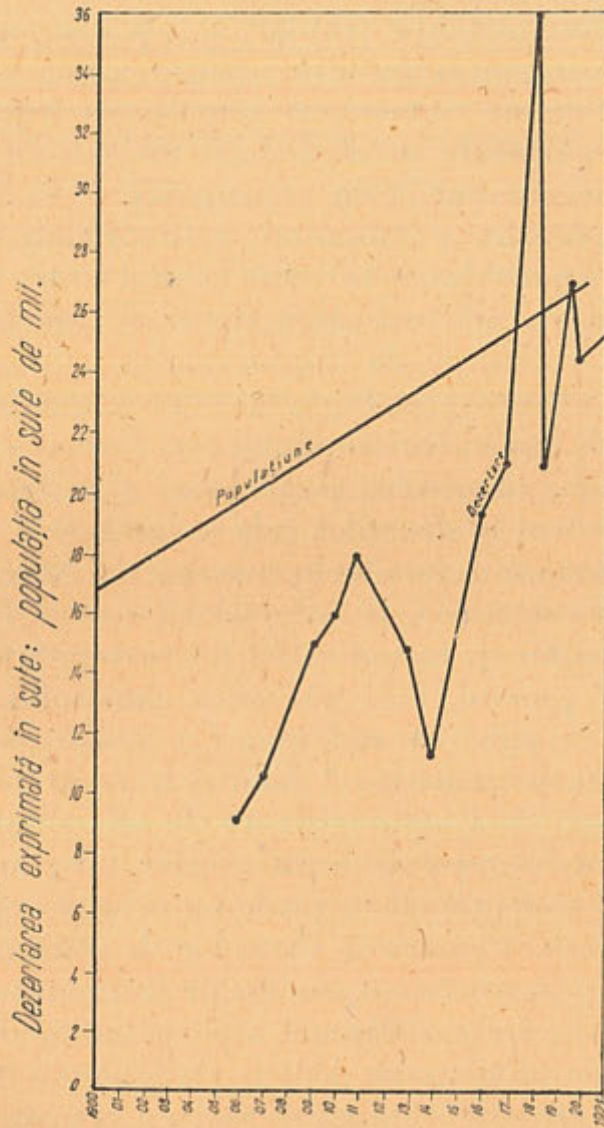
În general, părăsirea căminului este forma de desorganizare a familiilor oamenilor săraci, cari n'au bani ca să finanțeze procedeu desfacerii legale a căsătoriei. Soțul interesat, fuge, lăsându-și familia în voia soartei. Nu rareori, atât fugarul cât și cel rămas, își întemeiază o nouă familie, sub formă de concubinaj, trăind astfel tot restul vieții.

Ca proces general, atât părăsirea căminului, cât și divorțul, sunt în plină ascendență. Frecvența părăsirii este mult mai greu de urmărit, el fiind o stare de fapt nesancționată de lege, deci neînregistrată de oficialități. Chiar și la recensămintele generale ale diferitelor țări, nu figurează decât în mod excepțional în țările cu o organizare de Stat bine consolidată. Urmărirea cazurilor de părăsire este posibilă numai prin studierea cazierelor judecătorești. Tribunalele însă, se adresează numai o parte a femeilor părăsite care cer pensie alimentară pentru ele și copiii lor. O mare parte, care-și are asigurată existența, nu recurge la această măsură și rămâne deci neînregistrată. Tot astfel, nu figurează în nici un registru soții părăsiți de soțiile lor.

E. R. Mowrer¹⁾ dă rezultatele obținute dela organele judecătorești ale orașului Chicago, demonstrând creșterea părăsirii căminului în acel oraș (Grafica No. 7).

¹⁾ Family Disorganization, pag. 91.

CREȘTEREA NUMĂRULUI DEZERTĂRILOR ÎN RAPORT CU
CREȘTEREA POPULAȚIEI ORAȘULUI CHICAGO
ÎN 1907—1921

Grafica 7

c). *Separarea*. Separarea prezintă aceleași probleme ca și în cazurile de divorț și deoarece soluționarea acestor probleme este imposibilă în cadrul familiei, se impune desfacerea căsătoriei. Oamenii săraci, însă, neavând bani pentru finanțarea cheltuelilor inerente procesului de divorț, desfac

căsătoria, separându-se de comun acord fără a mai îndeplini formele legale de divorțare. În felul acesta, putem spune, pe drept cuvânt, că separarea este divorțul oamenilor săraci.

Sub această formă, fiecare din soți își reia libertatea de acțiune, însă conform legii rămân legați unul de celălalt, și în imposibilitate de a-și întemeia fiecare un alt cămin normal. Separarea se deosebește de părăsirea căminului prin faptul că separarea se face pe baza unei înțelegeri comune ambelor părți, pe când părăsirea căminului se face din inițiativa unui singur soț, fără consimțământul celuilalt soț și fără să-l anunțe, în prealabil, de intențiunile lui.

d) *Concubinajul*. Concubinajul reprezintă și el o formă de familie desorganizată, cu deosebirea că fondarea familiei, prin concubinaj, nu se face în mod normal, adică impus de lege și societate, prin încheierea contractului de căsătorie, și în consecință, nu este recunoscută de lege. Chiar dacă o astfel de familie ar fi perfect normală în organizarea și funcționarea ei internă, totuși în raporturile ei față de societate și față de lege, se consideră anormală.

În deosebi, dezastruoase sunt consecințele concubinajului, în cazul când din această viciată formă de familie rezultă copii, nerecunoscuți de lege: copiii nelegitimi. Situația acestora, din toate punctele de vedere, este foarte delicată. Pe de o parte, societatea îi desconsideră și disprețuiește din cauza greșelilor părinților, greșeli pe care acești copii nu le-ar putea repara nici cu cele mai grele sacrificii. Și pe de altă parte, însăși legea nu le acordă drepturile pe care le au tovarășii lor mai norocoși, copiii născuți legitimi.

Astfel de situații dăunătoare, atât părinților, cât și copiilor, ar trebui cel puțin să fie justificate de motive grave, și de neînlăturat. În realitate, problema se prezintă cu totul altfel. Adesea motivul pentru care soții refuză să îndeplinească formalitățile legale de căsătorie, sunt mult prea ușoare, ca să poată justifica această anomalie. Așa, cauzele ce determină concubinajul sunt:

a) *Biologice*: etate, boli ereditare, deformațiuni fizice, boli venerice, boli incurabile, boli nervoase, boli mintale,

alcoholism, abuz de stupefiante, incompatibilitate de temperament.

b) *Economice*: lipsă de mijloace pentru fondarea unei familii; diferență de situație economică; diverse probleme de profesie (mobilitatea profesiei, muncă de sezon, șomaj, angajarea ambilor soți în serviciu).

c) *Juridice*: pierderea unei pensuni viagere, probleme de moștenire, imposibilitatea de a obține divorțul unei căsătorii precedente.

d) *De caracter*: fostă sau actuală acțiune penală, nestabilitate, frica de a-și asumă răspunderea unei familii constituită în mod legal, imoralitate.

e) *Sociale*: diferențe de rasă, diferențe de situație socială, diferențe de religie, diferențe de concepții de viață, diferențe de cultură, problema rudelor.

Concubinajul, la noi în țară, este o problemă gravă. Această formă de conviețuire nefiind înregistrată de oficialități, nu posedăm date statistice referitoare la frecvența cazurilor și procentul lor la numărul total al populației.

În această privință, tot materialul informativ de care dispunem, sunt datele celor patru monografii făcute de seminarul de sociologie și rezultatele publicate în studiul plășilor model de demonstrație sanitară (Gilău, jud. Cluj și Tomești, jud. Iași) de către Institutele de Igienă și Sănătate publică din Cluj și Iași.

În anul 1929, în plasa Tomești, s'au găsit 88 cazuri de concubinaj la 18.402 locuitori. Cum la 1000 locuitori revin 178 căsătorii, este ușor de calculat că un concubinaj revine la 36—37 căsătorii. Autorii însă, declară că numărul cazurilor de concubinaj este mult mai mare, dar nu se poate afla, pentru că locuitorii își tăinuiesc concubinajele.

Ancheta din Gilău nu ne dă numărul cazurilor de concubinaj. Ne dă însă numărul nașterilor nelegitime, constatând că în unele comune, acest număr egalează numărul nașterilor legitime (proportia în 1924—1928 era de 46%).

Problema concubinajului, este însă, acută la orașe între muncitorii neorganizați, muncitorii cu palmele, cari formează populația flotantă venită dela țară ca să-și câștige

existența la oraș. Veniți la oraș, ei n'au mijloacele necesare să-și întemeieze un cămin normal și nici nu vor să-l întemeieze, mulți dintre ei fiind chiar căsătoriți acasă, în satul lor. Deoarece însă, n'are cine să-i îngrijească, ei se întovărășesc cu o femeie, având aceeași situație socială și duc menajul în comun. Însă, din acest menaj, aproape întotdeauna rezultând copii, soții sunt legați mai mult unul de altul și conviețuirea temporară, cu gând de scurtă durată, ia caracter de familie permanentă.

Nicolae M., originar din comuna Averești, a venit la București în vârstă de 26 ani, să-și caute lucru. Un timp scurt, el a lucrat ca muncitor cu ziua, pe urmă, însă, văzând că și alți consăteni au răușit să se transforme în meșteri, s'a făcut și el tâmplar improvizat. În modul acesta a răușit să ajungă la un câștig mai bun, s'a întovărășit cu o femeie din cartierul lui, cu gândul de a avea pe cineva care să-i ducă menajul. Însă, după o conviețuire de un an, veni primul copil, pe urmă al doilea, al treilea și înfârșit al patrulea. Nicolae, de fiecare dată când vedeă că urmează încă un copil, își bătea crunt nevasta, acuzând-o că o face intenționat « ca să se lege de gâtul lui ». Lunile înainte de lehzie și după lehzie erau chinuitoare pentru biata femeie. Eră înjurată, bătută, umilită. Nicolae, care avea de gând să-și facă ceva economii și să se întoarcă în satul lui, vedeă și simțea cu groază cum fiecare copil îl leagă mai mult de familia pe care nu o dorise și pe care totuși, o fundase în oraș. Visul lui eră să se întoarcă la țară, lângă familia lui, să se căsătorească acolo în mod legitim, să devină gospodar onorabil. Nicolae este de zece ani în București și are aici patru copii nelegitimi pe cari îi iubește, dar cărora refuză cu încăpățănare să le dea numele lui. Tot mai așteaptă un miracol, care să-l scape din situația grea în care se află. Nu și-ar părăsi copiii, pe concubină nu o poate duce la țară, « că ar râde de ea și de portul ei tot satul », iar la visul lui nu vreă să renunțe. Trăiește în continuă agitare, nemulțumire de sine, a devenit brutal, iritabil, rău, bate copiii, amenință cu sinuciderea. Viața lor a devenit un iad.

Cazuri similare sunt numeroase în familiile care trăiesc în concubinaj. Mulți, cari nu vor să-și ia obligațiunea de a crește copiii, după un timp oarecare, când întreținerea familiei devine mai grea, își părăsesc familia și se stabilesc în alt oraș. Nu sunt rare cazurile când aceiași mamă are copii nelegitimi dela doi sau trei concubini, cari au părăsit-o, ea rămânând să-i crească din munca ei de spălătoare sau chivuță.

Există două feluri de concubinaje: 1. concubinaje cu fondare de familie, când soții conviețuiesc laolaltă, își organizează un cămin și sunt considerați de comunitate ca grup familial și 2. concubinaje fără fondare de familie, sau graviditate accidentală, stări ce se complică mult și se agravează din cauza copiilor nelegitimi.

Problema copiilor nelegitimi este o problemă importantă ce privește Statul și biserica, prin consecințele ei sociale dezastruoase.

Statul, neavând deocamdată nici o posibilitate de control asupra concubinajului, este de datoria bisericii, în primul rând, și al asistenței sociale, în al doilea rând, să lupte pentru remedierea acestei anomalii sociale.

Consecințele sociale ale procesului de desorganizare a familiei

Familia fiind unitatea socială a comunității din care face parte, procesul ei de desorganizare are repercusiuni foarte serioase asupra societății, a națiunii și — indirect — a rasei.

Astfel, desorganizarea familiei determină:

- a) reducerea cantitativă și calitativă a natalității;
- b) urcarea procentului de mortalitate infantilă;
- c) creșterea numărului căsătoriilor de tovarășie și a concubinajului;
- d) reducerea generală a numărului căsătoriilor;
- e) urcarea procentului delicvenților minori și al copiilor retardați;
- f) creșterea numărului copiilor nelegitimi.

a) *Reducerea cantitativă și calitativă a natalității* este în raport direct cu procesul de individualizare sau socializare a familiei și cu creșterea vertiginoasă a divorțurilor și a părăsirilor de căminuri. În vechea familie patriarhală, copiii erau considerați ca un dar dela Dumnezeu, interesul familiei patriarhale necesitând un număr cât mai mare de copii, respectiv, brațe de muncă, de un real folos capului familiei pentru industria lui casnică sau pentru agricultură.

În familia socializată însă, situația se prezintă altfel. Numărul copiilor nu mai prezintă pentru capul familiei interes, iar pentru mama profesionistă, aceștia sunt direct o piedecă în munca ei profesională, din cauza gravidității, lehozii și a îngrijirii lor. În astfel de împrejurări se înțelege lesne, că femeia muncitoare, își fixează numărul copiilor după interesele ei profesionale. Astfel în coloniile industriale și la muncitorii urbani, găsim o natalitate mult mai scăzută ca în coloniile agricole sau miniere, unde munca remunerată nu tentează pe femei.

În anul 1924, Biurul de recensământ al *Statelor-Unite*, a făcut un studiu¹⁾, stabilind la 1000 de familii, cu diferite ocupațiuni, următoarea medie de copii de fiecare familie, (tatăl având 45—49 ani):

Minieri	6,6
Agricultori	6,0
Muncitori cu ziua	5,8
» profesioniști	5,4
» tapițeri	5,4
» mecanici	5,0
Comercianți mari	4,8
» mici	4,0
Intelectuali	2,0

În *Prusia* se confirmă deasemenea acest fenomen²⁾. Astfel, între anii 1896—1901, media de copii este:

Agricultori	5,32
Muncitori de pietre și pământ	4,53
» » fabrică	4,57
» în industria textilă	4,31
» » » metalurgică	3,33
Funcționari	3,23
Artiști și literați	2,55
Medici	2,25

¹⁾ *P. Popenoe*: The conservation of the Family, pg. 130.

²⁾ *W. Woytinsky*: Die Welt in Zahlen.

Datele pentru *România* confirmă acelaș lucru. În anul 1900, se găsesec la orașe 15,6% și 84,4% de nou născuți la sate, proporție care merge scăzând la orașe în 1919 până la 12,5% și în 1925 la 12,1%.

Eugenistul W. C. Whetman, constată¹⁾ că în Anglia, la familiile în care mama este ocupată în afară de cămin, media copiilor eră 7 de familie în 1840, 6 în 1860; reducându-se la 3 în 1890.

Copilul reprezintă pentru părinții moderni un obstacol, o gură mai mult de hrănit, un corp mai mult de îmbrăcat și îngrijit, cheltueli cu educația și instrucția lui profesională. Tot acest capital investit de părinți, nu le va aduce lor însă nici un folos, pentrucă atunci când va fi apt să câștige, copilul va lucrà pe cont propriu, își va cheltui singur câștigul sau va întemeià la rândul lui o nouă familie.

Pe de altă parte, patronii, privind ostil starea de graviditate a femeilor muncitoare, cu concediul obligator de 6 săptămâni în timpul lehzuziei, 6 săptămâni după naștere și cu repausul de o oră zilnic pentru alăptarea copilului, procedează la înlocuirea lor, imediat ce pot găsi un motiv cât de puțin justificat.

Iată pentru ce familia socializată își stabilește numărul copiilor după bunul ei plac, fiind posibil să găsim astăzi familii numai cu 1, 2 sau 3 copii.

Louis I. Dublin, statisticianul dela Metropolitan Life Insurance Company, arătând într'un studiu bine documentat situația actuală a reducerii natalității, afirmă că pentru ca populațiunea Statelor-Unite să rămână staționară ca număr, ar trebui ca fiecare mamă să nască în medie 3,15 copii, deși mortalitatea este extrem de redusă²⁾. Dr. Dublin arată că în anul 1920, din totalul femeilor din Statele-Unite, 21,5% au murit fără să fie căsătorite, deci din 1000 femei 215 mor necăsătorite și restul de 785 se căsătoresc. Din acestea, a șeasea parte rămân sterile, deci numai 654 femei devin mame. Aceste 654 mame trebuie să nască 1000 fete, revenind fiecărei mame în medie 1,53 fete. Considerând că la

¹⁾ W. C. Whetman: *The Family and the Nation*.

²⁾ Louis I. Dublin: *Health and Wealth* 1928, pg. 203—204.

fiecare sută de fete au fost născuți 106 băieți, urmează că fiecare mamă trebuie să nască în medie 3,15 copii pentru ca populația să poată fi menținută staționară.

D-1 Dublin vede cauza reducerii natalității tot în schimbarea enormă a situației femeii și în deosebi a mamei muncitoare.

Dar procesul de desorganizare influențează și *calitativ* asupra natalității. Femeia muncitoare, istovită de munca ei profesională și de îngrijirea familiei, nu poate naște decât copii debili, tipul special de copil slăbuț, anemiatic, al cartierului muncitoresc. Mama muncitoare neputând da copilului ei îngrijirea necesară ca să se desvolte în chip normal, generațiile viitoare vor deveni din ce în ce mai slabe, mai degenerate.

b) *Mortalitatea infantilă* este și ea influențată de procesul de desorganizare a familiei și în deosebi, de intrarea mamei în lupta pentru existență. Mama muncitoare neavând timp să-și îngrijească copiii conform cerințelor igienei; ei nu mănâncă la timp, nu se hrănesc cu mâncare caldă și sunt mult mai expuși la boli infecțioase, decât copiii îngrijiți în permanență de mamele lor.

c) *Căsătoriile de tovărășie*. În ultimul timp se constată un fenomen interesant în ceea ce privește forma căsătoriilor moderne, ambii soți contractând căsătoria cu condițiunea de a nu avea copii. Acestea sunt căsătoriile de tovărășie (companionate marriage), justificate printr'un aranjament convenabil în ce privește dragostea, însă fără riscurile prezentate de dragostea liberă. Căsătoriile de tovărășie le găsim mai mult la pătura intelectuală, capabilă de auto-control și se caracterizează prin faptul că un soț nu este prea legat de celălalt; în felul acesta, când dragostea încetează și interesele lor îi chiamă pe fiecare în altă parte, despărțirea se face de comun acord și fără urmări. După cum se vede, căsătoriile de tovărășie sunt făcute de oamenii emancipați cari acceptă în întregime ideile feministe, dar cari nu au curajul să se emancipeze complet acceptând și ideea dragostei libere. În tot cazul, acest fel de căsătorii răstoarnă vechea concepție a subordonării intereselor indi-

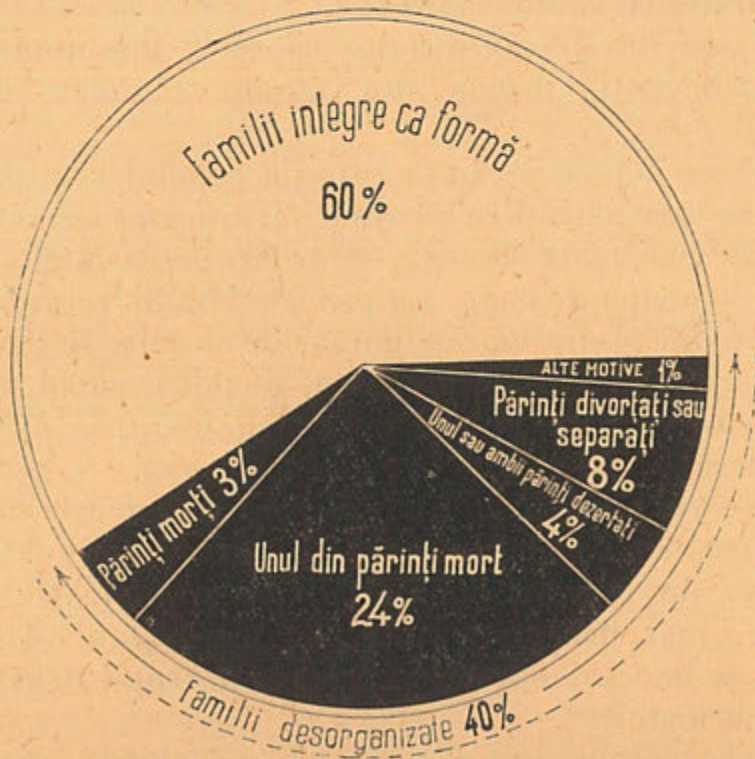
viduale, interesului familiei. Havelock Ellis ¹⁾ crede că în timpurile actuale, când creșterea copiilor prezintă atât de mari greutăți și când lumea — fiind mult mai cultă — își dă seama de pericolul sanitar și moral al prostituției clandestine, căsătoriile de tovărășie ar trebui încurajate prin legislație specială, facilitând încheierea și deslegarea lor. Havelock Ellis crede că aceasta este prima măsură ce se impune în marea reformă socială necesară rezolvării crizei familiare.

d) În anul 1920, în Statele- Unite, 8.500.000 femei erau angajate în muncă profesională, din care mai puțin de 2.000.000 căsătorite. *Deci, majoritatea rămân necăsătorite.* Cauzele sunt multiple. Cea mai de seamă este fără îndoială, independența economică a femeii. Femeia care n'are nici o profesiune și nici o pregătire profesională, se căsătorește și fără dragoste, având interesul să nu rămână fără sprijin. Însă femeia independentă, caută dragoste și cumpănește avantajele și desavantajele ce i-ar proveni din căsătorie. Ea nu se decide așa ușor, nu-și sacrifică independența, nu-și riscă nici liniștea, nici cariera pentru o căsătorie nesigură. Astăzi nu sunt rare cazurile când femeia părăsindu-și cariera pentru căsătorie, a fost nevoită, după o încercare de câțiva ani, să divorțeze, rămânând fără cămin, fără carieră, împovărată și cu copii. Din această cauză, femeia, decât să renunțe la existența ei sigură, acceptă adesea dragostea liberă.

e) *Delicvența minorilor și copiii retardați prin desorganizarea familiei.* Procesul de socializare a familiei, prin individualizarea membrilor ei, a emancipat și pe copii de sub autoritatea și controlul părintesc, fără însă ca societatea să ia asupra ei înlocuirea acestei autorități și a controlului. Copiii crescuți în tradiția familiei patriarhale, cu disciplina severă a autorității părintești, deprinși cu o conducere și un control autoritar, sunt scoși din căminul patriarhal și transportați într'o societate individualistă, unde fiecare răspunde singur de faptele lui și unde fiecare se validează după capacitatea lui personală. Diferența dintre familia patriarhală, cu obi-

¹⁾ Havelock Ellis: Life Versus Lives. Forum, Dec. 1925.

FAMILIILE A 10.845 COPII DELICVENȚI ADUȘI ÎN FAȚA
TRIBUNALELOR DE COPII DE 7 DIFERITE ORAȘE
DIN STATELE-UNITE

Grafica 8

ceiuri și tradiții bine fixate și societatea în evoluție continuă fără tradiții, fără obiceiuri consacrate, a provocat un dezechilibru moral al tinerei generații. Copiii, cu o personalitate mai puțin formată și neavând facultatea de discernământ bine dezvoltată, nu s'au mai putut orienta în noul mediu social. Astfel că în societatea în plin progres revoluționar, eră greu pentru tânăra generație să-și găsească calea bună, în deosebi când și în familia lor există acest proces de dezechilibrare și când nimeni nu-i arată o cale de urmat. Această situație, a avut de rezultat, majorarea numărului delicvenților minori. Biurul copiilor (Childrens Bureau)¹⁾ din Departamentul Muncii al St.-Unite (în publicația Nr. 141)

¹⁾ Katherine F. Lenrooth și E. O. Lindberg: Juvenile Courts at Work, pg. 236.

publică un studiu în care arată câți din 10.845 minori delicvenți provin din familii desorganizate. (Graf. Nr. 8). Familiile desorganizate în funcțiune, dar integre ca formă, sunt socotite ca familii normale).

Din această tabelă, rezultă că 40% din numărul copiilor delicvenți, provin din familii complet desorganizate.

În acelaș fel, se prezintă situația copiilor retardați. Familiile, în cari părinții n'au timp să se ocupe de copii, dau un număr mai mare de copii retardați decât familiile unde părinții se ocupă de copii. La primele familii, retardarea copiilor provine și din marele număr de absențe în școală, din lipsă de control a părinților. Așă, de pildă, copiii mamelor muncitoare dau un număr mult mai mare de absențe la școală decât ceilalți copii ¹⁾.

f) *Creșterea numărului copiilor nelegitimi* este deasemenea un fenomen neprielnic societății, pentru motivul că acești copii dau un procent de mortalitate aproximativ de trei ori mai urcat decât procentul de mortalitate al copiilor legitimi și dau un număr mai mare de copii delicvenți și copii anormali ²⁾.

Statele bine organizate, văzând pericolul ce rezultă din aceste anomalii sociale caută să remedieze situația prin diferite măsuri legislative și prin intensificarea activității de asistență socială, nu numai cu scop terapeutic ci și cu scop de profilaxie socială.

FAMILIA CRĂINICEANU

(Un exemplu de desorganizare a familiei)

Soții Crăiniceanu au divorțat după o conviețuire de 14 ani. Divorțul a fost cerut de către d-l Cr., și s'a dat în baza consimțământului ambilor soți. Copiii, Ionel în vârstă de 10 ani și Elvira de 7 ani, au fost luați de tatăl lor, după dorința și înțelegerea ambilor soți, soția în schimb, renunțând la orice pretențiune de ordin material. Amândoi soții sunt sănătoși, inteligenți și morali. Nici unul n'are nici un viciu.

¹⁾ *H. Russel Wright: Children of Wage Earning Mothers*, pg. 69 U. S. Department of Labor Children's Bureau.

²⁾ *Illegitimaty as a Child Welfare Problem*. Ch. B. Publ. No. 128, pg. 4.

D-l Cr., este de profesie inginer de mine. Când s'a căsătorit, avea 24 ani iar soția lui 22. Născut la țară din părinte preot și mamă al cărei ideal era să-și crească cât se poate de bine cei 9 copii pe cari îi adoră; d-l Cr., a crescut într'o familie cu tradiție patriarhală, înconjurat de multă dragoste și veselie. D-l Cr., vorbește despre casa părintească cu nemărginită dragoste, cu sfințenie, arătând ce frumos și-a petrecut el copilăria în sânul familiei, cu frații și părinții lui, cari adesea erau tovarășii de joacă și petreceri ai copiilor lor, făcând excursiuni și organizându-le jocuri sociale cu copii din sat. Vacanțele și sărbătorile petrecute în timpul studiilor în sânul familiei sunt tot atâtea subiecte de reverie și duioase amintiri pentru omul astăzi distrus în viața lui familiară. Părinții i-au murit, iar frații sunt în diferite orașe, fiecare cu familia lui.

D-na Crăiniceanu a rămas orfană de tată la vârsta de un an și jumătate. Tatăl ei, de profesiune avocat, murind tânăr, nu avusese timp să agonisească ceva pentru familie, lăsând-o în cea mai mare mizerie. Intreg venitul lor era o minimă rentă viageră, pe care un unchiu bogat — fratele mamei d-nei Cr. — le-a asigurat-o prin testament, voind astfel să prevină decăderea completă a familiei, rușine ce ar fi atins prestigiul de boieri, cum se considerau din partea mamei d-nei Cr. Însăși mama ei, d-na Pr. — prin educația ce o primise în casa părintească, consideră munca o rușine, o degradare a situației ei sociale ce-i revenea de drept ca descendentă directă a unui neam boieresc. Familia ocupă o casă mare, tot a acestui unchiu, ca să salveze aparențele. În realitate, mica familie, deși compusă numai din 2 persoane, trăia în cea mai neagră mizerie. Iarna, când cumpărau lemne, nu le mai rămâneau bani decât pentru pâine. Casa mare era întreținută numai de ele, fără servitori. Lucrau cu ușile încuiate să nu le vadă nimeni.

Odată pe an, d-na Cr., își deschidea saloanele pentru a primi vizite, oferiă ceai și prăjituri oaspeților, era cu zâmbetul pe buze, plimbându-se demnă în cele trei saloane încălzite cu ocazia aceasta. După aceste ceaiuri, urma o economie și mai dureroasă pentru echilibrarea bugetului. Mica fetiță lucra din greu la curățitul camerelor și la pregătirea prăjiturilor. Întreaga ei copilărie a fost tristă, amintirile ei din acest timp sunt lacrimi, întuneric, frig și foame. Mama ei, deprinsă odată cu belșug și lumină, suferia mult, plângea într'una și sta pasivă, ca un condamnat la moarte. Mica fetiță nu avea tovarăși de joacă, mama ei o ținea închisă căci n'avea îmbrăcăminte cum ar fi dorit ea. Clasele primare le-a făcut în particular, instruită de mama ei. Abia când a intrat în liceu — obținuse o bursă într'un liceu din București — a început pentru fetiță o viață mai senină. Acum avea prietene, era într'un oraș mare și savurâ pulsăția vieții. Vroia să se compenseze pentru tot ce-a pierdut. În vacanță nu mergea acasă sub pretextul că nu avea bani și evita să fie cu mama ei.

Timpul petrecut înainte de căsătorie

Eră în timpul răsbeiului. D-l Crăiniceanu, locotenent în armată, venise în concediu; la o familie cunoscută întâlni pe d-ra Pr. — pe atunci studentă la litere și i se părû foarte simpatică. După o cunoștință de 2 săptămâni, s'a făcut logodna, logodnă din dragoste de ambele părți.

Erau amândoi fericiți.

Timpul petrecut după căsătorie în București

Căsătoria s'a făcut imediat după demobilizare și tânăra pereche s'a stabilit provizoriu, la București, d-l Cr., mai având să-și dea ultimele examene. Locuiau în cameră mobilată și mâncau la cantina studentească. Amândoi își preparau examenele. Deci, trăiau viața tipică de studenți fără cămin.

Se simțeau bine și erau fericiți. La nouă luni după căsătorie, se născu primul copil. Gravitatea a indispus-o foarte mult pe d-na Cr., ar fi preferat să nu aibe copii, însă nu îndrăsnia să insiste prea mult, față de bucuria mare — inexplicabilă pentru ea, — a soțului, care o înconjură cu atâta dragoste și atențiune în așteptarea copilului. Acum, având un copil, întocmirea unei familii se părea indispensabilă d-lui Cr., în deosebi că se văzû și cu diploma în buzunar.

Incepû deci să-și caute post. Din întâmplare, la minele de cărbuni Petroșani fiind un loc liber, el îl obținû numai decât. Părându-i-se locul acesta o achiziție excelentă, el n'a mai ținut să-și consulte și soția, ci l-a acceptat imediat. Vestea mutării la Petroșani, d-na Cr., a primit-o însă cu vii reproșuri. Nu voiă să părăsească Bucureștiul. Argumentul că în București nu și-ar întemeia un cămin confortabil din lipsă de câștig suficient, i s'a părut d-nei Cr., absurd, ea fiind perfect mulțumită cu o cameră mobilată și cu viața studentească.

Atunci, pentru ca soția lui să prindă gust de viața familiară, d-l Cr., a dus-o la părinții lui, în timp ce el se ocupă de organizarea căminului în Petroșani.

Cinci ani de viață familiară în Petroșani

Este o adevărată plăcere să asculte omul părerea d-lui Cr., despre căminul ce l-a organizat el pentru familia lui în Petroșani. Și-a pus tot sufletul pentru ca să facă acel cămin plăcut, intim. Vroiă să facă ceva asemănător căminului lui părintesc, vroiă să aibă și el mulți copii și vroiă ca soția lui să se ocupe numai de familie și cămin și cu nici un preț nu vroiă să admită ca ea să intre în serviciu. Familia s'a instalat în Petroșani, într'o casă a societății, casă confortabilă cu 4 camere, cu grădină de flori și grădină de zarzavaturi. Casa eră drăguț aranjată, cu mobilier modest dar plăcut, înveselită

cu multe plante, cu perdele, pernite și lucruri de mână, făcute pentru ei de mama lui. Dar soția n'a apreciat străduința soțului. Ea a rămas tristă și supărată pentrucă au părăsit Bucureștiul.

D-l Cr., lucră la serviciu 8 ore zilnic, din care, aproximativ patru în mină, la întuneric, sub pământ și adesea făcea și ore suplimentare, ca să câștige mai mult. Seara, când se întorcea acasă, își găsea soția plictisită, indispusă. Copilul era lăsat complet în grija servitoarei. Soțul desperat, căută s'o distreze, îi aducea soțiile prietenilor, îi cumpără radio, cai și trăsură să iasă la plimbare, dar fără să fi reușit s'o învioreze. Sta apatică, n'o interesă nimic, nu vroia nimic.

Dela un timp, ea se împrietenii cu un căpitan tânăr cu care ieșea mereu la plimbare. Cu această cunoștință începe o nouă perioadă în viața familiei Crăiniceanu. D-na Cr., începe o viață socială exagerată, formându-și o societate de ofițeri și băieți tineri cu cari făcea excursii, diferite sporturi și seara jucau cărți până târziu spre dimineață. Ziua dormia, nu se scula decât spre a lua masa, adesea chiar în pat. Seara, când soțul ei se întorcea delă mine, ea era veșnic dusă, adesea dădea numai un telefon să nu fie așteptată la masă. D-l Cr., a încercat la început s'o însoțească, dar muncind greu la serviciu, nu putea rezista, era somnoros, nu le putea urmări conversația, nu putea juca cărți cu ei, se întâmplase de câteva ori să adoarmă chiar la masă, fapt ce i-a provocat porecla de « ursu ». Mâhnit de această atitudine a soției și chinuit de gelozie, d-l Cr., a încercat s'o facă pe soție să înțeleagă că el a visat altă viață familiară, că ar dori s'o aibă mai mult acasă, lângă copilul ei, lângă el. D-na Cr., însă nu vedea nimic rău în ceea ce făcea, încercă doar să-și procure distracția în « cuibul acela infect ». Căminul n'o interesă, nici copilul nu-i făcea plăcere, îi era deajuns doar să-l vadă de trei ori pe zi. Discuțiile pe tema aceasta degenerau repede în certuri, ce se terminau în supărări serioase. După astfel de supărări, d-na Cr., petrecea și mai mult timp cu prietenii.

D-l Cr., desperat de starea lucrurilor, și-a rugat mama să vie să stea timp mai îndelungat la el, doar va putea readuce pe soția lui la sentimente mai bune.

Faptul acesta n'a făcut decât să înrăutățească lucrurile; d-na Cr., simțind motivul pentru care soțul ei îi adusese soacra în casă, atinsă în amorul ei propriu și simțindu-se înjosită de faptul că soțul își considera mama mai înțeleaptă, superioară ei, deși îi era inferioară și prin obârșie și prin cultură, a luat o atitudine recalcitrantă, supărătoare chiar față de buna femeie, care le vroia numai binele. Astfel, soacra, după 3 zile, i-a părăsit, sfătuindu-și copilul să-și caute slujbă în altă localitate dacă vrea să-și salveze familia. După plecarea soacrei, — care luase cu sine pe micul Ionel — d-na Cr., triumfătoare, își povestește isbânda prietenilor. Casa lor deveni astfel centrul de preocupare al târgușorului. Interesant este că deși

soții nu trăiau propriu zis o viață comună, totuși se iubeau, dar se chinuiau reciproc. D-na Cr., născuse în timpul acesta pe Elvira, spre marea ei desperare. Soțul spera dela acest eveniment minuni, spera că instinctul de mamă se va trezi și o va lega de casă. S'a înșelat însă. Lucrurile nu s'au îndreptat, din contra, se părea că ea vrea să se răsbune și să se compenseze pentru neplăcerile suferite. Copilul l-a dat unei doici să-l lăpteze și ea nu-l vede decât dimineața. Restul timpului îl petrecea cu prietenii. Intreg orașul nu vorbea decât despre ei. Deci, soțul a recurs la ultimul refugiu — mutarea.

Patru ani în Reșița

Spre marea mirare a soțului, d-na Cr., s'a despărțit foarte ușor de prietenii ei și s'a instalat fără bucurie și fără păreri de rău la Reșița. De aranjarea casei nu s'a ocupat câtuși de puțin, lăsând-o, împreună cu copilul, complet în grija soțului ei. Ea făcea plimbări să cunoască regiunile și cetea. Pentru un timp se părea că viața lor s'a mai normalizat. D-na Cr., stătea mai mult cu soțul ei și îi dădea mai multă atențiune. Serviciul lui fiind mai ușor, îi lăsa mai mult timp liber, și el căută să-și formeze o viață socială mai variată ca să-și distreze soția.

După un an de zile însă, soția și-a format din nou o societate veselă, ușoară și viața de odinioară, reîncepù, cu diferența că aici mergeau mai mult la cafenea și petreceau cu muzică și cu băutură până dimineața. D-l Cr., îngrozit, asistă la această viață fără rost, fără farmec; toate rugămintele, vorbele și amenințările lui au rămas zadarnice. Relațiile dintre soți deveneau din zi în zi mai rigide, certurile reîncepură și căsnicia lor fu din nou obiectul de preocupare al târgușorului. D-l Cr., își acuză soția de înșelăciune, de imoralitate și umblă s'o prindă cu vreo incorectitudine, dar fără rezultat. Lumea însă continuă s'o acuze de imoralitate. Intre timp, d-l Cr., își pierduse ambii părinți. Moartea lor îl demoralizase și soția lui nu făcù nici cea mai mică sfortare să-l ajute să treacă peste această grea încercare a vieții. Ea înțelegea să-și petreacă timpul în modul obișnuit, să cheltuiască nebunește banii câștigați de soț, să-și vadă de plăcerile ei personale.

D-l Cr., trebuia să-și readucă acasă copilul, dar se gândea cu groază că și acesta va ajunge pe mâini străine. Dragostea lui pentru soție dispăruse, în ultimul an ea nefiind pentru el decât un oaspe, un pensionar capricios. Incepù s'o urască pentru atitudinea ei față de copii, și pentru că-i distrusese viața. Se decisè, deci, să divorțeze.

D-na Cr., a primit decizia cu o indiferență uimitoare, consimțind să lase copiii soțului și refuzând oferta acestuia de pensie alimentară. S'a despărțit în aparență fără regret, fără emoție, a cerut doar voie

să-și vadă din când în când copiii, să le poată face cadouri și să fie ținută la curent cu dezvoltarea lor.

D-na Cr., este o femeie frumoasă, blondă, veselă, foarte asociabilă. Ii place viața sgomotoasă, petrecerea; este incapabilă de sentimente mai profunde și durabile. În tot timpul căsătoriei nu și-a văzut mama decât de 2 ori pe timp scurt; n'a avut nici o prietenă devotată, n'a iubit mai profund în afară de soțul ei, pe nimeni. A avut însă și are foarte mulți prieteni de ocazie, dar nici o prietenie adevărată. Concepția ei de viață este concepția de viață a familiei socializate. Societatea a scos-o la lumină din închisoarea căminului ei părintesc, rece și trist; societatea i-a fost tată și mamă; ea i-a procurat tot ce-i era drag în viață, tot ce era vesel, distractiv; societatea i-a dat în mână profesiunea, bucata de pâine sigură, ceea ce constituia pentru dânsa o asigurare pe viață contra foamei și a lipsurilor; societatea i-a dat și pe omul pe care l-a iubit și care, la rândul lui, i-a dat posibilitatea de lux și veselie. Și ea, la rândul ei, iubiă această societate mult de tot fiindu-i recunoscătoare pentru tot ce îi oferise. Vroia deci să trăiască și mai departe în sânul ei, și să fie răsfățată de ea. Nu înțelegea rostul vieții familiare, nu-i putea gusta farmecul. N'o lega nici o amintire plăcută de ceea ce știa ea că se numește cămin și familie.

Soțul avea, în întregime, concepția vieții familiare patriarhale, cu tradițiile ei atât de înduioșătoare și plăcute. Părinții lui au știut și au avut posibilitatea să-și întemeieze un cămin plăcut, vesel, îmbelșugat, plin de dragoste și distracții. Familia fiind numeroasă, aveau o viață socială bine organizată, distractivă. Idealul lui era să copieze acest model de familie.

Cauza principală de desorganizare în cazul de față era diferența în concepția de viață. Indiscutabil, elementul normal și echilibrat este soțul, concepția lui de viață fiind potrivită pentru condițiile lor sociale. Concepția de viață a soției este defectuoasă; ea este produsul unei copilării trăite în condițiuni cu totul anormale: prima copilărie trăită cu mama ei, desechilibrată din cauza pierderii soțului ei și din cauza sărăciei excesive, și a doua copilărie, trăită complet în sânul societății, printre oameni cari o iubeau cu toți și nici unul. Ea n'a învățat să se atașeze cu adevărat de nimeni, fiindcă nici ea n'a fost iubită cu adevărat de nimeni. Pe primul om, care s'a atașat mai profund de ea, l-a iubit, dar în felul ei.

O altă dificultate în această căsnicie, a fost problema controlului. Soția nu putea să se deprindă cu situația de a fi controlată și condusă de soțul ei. Ea înțelegea să fie liberă, nestânjenită de obligațiuni familiare « stupide », de copii, de așteptarea soțului, etc. Nu înțelegea să fie restrânsă nici în ceea ce privește prietenia ei cu persoanele care îi făceau plăcere și o distrau. « De ce să nu poată ea merge în plim-

bări singuratice cu ofițeri, când conștiința ei este liniștită, când n'a făcut nimic rău? Acestea sunt convențiuni sociale stupide, nedemne de luat în seamă ».

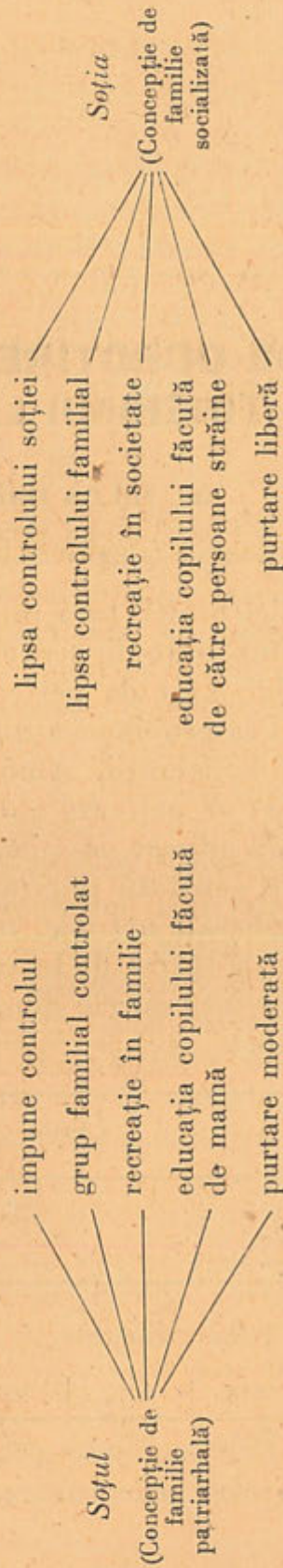
În ceea ce privește educația copiilor, soția este de părere că ea nu trebuie făcută neapărat de mamă — « nici pe mine nu m'a crescut mama și totuși, am ieșit bine » — ci de persoane anume pregătite pentru această profesie.

În ultima analiză, desorganizarea familiei ca formă, prin divorț, a fost provocată și de incompatibilitatea sexuală a soției în urma complexului de tensiuni ce există din cauza diferenței în concepția de viață.

TABLOU REZUMATIV AL CAUZELOR DESORGANIZĂRII FAMILIEI CRĂINICEANU

(Constelația tensiunilor)

Cauză primordială de desorganizare: Diferență în concepție de viață.

OPERA DE OCROTIRE ȘI ASISTENȚA A TINERIMII LA VIENA

de

Dr. HILDA DRĂGAN

Medic-primar la Centrul pentru Ocrotirea Copiilor, Timișoara,
fostă asistentă la Spitalul de Copii Viena II.

Cred că în nici o altă țară din lume, nu s'a putut dezvoltă, într'un timp atât de scurt (de 10 ani), ocrotirea și asistența tinerimii, atât de perfect ca la Viena. Odată cu declararea Vienei ca provincie autonomă, au venit în fruntea Primăriei social-democrației. Ambiția cea mai mare a noilor conducători a fost să activeze cu râvnă în domeniul Sănătății Publice. Și în adevăr, au ajuns la rezultate admirabile. Aceasta se poate constata din raportul de procentualitate al mortalității generale actuale, mai ales a sugacilor și tuberculoșilor, față de starea de lucruri din trecut.

În această privință cifrele din tabela următoare vorbesc foarte convingător:

	1908—12	1918—21	1921—25	1925—30
Mortalitatea generală.	16 ⁰ / ₀₀	18 ⁰ / ₀₀	14 ⁰ / ₀₀	13 ⁰ / ₀₀
» sugacilor	235 ⁰ / ₀₀	200 ⁰ / ₀₀	115 ⁰ / ₀₀	85 ⁰ / ₀₀
» copiilor mici.	21 ⁰ / ₀₀	24 ⁰ / ₀₀	8 ⁰ / ₀₀	8 ⁰ / ₀₀

Mortalitatea tuberculoșilor:

1913	1917	1918	1926
30 ⁰ / ₀	59 ⁰ / ₀	60 ⁰ / ₀	19 ⁰ / ₀

de atunci mortalitatea prin tuberculoză scade în fiecare an.

Înainte de a trece la o expunere detaliată a ocrotirii și asistenței actuale din Viena, a-și dori să spun câteva cuvinte despre începutul ei.

Vechiul azil de copii găsiți, din Viena, a fost înființat de Iosif II, și organizat după modelul francez. El a fost conceput mai mult ca un ajutor pentru mamele necăsătorite, care puteau lăsa în azil copiii lor incomodați, fără să-și declare numele și fără să-și asume nici o obligație. Copiii aceștia nu aveau nici măcar dreptul să-și cerceteze originea.

Abia după mai bine de un secol, lumea și-a adus aminte de drepturile copilului asupra părinților. Și în 1908 s'au anulat dispozițiile crude din Codul Napoleon și s'a dat tutorelui dreptul să caute pe tată și să ceară acestuia acoperirea cheltuelilor de întreținere ale copilului.

Despre ocrotirea propriu zisă și asistența generală a tinerimii, nu poate fi însă vorba la Viena, decât numai dela începutul războiului mondial. Societatea « Kriegspatenschaft » a creat filiale, unde sugacii și copiii mai mari erau examinați de către medici și primeau daruri în alimente. În curând însă aceste ajutoare n'au mai fost suficiente. Foametea și dezastrul din 1918 ar fi dat loc la o distrugere în masă, a copiilor, prin foame și tuberculoză, dacă nu s'ar fi organizat atunci o mare operă internațională de salvare și de ajutor. A fost cea mai nobilă faptă de împăcare și de umanitate. În special, opera instalată de Anglia și America a fost minunat organizată. Deasemenea Olanda, Suedia, Elveția, mai târziu Italia, Germania și Franța au invitat în țara lor, și întreținut în mod gratuit, timp de luni întregi, o serie de copii.

Aceste ajutoare au influențat în bine, însă și în rău, întreaga dezvoltare a viitorului tinerimei vieneze. Pentru că toate aceste daruri, așa de larg oferite, au transformat populația, deja demoralizată, în cerșetori. Iar tinerimea, la reîntoarcerea din străinătate, s'a găsit decepționată de starea lucrurilor de acasă.

Ajutorul străin a durat până la 1921. Incepând dela această dată, pentru a salva rezultatele operei străinilor,

orașul Viena s'a văzut silit să se ajute singur. Și atunci s'au instituit opere de ocrotire care pot servi drept model. Acelaș lucru s'a întâmplat și în domeniul sănătății publice. Prin hotărârea dela 1 Iunie 1921, social-democrații dela conducerea Primăriei Viena, grupează instituțiunile de binefacere, sănătate publică, asistență și ocrotire a tinerimei într'un tot unitar, sub conducerea consilierului comunal pentru instituțiuni sociale.

Când vorbesc de ocrotirea și asistența tinerimii, mă refer la toate instituțiunile care se ocupă direct sau indirect de tinerime. Conducătorul acestei părți de ocrotire este în primul rând « Oficiul pentru tinerime » al orașului Viena.

Sistemul cu « tutori individuali » dovedindu-se ineficace și considerându-se soarta tragică a sugacilor nelegitimi, s'a ajuns în 1910 la introducerea instituției « tutorilor din oficiu », care în 1912 s'a întins asupra tuturor copiilor nelegitimi. Astăzi această instituție s'a dezvoltat într'un puternic complex, al cărui cerc de activitate îmbrățișează:

1. Asistența juridică și tutela generală pentru toți copiii nelegitimi născuți în Viena.

2. Asistența deschisă, adică ajutorul în bani, ocrotirea sanitară și educația afară din institute.

3. Asistența în institute.

4. Ocrotirea în școli.

5. Completarea educației publice în grădini de copii, căminuri de zi, etc.

6. Supravegherea copiilor plasați în familii și în institute.

7. Supravegherea muncii copiilor și asistența polițienească și juridică pentru tinerime.

Fiecare copil, este ocrotit, în această organizație, și de medici, și de juriști, și de pedagogi.

Conducătorul oficiului pentru tinerime trebuie să fie totdeauna un jurist. El este tutorele general al copiilor nelegitimi născuți în circumscripția sa. El conduce asistența juridică; dă consultații mamei necăsătorite, înainte de naștere, ia apărarea juridică a tuturor pupililor săi până la 18 ani, inclusiv, administrează eventualele lor averi. Conform art. 166 din codul civil austriac, copilul nu este supus

puterii tatălui. Aceștia îi revin însă cheltuelile de întreținere, și numai în al doilea rând mamei și rudelor ei. Iar art. 169 prevede că atâta vreme cât mama poate și vrea să-și crească singură copilul nelegitim, tatăl nu are nici un drept asupra creșterii lui, deși trebuie totuși să plătească întreținerea. Dacă însă copilul este perichitat prin creșterea pe care i-o dă mama, tatăl este obligat să despartă copilul de mamă.

Asistentele sociale stau la dispoziția conducătorului oficiului. Ele sunt adevăratele reprezentante ale ocrotirii oficiale, și au cea mai mare importanță. Însă activitatea lor este posibilă numai în legătură cu, și sub conducerea oficiului tinerimii. Ele n'au nici o autonomie. Asistentele superioare trebuie să fie bacalaureate sau absolvente de școli normale și să fi urmat 3 ani Academia Socială din Viena. În timpul acesta ele sunt internate gratuit, într'un internat modern instalat, și primesc o bursă în bani până la 1800 lei lunar. La sfârșitul studiilor, trebuie să depună un examen. Ca și la noi, activitatea asistentelor sociale constă mai ales în a stabili un contact între casa părintească a copiilor și celorlalți ocroțiți și între oficiile de ocrotire. Cercul în care își exercită activitatea cuprinde cea. 9500 locuitori. Controlul asupra surorilor de ocrotire și asistentelor sociale este încredințat unor inspectoare speciale, iar la țară, medicilor de circumscripție, și unui comitet. Dela centru vin permanent în inspecție medicii de ocrotire și inspectoarele de filiale.

Mijloacele prin care Oficiul de ocrotire a tinerimii descoperă și pune sub ocrotire pe copii

La 1 Iunie 1930, erau intrați sub ocrotirea Com. Viena 60.663 de copii. Pentru descoperirea acestora, sunt diferite posibilități de investigație:

1. Copii de pe toate actele de naștere se înaintează, oficial, Oficiului Tinerimii, ceea ce permite ca toți noii născuți să fie imediat vizitați de către sora de ocrotire, și dacă e cazul, puși sub tutela oficiului.

2. În școli și grădini de copii sunt descoperiți de către medicul școlar și sora de ocrotire, toți copiii, cari par să aibe nevoie de ocrotire.

3. Alții sunt descoperiți de către poliție, de asistență și judecătoria tinerimii. Acesteia din urmă i se comunică, de pildă, moartea tatălui sau rudelor întreținătoare.

În afară de instituțiile Com. Viena, Clinica Universitară și Prof. Moll (Reichsanstalt für Säuglingsfürsorge und Mutterschutz) au organizat separat opere de asistență cu surori de ocrotire (Fürsorgerin), consultații medicale pentru sugaci, etc. Sunt 24 dispensare de sugaci, 15 maternități, cursuri pentru educația mamelor, și o ofrandă de rufe pentru sugaci. Astfel stând lucrurile, abia se poate găsi la Viena un copil nevoiaș, care să nu fie asistat.

Modul de ocrotire al serviciului tinerimii

Fiecare mamă din Viena primește, de drept, la naștere, un trusou complet de sugaci. Sora de ocrotire, cu ocazia aducerii acestui dar, poate să-și dea perfect seamă de starea igienică și materială a părinților. Dacă părinții par oameni săraci, sora predă și o fișă cu adresa celui mai apropiat dispensar, impunând mamei să meargă regulat cu copilul la vizită. Sunt însă foarte multe familii, care au nevoie, să fie ajutate și bănește de către Comuna Viena. Înainte vreme, aveau nevoie de ocrotire în special copiii nelegitimi. Astăzi sunt sub ocrotire aproape tot atâția copii legitimi ca și nelegitimi. Și cauzele principale ale nevoei de asistență s'au schimbat. De unde mai înainte foamea trebuia mai ales înlăturată, astăzi șomajul și lipsa de locuințe sunt principalele neajunsuri.

Nu se face nici o deosebire între copiii cetățenilor austriaci și copiii străini. Sunt ocrotiți circa 6000 de străini, între cari și 100 de Români. Trebuie remarcat, că în timp ce ocrotirea Comunei Viena este bine organizată, se simte lipsa creșelor de pe lângă fabrici. Chestiunea aceasta, așa de importantă, depinde din nenorocire de bunăvoința patronilor.

În cazurile triste, când sora constată că creșterea copilului nu poate fi lăsată în sarcina familiei, acesta este trimis la:

Oficiul Central de Primire

Această splendidă clădire, corespunzând tuturor cerințelor igienice, a fost construită în 1923. Ea este legată direct cu secția de boli infecțioase a Spitalului de Copii (Karolinen Kinderspital). Zilnic sunt primiți, în medie, 6 copii. Numărul copiilor internați este de 150, sunt însă prevăzute 216 paturi. Institutul are 3 etaje cu 12 secțiuni, strict despărțite una de alta, având fiecare 6—8 boxe de sticlă, spălătorie și băi, lăptărie, balcon, closet, camere de rufe curate și murdare. Copiii sunt împărțiți, după vârstă, în grupe. Sugacii și copiii mici sunt ținuți în grupe de 6—8, copiii mai mari câte 18 într'o boxă. În acest institut, copiii stau izolați 21 zile. Între timp li se face, afară de examenul medical general, proba diagnostică de tuberculoză și o imunizare cu 3 injecții de Diphtherie-Toxid (0,2; 0,4; 0,6; procurat de Institutul Sero-Terapeutic din Viena). Această imunizare are o durată de peste 3 ani și se pare că reușește foarte bine.

Cum toți pereții boxelor sunt de sticlă și metal, se poate ține cu ușurință o perfectă curățenie și face o bună supraveghere. Personalul se compune din 65 persoane, între care 40 de îngrijitoare.

După terminarea carantinei de 21 zile în Oficiul Central, copiii sunt plasați, pe cât posibil, în familii adoptive.

Plasarea în familii

Oricine s'a ocupat de asistență, a ajuns la convingerea, că plasarea în familie este în orice caz preferabilă celei mai perfecte asistențe în institute. Comuna Social-Democrată din Viena pornește dela principiul capital că este absolut necesar ca să se păstreze, cu orice preț, contactul copilului cu casa părintească, și face pentru realizarea lui cele mai mari sacrificii. Oficiul Central de Primire ține în evidență

o listă de familii care doresc să ia copii în creștere. Familiile crescătoare pot fi uneori indicate de către proprii părinți ai copilului. Totuși ele sunt controlate și ținute în evidență de Oficiul de Primire. Controlul se face:

1. De către siguranță,
2. De medicul orașului,
3. De oficiul de ocrotire respectiv.

În anul 1926 erau în Viena 1882, iar în împrejurimile Vienei 1622 de asemenea familii. Comuna se îngrijește de copiii plasați, dându-le de 2 ori pe an îmbrăcăminte completă și plătind:

	In Viena	In împrejurimi
Sugaci	1200 lei	1100 lei
Copii dela 1— 2 ani	1100 »	1000 »
» » 2— 6 »	900 »	850 »
» » 6—14 »	850 »	700 »

La noi în țară se plătește pentru:

Sugaci	400 lei
Copii dela 1— 2 ani	300 »
» » 2— 3 »	200 »
» » 3— 7 »	100 »
» » 7—10 »	40 »
» » 10—12 »	20 »

În afară de aceasta, se dau premii de îngrijire. Astfel, nu este de mirare faptul că nu există decât 4000 de copii în institute, ceilalți fiind sub ocrotire deschisă.

Viena posedă 3 feluri de institute:

1. Orfelinatelor au fost schimbate în *căminuri*, de unde copiii vizitează școala publică. Portul uniformei a fost desființat, pentru ca prin această formă exterioară, copilul să nu simtă situația lui excepțională.

2. Pentru copiii greu de educat, nervoși, idioți, surdo-muți, orbi, există institute speciale. Clinica Universitară de Copii are și ea o secție de psihoterapie sub conducerea Prof. Lazar.

3. Pentru băieții între 14—17 ani, sunt căminurile de ucenici.

Centrul pentru ocrotirea copiilor

După ce sugacii și copiii mici au terminat carantina la Oficiul de Primire, ei sunt trecuți la Centru (XVIII, Bastiengasse). Acest institut a fost creat în anii premergători războiului și în 1922 a fost preluat de Comuna Viena împreună cu asistența juridică. Menirea lui de azil a fost atunci schimbată în aceea de casă de trecere pentru sugaci și mamele lor. Institutul a fost modernizat și amplificat. Copiii veniți aici sunt din nou supuși unei carantine de 21 de zile. Mamele sunt ținute în institut până când copilul, împlinind 4 luni, este întărcat și după posibilitate plasat într'o familie. Din cauză că prin faptul ținerii mamelor în institut, fără a fi puse la nici un fel de treabă, se ivesc tot feluri de certuri și nemulțumiri, tendința este să se scurteze pe cât posibil ținerea mamelor în azil. Copiii atrofici și subnutriți, debili sau, eventual, bolnavi, sunt ținuți mai mult timp în Centru. În 1924 s'a înființat o secție sifilitică și gonoreică. Numărul copiilor tratați acolo era, în 1929, de 1195.

Centrul funcționează cu un număr de personal important, numai la lăptărie sunt întrebuințate 600 de persoane. Zilnic trebuie spălate 1500 kg. de rufe, utilizându-se pentru această operație cele mai moderne instalații electrice.

Centrul Wilhelminenhöhe

Toți copiii mai mari, cari nu pot fi imediat plasați de Oficiul de Primire, vin în grupe de câte 18 la « Wilhelminenhöhe ». Și aceasta este o stație de trecere, care durează 2 luni. În acest interval de timp, copiii sunt instruiți de pedagogi încercați și sunt examinați cu precizie. Se observă starea sanitară, inteligența, eventualele defecte ca și înzestrările deosebite. Repartizarea copiilor pentru viitor, depinde de părerea conducătorilor de aci.

Wilhelminenhöhe este un fost castel al arhiducelui Salvator, astăzi cumpărat de Comuna Viena, splendid instalat și destinat « prețioșilor copii găsiți ». În medie sunt acolo cca. 300 de copii, foarte bine întreținuți. Tot ce este

bun, frumos, igienic și modern le stă la dispoziție. Au săli spațioase de dormit, de studiu, și de locuit, săli de pian, de gimnastică, ateliere, cameră obscură pentru fotografii, radio, cinema, cameră de consultație modern instalată cu tot felul de aparate de raze, etc., o filială a Clinicei dentare școlare, băi calde și dușuri, un mare parc și bazine de înot, peluze pentru joc, etc. Nici chiar un sanatoriu nu poate fi mai modern și mai bogat înzestrat. Copiii sunt antrenați sistematic și au o înfățișare superbă.

Dela Wilhelminenhöhe, copiii sunt repartizați, după însușiri, în familii particulare și eventual în institutele Comunei, în oraș și împrejurimile Vienei. În general, copiii sunt ocrotiți până la 14 ani, când majoritatea fetelor trebuie să-și găsească un serviciu, iar băieții trec la ucenicie. Numai un mic număr de copii sunt asistați peste această vârstă și anume acei cu calități deosebite. Pentru aceștia, Comuna dispune de 50 stipendii pentru învățători, 90 pentru școlile medii, 4 pentru Universități, 5 pentru școlile superioare de comerț și mai multe pentru diverse școli de fete.

Căminele de ucenici

Devenind din ce în ce mai greu să se plaseze ucenicii în familiile măștrilor, mai ales pentru că sunt întrebuințați acolo la tot felul de treburi casnice, căminurile de ucenici se impun în majoritatea cazurilor ca necesare. Încă în 1926 existau 4 căminuri de ucenici, provenind din fostele orfelinate. Fiecare conține cca. 300 de băieți. Pentru fete se plătesc, de către Comuna Viena, locuri în diverse institute particulare. Pentru copiii merituosi, destinați meseriei, se plătește taxa de întreținere în familiile crescătoare, până la 16 ani.

Completarea asistenței și ocrotirii

În afară de institutele închise și de ocrotire în familie, mai există un șir întreg de instituțiuni, unde se oferă pentru o parte din zi cămin și hrană copiilor. Mai sunt diverse alte oficii cu variate atribuții, având drept scop să deprindă

pe oameni cu necesitatea unei vieți igienice, și metode înțelepte de educație pentru copii. Aici e locul să amintesc următoarele:

1. *Biuroul pentru sfaturi în legătură cu căsătoria*

Sfaturile se dau atât verbal, cât și prin corespondență, separat pentru femei și bărbați. Consultațiile sunt în parte medicale, în parte psihologice și sociale. Oamenii sunt invitați să se supună unui examen medical gratuit, și să li se facă Reacția Wassermann și Pirquet. Instituția există de 8 ani și numărul vizitatorilor e în continuă creștere.

2. *Ocrotirea femeii gravide*

Depinde în special de Casa Cercuală și de Medicul de ocrotire. Instituția este în plină dezvoltare. Orice femeie, cel mai târziu în a patra lună de sarcină, dacă acceptă să se supună unei Reacții Wassermann și în caz de nevoie unui tratament antisifilitic, primește un ajutor de 40 schillingi după naștere. Toate femeile, fie lucrătoare, fie învățătoare ori funcționare, se bucură de o vacanță de 6 săptămâni înainte și după naștere, fără să-și piardă salariul. Autoritățile fac cea mai întinsă propagandă pentru alăptarea copiilor de către însăși mamele lor. S'au înființat 2 maternități pe lângă cele 3 Clinici Universitare existente. Despre darul orașului Viena constând dintr'un trusou complet de sugaciu, am vorbit mai sus.

3. *Dispensare pentru mamele care alăptează și pentru copiii mici*

Acestea sunt cele mai importante instituții pentru ocrotirea deschisă a sugacilor și copiilor mici. Există câte 1—2 de fiecare circumscripție, fondate de Comuna Viena. În aceeași direcție activează și cunoscuta acțiune a Profesorului Moll.

În camerele de așteptare sunt diverse tablouri artistice

și sugestive în scopul propagandei pentru alăptare proprie, curățenie, și aerisire. Medicul examinează sugacii și în caz de nevoie și pe mamă. Sfaturile date aci sunt explicate și detaliate de către sora de ocrotire. Tot ea controlează, la domiciliu, dacă prescripțiunile sunt urmate. În caz de boală, mama este sfătuită și îndrumată la dispensar sau spital. Aici nu se acordă nici un fel de tratament medical. Scopul dispensariilor este numai educația mamei în sensul unei nutriții și creșteri simple și igienice și în special propaganda pentru alăptarea propriului copil. Din principiu, nu se acordă nici un fel de daruri sau ajutoare, totuși aceste dispensarii sunt astăzi foarte cercetate.

4. Grădinile de copii

Grădinile de copii sunt puse la dispoziția copiilor mici de către Comună. Sunt astăzi mai mult un fel de căminuri de zi, pentru că grădini de copii în sensul vechiu al cuvântului nu mai există. Astăzi copiii petrec la grădină tot timpul între orele 9 dimineața și 6 seara. Acolo sunt în parte îmbrăcați, perfect hrăniți, îngrijiți din punct de vedere medical, instruiți și educați. În 1913 existau 26 de grădini de copii. În 1930 Comuna a inaugurat a 100-a grădină « Sand-leiten ». Aceasta este deosebit de luxoasă și de modern instalată. Clădirea aceasta este înconjurată de un parc împărțit în hexagoane și împodobit cu o coloană în stil modern, un adevărat imn al copilului. Hallul și camerele sunt împodobite cu fresce în culori vesele, realizate de elevii școlilor medii. În cele 2 etaje se găsesc câte 6 secții, fiecare zugrăvită într'o altă culoare. Copiii au ca semne individuale câte o jucărie cu care sunt marcate hainele, paturile, ceștile, paharele, lăzile, periile de dinți și săpunurile. Saloanele de joc — așa trebuie să le numesc — sunt aranjate după sistemul Froebel și Montessori, cu mici mobile corespunzătoare și sunt pline de jucării splendide. De jurîmprejurul camerelor, sunt terase acoperite, pline de soare, unde copiii își fac siesta. Copiii sunt complet izolați, pe grupe de câte 20.

5. Căminurile de zi pentru școlari

Dela școală, copiii vin direct în aceste căminuri unde mânâncă, și rămân până la ora 6. Și aci copiii sunt împărțiți în grupe de câte 30, după vârstă, fetele și băieții separați. Ei sunt sub supravegherea unui pedagog, au camere de studiu, de recreație, de spălat și garderobă, fiecare grupă în parte. O deosebită importanță se dă aici educației fizice. Stau la dispoziția copiilor tot felul de locuri de joc și terenuri de sport. Toți frecventează piscinele de înot, iarna și vara, — își fac sub conducerea pedagogilor lecțiile pentru școală și pe deasupra, învață diverse lucruri manuale, fotografia, muzica, etc. Au radio, cinema și bibliotecă, ateliere de croitorie sau cusut la mașină, pentru fete, de tâmplărie și legătorie de cărți, pentru băieți.

6. Cantinele școlare

S'au dezvoltat din Acțiunea de ajutor Americană, din 1918. Atunci erau oficial hrăniți în școli 145.000 de copii. Mai târziu Comuna, preluând aceste cantine, a făcut tot posibilul să asigure fiecărui copil de școală cel puțin o mâncare caldă pe zi. Această mâncare trebuie să aibe valoarea a cel puțin 700 de calorii și compoziția ei este probată, pentru control, de Institutul de Fisiologie al Universității.

7. Stațiunile de vacanță

În primul rând, găsim în apropierea imediată a Vienei mai multe căminuri de zi, unde copiii petrec și mânâncă. Până la aceste căminuri, transportul se face gratuit. În toată Austria găsim așa numitele « adăposturi pentru tinerime », parte în școli, parte în diverse alte clădiri goale, instalate cu paturile rămase dela demobilizare. Sub supravegherea unui conducător, tinerii fac în timpul vacanței excursiuni, ducând cu dâșii aparate de gătit și trăind săptămâni întregi, o viață simplă și aproape de natură. În afară de acestea, Comuna Viena posedă încă o cantitate

de colonii de vacanță, dintre care 2 sunt chiar pe coasta Adriaticei, în Italia. Aici sunt plasați copiii slabi și bolnavi.

8. Ocrotirea tuberculoșilor

În Viena se găsesc în apropiere de « Steinhof » 2 sanatorii gratuite de tuberculoză pentru tinerime. Cel mai mare, « Baumgartnerhöhe », a fost mai înainte un sanatoriu particular de tuberculoși. Are 10 pavilioane pentru femei și copii în diferite grade de boală. Bolnavii sunt în majoritatea cazurilor ținuți în aer liber, chiar iarna. Dorm în săli deschise, și primesc o hrană îmbelșugată, cel puțin 1 kg. de lapte pe zi. Au un parc, școală proprie, și fac sport sub control medical. În Clinica Pediatrică a Universității, se găsește o foarte interesantă secție pentru tuberculoză ușoară, unde copiii rămân timp de peste un an. Acești copii se numesc « copii de acoperiș » pentru că vara și iarna dorm în aer liber pe acoperișul în terasă al Clinicei, destul de ușor îmbrăcați. Succesul obținut aici este în special strălucit. A 2-a secție de tuberculoză a Clinicei are cazuri grele, care sunt tratate prin întărire fizică și viață în aer liber. Trebuie să spun că mi s'au arătat acolo 2 cazuri de tuberculoză miliară sigur constatate și vindecate. Chiar sugacii infectați sunt expuși, în cutii de lemn, prin fereastră, la aer.

Încă de mulți ani există un internat pentru copiii scrofuloși la « Bad Hall ». Iar pentru copiii cu tbc. ușoară, este fundațiunea « Sulzbach Ischl ». În 1922 s'a cumpărat în Italia: Pelagio și Lussin Grande. Și anume sunt ținuți la Lussin Grande 60—80 de fete, iar la Pelagio 380 băieți și fete. S'a reușit să se redea sănătatea completă unui număr considerabil de copii. Este știut, că înainte de războiu, Viena nu eră întrecută decât de Paris în ceea ce privește mortalitatea tuberculozei și boala purtă în medicina generală numele de « morbus Vienensis ». În special în timpul războiului, după cum se vede din tabela precedentă, s'a ajuns la cifre îngrozitoare.

De remarcat este Alland cu o secție de copii ușor atinși, și alta pentru copii cu tuberculoză deschisă. Copiii trăiesc

în aer liber și au aici renumita școală modernă « școala din pădure » pentru 100 copii. În castelul « Bellevue » sunt internați copiii cu tuberculoză osoasă. Viena posedă în total 25 instituțiuni pentru tratamentul tuberculoșilor.

Ocrotirea în școli

În școală, ocrotirea este condusă de medicii școlari și de surorile de ocrotire. Toți copiii, trebuind să petreacă 8 ani în școală, aceasta constituie locul cel mai indicat pentru ocrotirea și supravegherea lor medicală. Ocrotirea medicală a fost din nou reglementată în 1921. Totdeodată și școlile au fost complet reorganizate. Până acum se dădea foarte puțină importanță educației fizice. Gimnastica, cu 2 ore pe săptămână, era numai o dexteritate. Acum se pornește dela principiul că o bună dezvoltare spirituală trebuie să meargă mână în mână cu o bună dezvoltare fizică. Deaceea pe lângă orele de gimnastică s'a introdus o jumătate de zi în aer liber. Dela 7 ani, școlarii învață să înoate și în tot timpul iernii le stau la dispoziție piscinele acoperite ale Primăriei, iar vara au la îndemână 22 de localuri de băi gratuite. Ei practică jocul de football și toate celelalte sporturi, au 36 locuri de joc; iarna, înlocuiesc aceste sporturi cu patinajul, având pentru aceasta mai multe locuri, dintre care 2 amenajate cu gheață artificială așa fel, că sunt utilizabile dela 1 Noemvrie până la 1 Aprilie. Pentru copiii mai mari, în fiecare iarnă, se organizează cursuri de ski, cu o durată de câteva săptămâni. Pentru ca și copiii altor orașe să poată cunoaște cu ușurință capitala, s'a instalat în Augartenstrasse 4, un mare adăpost pentru școlari. Pentru clădirea unui stadion s'a acordat, de curând, un credit de 660.000 de Schillingi.

Medicii școlari

Medic-școlar, înainte de războiu, era medicul de circumscripție respectiv. Astăzi medicul școlar are o activitate foarte vastă. Având în vedere că toți copiii actuali din școli

sunt născuți sau în timpul războiului, sau imediat după, că au trăit prima lor copilărie în cea mai grozavă foamete și că deci au fost slăbiți de foame și de lipsa de locuință, rolul medicului școlar a fost remedierea acestor rele. Viena numără astăzi 52 medici școlari. Fiecare are sub îngrijirea sa 10—12 școli cu circa 2500 de școlari. În afară de aceștia, mai acționează în acelaș domeniu un șir întreg de medici specialiști, dintre cari: 2 pentru surzi, o centrală pentru ochi, 2 specialiști în psihoterapie, 2 neurologi, 1 ortoped, 2 medici pentru vocalizarea grea și defectuoasă, precum și un mare număr de medici-dentiști.

Fiecare medic școlar trebuie să țină, săptămânal, o conferință de o oră în fiecare școală, în timpul orelor de curs, și în prezența surorii de ocrotire. Atunci o parte din copii sunt examinați, iar tuturor li se dau sfaturi de igienă. Sunt aleși copiii anemici pentru locurile de recreație, iar în cazuri de tuberculoză constatată, bolnavii sunt imediat internați într'un institut corespunzător. În timpul duratei școlii, de 3 ori, copiii sunt supuși la un examen complet, medical, în prezența părinților și a sorei de ocrotire. Examenul are loc în clasa I, a IV-a și în ultima. Rezultatele examenului medical sunt însemnate pe o fișă individuală care întovărășește copilul până la ieșirea lui de sub ocrotire. Începând din 1926, fiecărui copil, la intrarea în școală, i se face o probă diagnostică de tuberculoză, care și astăzi încă mai dă 38% reacții pozitive. Această probă, ca și vaccinarea împotriva variolei, nu este însă obligatorie. În Septemvrie și în Iunie, învățătorii fac o măsurătoare și cântărire exactă a copiilor, rezultatele fiind supuse aprecierii medicilor școlari, împreună cu observările asupra eventualelor schimbări ivite în domeniul intelectualității. Deasemenea se dă multă importanță ținutei anormale, foarte des observată, mai ales la fete. În fiecare an, copiii sunt cercetați de oculist, și dacă sunt lipsiți de mijloace, Comuna le procură ochelarii prescriși. Deosebită importanță se dă îngrijirii dinților. Comuna Viena are astăzi 15 clinici dentare pentru copii, cu 37 medici, în care la începutul fiecărui an școlar copiii sunt conduși pentru consultație și pentru a învăța cum trebuie

să-și curețe igienic gura. Clinicile dentare funcționează după sistema din Bonn. Părinților li se înmânează rezultatul acestei consultații și li se lasă alegerea să-și îngrijească copiii la un medic-dentist privat, sau să-i trimeată la Clinica dentară școlară. În orice caz, tratamentul trebuie să fie urmat. În clasa I, sunt făcute toate plombele necesare, iar în celelalte clase se face de 2 ori pe an revizia și, cu această ocazie, și tratamentele noi, necesare.

Ultima grijă a acestei ocrotiri medicale este orientarea profesională, introdusă încă de acum 8 ani. Elevul care iese din școală, primește indicații medicale psihotehnice și pedagogice asupra profesiei pe care aptitudinile lui intelectuale și fizice îi indică să o aleagă.

Sistemul de ocrotire adoptat la Viena, se conduce după două principii într'adevăr noi, frumoase și demne de imitat.

Primul este că ocrotirea aceasta nu se bazează, ca mai înainte, pe mila societății, ci pe dreptul fiecărui copil la o perfectă educație fizică, morală și intelectuală, în scopul de a deveni un cetățean vrednic, sănătos și valoros.

Al doilea este în marea importanță ce se dă educației fizice. Creșterea copilului în aer liber și în soare, oțelirea lui prin exerciții și sporturi, duce la fericitul rezultat al îmbunătățirii sănătății obștești și mai ales la diminuarea cazurilor de tuberculoză.

Comuna Viena nu cruță nici munca, nici banii necesari realizării acestor două mari principii, care formează un punct de onoare pentru conducătorii social-democrați.

În aceste 2 puncte, ocrotirea tinerimii dela Viena merită să fie și trebuie să fie imitată, mai ales că se poate ajunge la foarte frumoase rezultate, fără luxul și fără cheltuelile exagerate de acolo.

Este însă un punct, pe care îl consider greșit. Și anume: Creșterea copilului într'un lux și un confort pe care condițiile mizerabile ale vieții nu pot să i le asigure pentru mai târziu. Un tânăr de 16 ani când iese de sub ocrotirea fastuoasă a Comunei Viena, se vede de multe ori obligat, să trăiască din ajutorul de șomeur. În această ordine de idei,

poate, creșterea ce dăm la noi în țară copiilor orfani, este mai potrivită cu realitatea vieții.

Datoria noastră însă este să lucrăm cu râvnă în direcția realizării de condiții igienice bune în ocrotirea noastră. Să dăm copilului soare și lumină cât mai multă, atât pentru suflet, cât și pentru trupul care trebuie să crească sănătos, în chiar interesul societății.

IMPORTANȚA RECENSĂMÂNTULUI POPULAȚIEI PENTRU ASISTENȚA SOCIALĂ

de

Dr. SABIN MANUILA

Directorul Recensământului General

Recensământul general, efectuat în ziua de 29 Decembrie 1930, pe lângă însemnătatea lui deosebită în problemele de interes național, este important și din punct de vedere social, prin datele, foarte interesante, asupra structurii vieții noastre sociale.

Grație sistemului de înregistrare și metodei întrebuițate de noi în lucrările complexe ale recensământului, avem posibilitatea de a studia:

1. *Alcătuirea familiilor*, analizând nu numai numărul membrilor, ci și *calitatea* lor în familie.

2. *Alcătuirea populației*, grupând populația pe profesii, pe religii, pe neam, pe limbă, pe știință de carte și în fine, pe repartizarea ei pe comune urbane și rurale.

Inregistrarea populației la recensământul din 1930, s'a făcut pe imprimare numite « Liste de gospodărie » (menaj, familie, casă), având numeroase rubrici din care se vor putea extrage, cu prisosință, de către cercetători, elemente de studii foarte prețioase, referitoare la alcătuirea familiei și a populației. Astfel, prima rubrică ce o găsim imediat după numele cetățeanului, este următoarea: « Situația în familie », (coloana *d*) cu explicația: tată, mamă, fiu, nepot, văr, bunic, servitor, în gazdă, etc., capul de familie având semnul X în dreptul lui.

Pentru clarificarea definițiilor de mai sus, s'au adăugat pe verso buletinului instrucțiunile necesare. Astfel, în ce privește definiția *Capului de familie*, se arată că membrii familiei trebuiesc înscriși în ordine, începându-se cu capul familiei, pentru ceilalți membri urmând să se arate în ce legătură de rudenie se află cu acesta. Și cum într'una din rubricile următoare (coloana *R*), se înregistrează starea civilă a fiecărui membru din familie, avem posibilitatea de a analiza nu numai familiile al căror cap este un bărbat, ci și pe cele conduse de femei văduve sau divorțate și chiar necăsătorite. Aceste rezultate pot fi, cu ușurință și cu folos, completate cu profesiunea, vârsta și alte elemente cari se găsesec în buletin.

Analiza repartizării populației pe vârste (coloana *h*), ne dă indicații prețioase pentru studiul problemelor de bătrânețe, longevitate, vârsta capacității de muncă, epoca școlarității la copii, frecvența copiilor și ne dă posibilitatea de a putea calcula mortalitatea specifică, pe vârstă, ceea ce ne-a lipsit, aproape complet, până acum.

Din cercetarea rubricii privitoare la locul nașterii (coloana *i*), se va putea studia nu numai imigrațiunile din străinătate, ci și imigrațiunile interne dela sate la orașe și vice versa, chestiune importantă, mai cu seamă acum, în epoca de depresiune economică, când numărul extrem de mare al proaspeților imigrați în orașe — influențând în cea mai mare măsură patologia socială a orașelor și, cu deosebire, a cartierelor mărginașe, unde de obicei se aglomerează — prezintă cea mai dificilă problemă socială. Numai atunci pot fi utile imigrațiunile înspre orașe, când orașul trăește într'o epocă de avânt economic și poate da posibilitate de trai tuturor noilor veniți.

Dar când orașul trece printr'o fază de depresiune, atunci numărul prea mare de imigranți, cu deprinderi și mentalitate rurală, îi complică viața în mod ireparabil. Complicația nu vine din partea acelor imigranți cari se stabilesc la oraș în mod *provizoriu*, și cari, în caz de mizerie, se reîntorc în satul lor, unde își vor continua viața de mai înainte. Marele pericol social, îl constituiesc ruralii, adică acei cari lichidează

gospodăriile lor dela țară și se așează *definitiv* la oraș, ferm decizi să rămână aci. Aceștia dau cel mai mare număr de dependenți sociali la orașe și, prin urmare, cercetarea lor are o deosebită importanță și din punct de vedere al asistenței sociale.

Foarte interesantă este analiza rubricii având textul formulat astfel: « Femeia măritată, văduvă sau divorțată: a) câți copii are în viață, b) câți i-au murit ». În afară de studiul biologic al fecundității femeilor, datele acestea ne vor da posibilitatea unor studii mai vaste, asupra tuturor problemelor referitoare la biologia și dezagregarea familiei. Din punct de vedere științific, este regretabil că textul formulat mai sus s'a limitat numai la femeile măritate, văduve și divorțate. Ar fi fost de o importanță socială capitală, să cunoaștem frecvența nașterilor și la femeile nemăritate, pentru că aceasta ne-ar fi dus aproape la cercetarea concubinajului, problemă care, pentru orașe în genere și pentru unele regiuni rurale ale țării, este de o importanță covârșitoare. Deși nu există o corelație strânsă între frecvența nașterilor și concubinaj — femeile nemăritate putând avea copii fără ca să trăiască în concubinaj, după cum și femeile măritate, divorțate sau văduve, pot avea copii nelegitimi, sau pot trăi în concubinaj — totuși, cunoașterea tuturor elementelor ne-ar fi dat mai multe posibilități de cercetare științifică.

O precizie a situației individuale a fiecărei femei, ne-ar fi dat toate elementele de orientare necesare, numai în cazul când această precizare s'ar fi făcut și pentru fiecare copil născut. Ne mulțumim însă cu cece se poate scoate din datele culese, regretând, că din motive de ordin tactic, am fost nevoiți să ne mulțumim cu întrebarea formulată, așa după cum am notat-o mai sus.

Nu vom analiza la locul acesta, importanța întrebărilor privitoare la religie, neam, limbă, cetățenie și știință de carte. Ele vor avea totuși un rol deosebit de important prin combinațiile la cari vor da loc, atunci când se vor analiza probleme ce sunt în legătură directă cu asistența socială.

Întrebări specifice, cari vor lărgi incontestabil câmpul de activitate al științelor sociale în general și al asistenței sociale în special, sunt cele privitoare la profesiune, cari sunt înregistrate, pe larg, în patru coloane și anume: 1) profesia principală, 2) situația în profesie, 3) instituția sau întreprinderea unde își exercită profesia și 4) cauza lipsei de lucru pentru lucrătorii fără ocupație. O a cincea întrebare se referă la profesiunea secundară (lăaturalnică). Fiecare din aceste întrebări este urmată, în paranteză, de explicațiile necesare, pentru a se evita cât mai mult confuziile.

Din punctul de vedere al asistenței sociale, este regretabil că aceste întrebări nu au putut fi completate și cu alte amănunte, în deosebi cu înregistrarea salariului sau al câștigului. Nu e nevoie să insist asupra importanței acestei întrebări. E suficient să subliniez că s'a pus, în mod indirect, și problema șomajului și sperăm că datele recensământului vor putea da un răspuns întemeiat asupra acestei probleme atât de acută și mult controversată. În practica asistenței sociale, problema șomajului este o realitate care nu poate fi ignorată. În politica de Stat însă, problema este considerată sub alte perspective, dar, din nefericire, nu suficient de documentat.

Una din cele mai discutate probleme în literatura recentă de asistență socială, este aceea a familiei socializate. Socializarea familiei presupune intrarea în profesiune a ambilor soți.

Recensământul va da un răspuns destul de precis asupra măsurii în care familiile românești, în special cele dela oraș, pot fi definite ca « socializate ». Față de aceste informațiuni capitale, cercetarea profesiunilor secundare, o problemă a cărei discuție este la modă nu numai la noi, ci și în alte țări, este de o importanță secundară.

Ultima întrebare e formulată astfel: « În caz când o persoană este atinsă de vreuna din infirmitățile: orb, surdomut, olog, se va specifica anume de care ».

Această întrebare are un caracter dublu: sanitar și de asistență socială. Sanitar, pentru motivul că prin răspunsurile la această întrebare, se va stabili numărul tuturor

infirmilor din țară. Nu numai a acelor care sunt dependenți sociali, ci și al celor care trăesc în familie și sunt întreținuți de aceasta sau care au avere proprie. Precizarea întrebării, în sensul interesului ce-l comportă pentru asistența socială, ar fi complicat prea mult chestionarul. Avem însă o posibilitate de a cunoaște numărul acestor infirmi sub două aspecte: dacă trăesc în familie sau dacă trăesc în instituțiuni. Pentru cei din instituțiuni, s'au completat formulare speciale, întocmite anume pentru instituțiuni și imprimate în altă culoare decât formularul standard. Din analiza tuturor datelor, vom putea cunoaște multe elemente care până aci n'au putut fi studiate din cauza lipsei acestor date.

Recensământul clădirilor și al locuințelor ne oferă de asemenea, un material foarte interesant pentru studii de asistență socială. Chiar în tabela care privește clădirile, există două întrebări care ne interesează cu deosebire. Aceste întrebări privesc problema aglomerației locuințelor și a dependențelor. La prima întrebare, se înregistrează locuințele locuite și nelocuite, iar la a doua, numărul persoanelor care locuiesc în dependențe. Descrierea locuințelor conține aproape numai date de ordin social. Astfel, prima întrebare, îți dă putința de a cunoaște numărul familiilor și al sufletelor care locuiesc în subsol. Urmează apoi, stabilirea proporțiilor între chiriași și proprietari, numărul sufletelor care locuiesc apartamentele, atelierile, prăvăliile, etc., numărul tuturor persoanelor care, obișnuit, locuiesc în apartament, arătându-se câți bărbați și câte femei. Desigur că și rezultatele privitoare la felul construcțiilor (case individuale sau despărțite, etc.), își au deasemeni importanța lor. Ultimele cinci întrebări, privesc igiena locuinței și anume: aprovizionarea cu apă, canalizarea locuinței, closet, baie, și felul cum este luminată locuința.

O altă sursă de informațiuni prețioase este Buletinul întreprinderilor comerciale și industriale. Acest buletin a fost foarte mult criticat și primit cu scepticism de către mulți dintre conducătorii județeni ai recensământului. Experiența ne arată însă, că în afară de două, trei cazuri — și acestea în capitală — înregistrarea întreprinderilor nu a

întâmpinat dificultăți. Este adevărat că întrebările chestionarului au fost foarte mult reduse, astfel încât acesta a luat o formă aproape inofensivă, eliminându-se toate întrebările de ordin financiar. S'au păstrat totuși câteva întrebări cari ne vor furniza informațiuni extrem de prețioase, nu numai din punct de vedere economic, ci și social. Astfel, vom putea cunoaște numărul copiilor întrebuințați în muncă, repartizați pe sexe și pe supușenie. Deasemeni, vom cunoaște situația meseriașilor cari lucrează la domiciliu, specificându-se dacă lucrează în atelier sau în odaie de locuit.

Din cele ce preced, rezultă în mod clar, că recensământul, prin varietatea și preciziunea datelor referitoare la familie și organizarea ei, frecvența nașterilor, imigrația ruralilor și raportul lor cu dependența, etc., oferă asistenței sociale un vast material de studiu și documentare.

Toate cercetările, studiile și concluziile referitoare la biologia, patologia, sociologia și evoluția familiei, se pot extrage din materialul recensământului.

Pentru aceasta, listele de gospodărie trebuiesc prelucrate pe bază de familie, adică, pe cartoanele de prelucrare vor trebui trecute datele privitoare la familie, nu la individ. Deși astfel de lucrări sunt de dată recentă chiar în țările mai avansate, totuși, grație metodei întrebuințată de noi la recensământul din 1930, vom putea face lucrările respective în condițiuni relativ ușoare.

Din combinațiile informațiilor culese, se vor putea studia condițiunile actuale de trai în România, sub cele mai variate aspecte, astfel încât vom avea o bază pentru a putea stabili, în unele privințe, normalul, și prin urmare vom putea defini, cu mai multă precizie științifică, abaterile dela normal, sau patologicul. Astăzi, în lipsa acestor elemente de comparație, aprecierile oamenilor de știință sunt adeseori bănuite de arbitrar, fapt pentru care nu li-se dă atențiunea cuvenită. Înlocuind prezumpțiunile de astăzi, cu date precise, vom da cercetărilor noastre un suport științific necontestat și vom ridică valoarea viitoarelor cercetări, cu deosebire în domeniul asistenței sociale, nu numai prin faptul că această știință va fi îmbogățită printr'un material imens, care astăzi lipsește,

dar, mai cu seamă, pentru că datele culese de către observatorii cari fac înregistrări zilnice în diferitele ramuri de activitate ale asistenței, vor avea posibilitatea de a face calcule de proporții, cari vor contribui la ridicarea valorii științifice a lucrărilor românești și la ușurarea intrării lor în literatura internațională.

R E C E N Z I I

PROCEEDINGS OF THE NATIONAL CONFERENCE OF SOCIAL WORK (1930, Boston).

În luna Ianuarie anul curent, a apărut cel mai recent volum cu darea de seamă a Congresului Național de Asistență Socială (al 57-lea), din Statele Unite, ținut dela 8—14 Iunie 1930 în orașul Boston (Massachusetts), sub prezidenția lui Miriam Van Waters.

Volumul conține articole privitoare la problemele generale de asistență socială și la problemele de specialitate, împărțite pe 12 diviziuni.

Problemele generale. Sunt puse de însăși prezidenta Miriam Van Waters, de celebra matroană a asistenței sociale Jane Addams din Chicago, care, de data aceasta, ne vorbește despre asistentele sociale și alte profesii și de economistul Wesley L. Mitchell și alții.

Problemele speciale. Sunt împărțite pe următoarele specialități:

I. *Diviziunea copiilor*, care pune în discuțiune:

- a) delicvența minorilor,
- b) relațiunile dintre părinți și copii,
- c) legislația pentru asistența și protecția copiilor,
- d) legătura dintre asistența familiei și asistența copiilor,
- e) cercetări în domeniul problemelor de asistență a copiilor.

(Diviziunea aceasta are articole interesante de Sophonisba Breckinridge și Raymond Moley).

II. *Diviziunea delicvenților și criminalilor*, cu următoarele probleme:

- a) concepția nouă în justiția penală (cu articole de Felix Frankfurter și Virginia Murray, cari arată rolul poliției în prevenirea crimelor),
- b) concepția nouă în activitatea tribunalelor, delicvenții minori și sistemul de reeducare,
- c) sistemul penal față de sistemul de reeducare (cu un articol extrem de interesant de George Kirchwey din New-York),
- d) penitenciarele în secolul al XX-lea.

III. *Diviziunea sănătății:*

- a) clinicile, ca centre de educație sanitară (articol de Ewart G. Routzahn),

- b) asistența socială, profilaxia și tratamentul bolilor,
- c) îngrijirea bolilor cronice,
- d) asistența socială și anchetele sanitare,
- e) eugenia și activitatea sanitară.

IV. *Diviziunea familiei:*

- a) familia (articole interesante de Joana C. Colcord, directorul departamentului de asistență socială dela fundația Russel Sage și E. C. Hindeman),
- b) problema ajutorării (articol de Robert Kelso),
- c) factori economici în asistența familiei,
- d) diferite probleme speciale ce se pun în asistența familiei,
- e) selecționarea cazurilor.

V. *Diviziunea industrială și economică:*

- a) asigurările sociale (articole de Paul Douglas [șomajul] și John Andrews),
- b) probleme în industria de textile,
- c) probleme actuale în șomaj,
- d) bătrânețea, problema economică (sunt expuse punctul de vedere al comunității, al industriei, al femeilor și al bisericii),
- e) prevenirea conflictelor în industrie.

VI. *Diviziunea comunității:*

- a) relațiile sociale,
- b) șomajul,
- c) problema conducerii,
- d) problema locuințelor, ca factor ce influențează progresul social,
- e) locul artelor în recreație.

VII. *Diviziunea igienei mintale:*

- a) asistența psihiatrică în psihiatrie (articol de Macfie Campbell din Boston),
- b) contribuția psihiatriei în criminologie,
- c) evoluția asistenței psihiatrice (articol interesant de Karl de Schweinitz),
- d) probleme speciale de igienă mintală,
- e) igiena mintală și asistența familiei.

VIII. *Diviziunea organizării forțelor sociale:*

- a) desvoltarea simțului de camaraderie și importanța lui în organizarea comunității,
- b) necesitățile comunității,
- c) experimentări noi în arta cercetărilor,
- d) interpretarea cercetărilor sociale,
- e) importanța consiliilor și comitetelor; (Asistența socială și biuroul central de înregistrare, articol de Ida Cannon).

- IX. *Diviziunea administrativă:*
- a) birourile federale,
 - b) progresul în legislație și administrație,
 - c) pensie pentru bătrânețe,
 - d) controlul de Stat,
 - e) statistica socială.
- X. *Diviziunea imigranților:*
- a) problema imigrațiilor,
 - b) considerațiuni sociale în deportare (articol de Jane Addams),
 - c) naționalitatea ca factor în delicvență (articol de Edith Abbott),
 - d) aspectul internațional al asistenței imigranților,
 - e) problema naturalizării și legislația ei,
- XI. *Diviziunea educației profesionale și standardului profesional:*
- a) istoria și filosofia asistenței (articole de Mrs. John M. Gelun; A. Cannon, Karl de Schweinitz),
 - b) contribuția științei în asistența socială (sunt articole excelente referitoare la contribuția psihologiei, a sociologiei, a biologiei, a problemelor industriale și a științelor politice),
 - c) locul muncii practice pe teren, în formarea asistentelor sociale,
 - d) munca practică pe teren în asistența familiei.
- XII. *Diviziunea publicității:*
- a) baza filosofică a educației profesionale prin publicitate,
 - b) educația comunității,
 - c) baza publicității,
 - d) aplicarea principiului de educație în publicitatea profesională,
 - e) opinia publică și controlul societății.

Volumul din 1930 este de mare valoare, fiindcă ne dă, în rezumat, întregul ansamblu al asistenței sociale și tratează toate problemele de patologie socială și de interes profesional.

Dr. G. BANU: *La Santé publique aux États-Unis. Organisation. Voyage d'études sous les auspices de la « Fondation Rockefeller », 208 pag., Bruxelles, 1931.*

Noua lucrare a d-lui Dr. Gh. Banu, cuprinde o vastă trecere în revistă a instituțiilor sanitare vizitate de d-sa în Statele Unite în cursul anului 1927. Până astăzi nu există nici o lucrare, care să cuprindă o descriere completă a serviciilor sanitare din Statele Unite. Cu atât mai utilă este prin urmare lucrarea d-lui Dr. Banu, care a văzut organizațiunile din America cu ochi de european.

Lucrarea, bogată în scheme și fotografii, este împărțită în șapte capitole principale și anume:

- I. Considerațiuni generale,
- II. Fundațiunea Rockefeller,
- III. Organizațiunea generală din Statele Unite,
- IV. Organizațiunea serviciului sanitar,
- V. Organizarea serviciilor sanitare ale orașelor,
- VI. Organizarea sanitară rurală,
- VII. Organizațiunile sanitare importante.

Nu ne îndoim că această lucrare va stârni un viu interes și în țara noastră unde organizația sanitară a Statelor Unite este foarte puțin cunoscută și foarte mult criticată.

Dr. EUGENIA POPA : *Institutul surorilor de ocrotire din Iași.*

Directoarea Institutului, publică un prea interesant studiu asupra institutului ce conduce. Se știe că astăzi există patru institute pentru pregătirea surorilor de ocrotire și anume: două Institute de Stat, la Cluj și Iași și alte două aparținând unor societăți de binefacere (« Principele Mircea » și « Așezămintele S-ta Elena »), ambele cu sediul în București.

Nu putem decât să ne bucurăm de progresele ce le fac aceste institute. Pentru că, pentru orice om care a răsfoit abecedarul sistemului modern de organizare sanitară, este clar că nursingul reprezintă, alături de specializarea igieniștilor, cheia de boltă a acestui sistem.

Orice sume ar fi puse la dispoziția conducerii sanitare, nu se va putea întreprinde nici o acțiune serioasă cât timp lipsește acest personal specializat. Nici o muncă tehnică nu se poate face cu amatori improvizați sau cu șomerii din alte profesii. Individual, orice om de bun simț și talent ar putea fi util în orice ramură de activitate umană. Dar excepțiile nu schimbă regula, ceea ce înseamnă că igieniștii nu pot fi specialiști în dermatologie, chirurgii în sănătate publică, sau ginecologii în asistență socială.

Școlile de surori de ocrotire sunt deci cel mai temeinic mijloc pentru pregătirea terenului unei viitoare organizațiuni sanitare moderne. Pentru acest motiv, reușita acestor școli ne umple sufletul de bucurie și ne dă speranța ivirii unei noi ere în sănătatea publică a României. Și, fără îndoială, prin introducerea nursingului va câștiga foarte mult și asistența socială.

Va trece însă mult timp până când evoluția asistenței sociale va fi atât de înaintată, încât să poată opera și în mediul rural cu asistente sociale, chiar în țările mai avansate. Surorile de ocrotire vor fi deci încă multă vreme singurele organe de *asistență socială* la sate. Desigur, că pentru România, chiar această evoluție va fi mult

întârziată, încât prevedem, că abia în deceniile ce urmează se va putea înjgheba o organizație corespunzătoare de nursing pentru toată suprafața țării.

În actuala stare de lucruri, surorile de ocrotire fac operă de asistență socială rurală. Iată pentru ce ne bucurăm din toată inima, când din lectura broșurii d-rei Dr. Popa, ne putem întemeia convingerea că Institutul Surorilor de Ocrotire din Iași este consolidat, reușind să încetățenească între zidurile lui modeste, o atmosferă de elan și încredere în menirea mare a nursingului românesc.

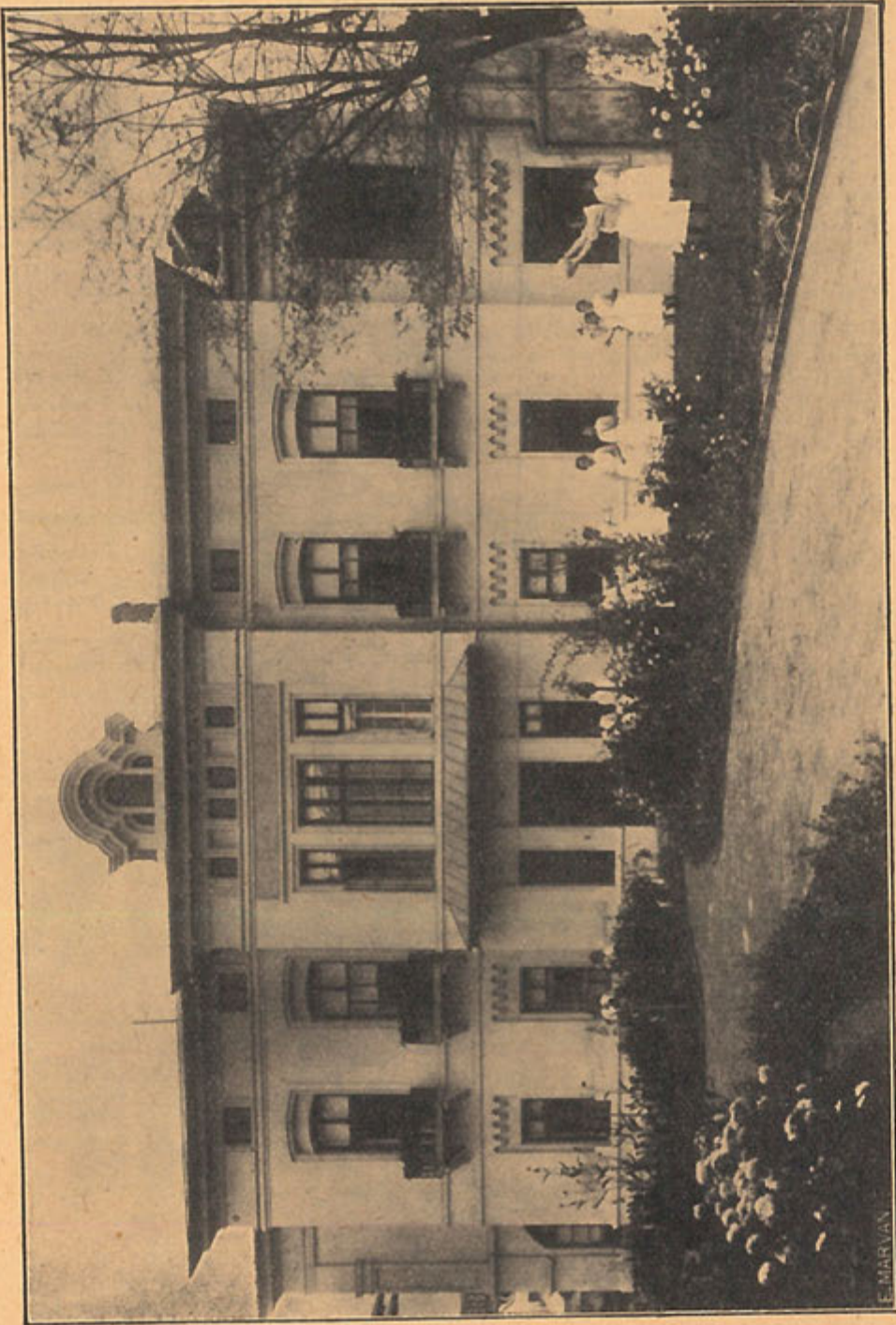
Ne bucurăm, în deosebi, de faptul că în fiecare an, nivelul cultural al elevelor este tot mai ridicat și că se găsesc și numeroase eleve cu bacalaureat, care solicită înscrierea la Institut. După studii profesionale de 3 ani, aceste nurse cu bacalaureat, vor putea fi adevărate colaboratoare ale igieniștilor noștri, iar dela colaborarea lor, putem spera o îmbunătățire efectivă a condițiilor sanitare din țară. Și suntem convingși, că nivelul ridicat al corpului de nurse, va obliga și autoritățile să le echivaleze în salariu cu funcțiunile îndeplinite de persoane având pregătire similară.

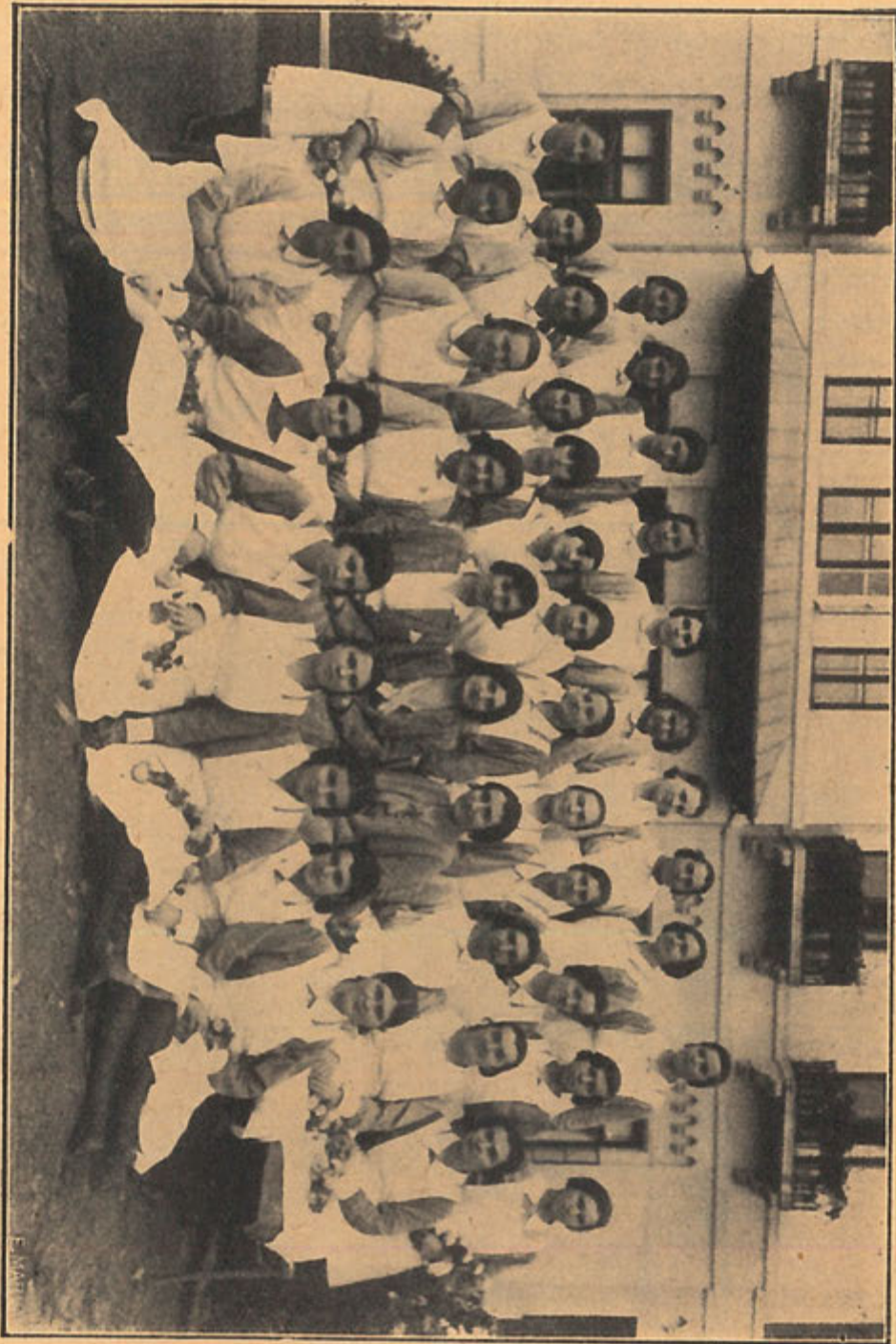
Cităm câteva cuvinte caracteristice, cari trădează că Institutul este pe calea adevărată: « Numărul elevelor fiind restrâns, personalul școlii se poate ocupa de fiecare individual. Personalul școlii nu pretinde că transformă caracterele, dar, având posibilitatea să cunoască pe fiecare elevă, caută să ajute dezvoltarea însușirilor bune (printre care: blândețea, supunerea, sinceritatea, tactul, demnitatea, respectul de sine, discreția, sunt cu deosebire prețuite) și, să le formeze deprinderi folositoare.

Dintre aceste deprinderi, școala stăruie să desvolte, în cel mai înalt grad, *deprinderea curățeniei și a ordinii*.

Reproducem câteva din fotografiile caracteristice, publicate în broșură.

V. M.

REVISTE DE SPECIALITATE

IN ȚARĂ

« ARHIVA PENTRU ȘTIINȚA ȘI REFORMA SOCIALĂ », organul Institutului Social Român de sub președenția d-lui prof. D. Gusti, este una din cele mai importante publicații periodice ce apar noi. la Incontestabila ei valoare, a fost unanim recunoscută și apreciată în străinătate. O dovedesc aceasta, distincții colaboratori, somități culturale ale Apusului, cari, de îndelungată vreme, trimit regulat contribuția lor științifică spre a apare în paginile *Arhivei*. Ultimul volum ce-l posedăm (Nr. 1—3, Anul IX, 1930) cuprinde, în aproximativ 500 pagini, studii, articole, recenzii și cronici din toate domeniile științelor sociale. Să mai adăugăm că execuția tehnică ne face cinste, în toate privințele? Aceasta este o realitate, pe care d. profesor Gusti, distinsul Director al *Arhivei*, o menține pentru toate publicațiile Institutului.

~

« BULETINUL EUGENIC ȘI BIOPOLITIC », publicat de Secția medicală și biopolitică a « Astei » de sub conducerea distincțiilor profesori I. Moldovanu și I. Hațiegan, cuprinde articole variate și extrem de interesante, și în directă legătură cu scopul fundamental al asociației « Astra »: « prosperitatea biologică a poporului român ». În bogata colecție a revistei (Buletinul a intrat în anul V de apariție) găsim și articole ce privesc mai deaproape câmpul de activitate al asistenței sociale, articole semnate de d-nii Doctori Gomoiu, Noveanu, Preda, Râmneanțu, Zolog, etc.

~

« REVISTA DE IGIENĂ SOCIALĂ », sub direcțiunea d-lui docent dr. Gh. Banu, secretar general la Ministerul Muncii, conține articole originale, documentări și recenzii generale, analize și cronici. Toate articolele sunt însoțite de un extras în limba franceză și germană.

Domaniile de activitate ale revistei sunt foarte largi, cuprinzând toate ramurile de activitate înrudite cu igiena socială. Un capitol

special este cel al *Asistenței și prevederii sociale*, subdivizate în problemele: I. O. V., orbi, surdo-muți, alienați, boli nervoase, cardiace, asigurări, mutualități, case de compensație, cooperație, șomaj, societăți de binefacere.

Prin anunțarea acestui program, noua revistă promite să acționeze și în domeniul căruia i s'a consacrat revista noastră. Ne bucurăm de apariția promițătoare a « Revistei de Igienă Socială » și-i urăm succes desăvârșit.

În afară de partea științifică și programatică, revista se prezintă și ca tribună de luptă virulentă pentru cristalizarea concepțiilor cari, prin varietatea și impreciziunea lor, fac ravagii nu numai în opinia noastră publică, ci chiar între specialiștii adepți ale celor mai variate școli și curente la modă. Deaceia îi urăm, cu deosebire, cât mai apropiat succes în această luptă.

« REVISTA DE SOCIOLOGIE », de sub conducerea d-lui Virgil Bărbat, prof. universitar, apare la Cluj, lunar. Scopul: clarificarea și răspândirea problemelor puse de principiul raționalizării: în viața culturală, în genere, în cea politică, în special.

IN STRĂINĂTATE

« THE SURVEY », cea mai răspândită revistă a problemelor sociale. Apare bilunar; prețul 5 dolari + 1 dolar poștă, pentru străinătate. Adr. 112 East 19-th Street New-York City. Publicată sub îngrijirea lui John Palmer Gavit și Arthur Kellog.

« THE FAMILY », revistă pentru probleme generale de asistență socială și în special pentru probleme de asistență familială. Este cea mai științifică revistă de asistență socială. Apare lunar — cu excepția celor două luni de vară August și Septembrie — ca organ oficial al organizației « American Association for Organizing Family Social Work ». Editor: Margaret Rich; sediul: 130 East 22-d, Street New-York City; prețul pentru profesioniste 1,50 dol. plus poștă, pentru neprofesioniste 3 dol. plus poștă.

« PROCEEDINGS OF THE NATIONAL CONFERENCE OF SOCIAL WORK », este publicațiunea oficială a Conferinței Naționale Americane de Asistență Socială. Este singura publicație ce

se ocupă de toate ramurile asistenței sociale și de toate problemele sociale cari sunt în legătură cu asistența socială. Apare un volum pe an; sediul: 277 East Long Street, Columbus Ohio. Taxa de membru 5 dol. pe an, ceea ce dă dreptul la volumul publicat anual și la buletinul de informațiuni « The Conference Bulletin » publicat lunar.

În 1930, președintele organizației a fost Miriam Van Waters, cunoscută ca autoritate în materie de delievența copiilor.

« HOSPITAL SOCIAL SERVICE », organul oficial al asociației « The Hospital Social Service Association of New-York City ». Este o revistă splendid redactată, tratând problemele speciale de asistență ce țin de ramura serviciilor sociale de spitale. Editor: E. G. Stillman. Apare lunar; adr.: 200 Madison Avenue, New-York, N. J.; prețul 4 dolari, inclusiv poșta.

« THE PUBLIC HEALTH NURSE », publicațiune oficială a asociației « National Organization for Public Health Nursing ». Apare lunar; prețul 2,50 dol. pentru membrii și 3,50 pentru ceilalți abonați, inclusiv poșta; adr.: 370 Seventh. Ave. New-York City.

Tratează probleme de sănătate publică, de mare interes pentru organele de asistență socială.

D. GESTETNER LTD.

BULEVARDUL I. C. BRĂTIANU, 58 * TELEFON 205/38

Mașina de reproducere „Gestetner“, fabricată exclusiv de D. Gestetner Ltd., Tottenham, Londra, este universal recunoscută ca perfecțiune tehnică desăvârșită, precizie riguroasă și simplitate de întreținere ideală. Oricine, fără prealabilă pregătire, poate lucra cu această mașină și reproduce între 60 și 80 copii pe minut: Circulări, Formulare, Tabele, Desenuri, Grafice și orice alte lucrări de Biurou. Se poate lucra cu mâna, sau cu electricitate, întrebuințând curentul unui singur bec. Economie în bani, timp și material. Garanție de bună funcționare pe timp de 10 ani.

ȘTIRI DE PRETUTINDENI

DIN ȚARĂ

Școala Superioară de Asistență Socială «Principesa Ileana» a pierdut un mare prieten în persoana Doctorului *W. Leland Mitchell*, referent al Fundației Rockefeller pentru Sănătate Publică în România, decedat în mod subit la 20 Noemvrie 1930, în floarea vieții. D-rul Mitchell a urmărit deaproape dezvoltarea școlii, interesându-l în special munca practică în asistența familiei, căutând să cunoască condițiunile sanitare și sociale în care muncitorii și oamenii nevoiași trăiesc la noi în țară. Văzând din cazierile asistenței familiei cât de frecvente sunt problemele sanitare în asistența familiei, a înțeles numaidecât și a accentuat-o la diferite ocaziuni, că la noi în țară, o campanie pentru sănătatea publică este posibilă numai în strânsă colaborare cu activitatea de asistență socială. Doctorul Mitchell a susținut școala, în mod favorabil, pretutindeni în străinătate și a ajutat-o ori de câte ori a avut prilejul s'o facă. Deaceea, moartea lui, înseamnă pentru noi și o simțitoare pierdere. Memoria lui va fi însă mereu între noi.

Preventoriul maritim pentru copii, dela Agigea. La 11 km. dela Constanța, spre sud, la malul mării, se întinde preventoriul maritim pentru copii, în nemijlocită apropiere de lacul Agigea. Acest preventoriu a fost înființat de către Ministerul Sănătății, în primăvara anului 1927, și în vara aceluși an a și intrat în funcțiune. Preventoriul poate cuprinde 600 persoane. Pavilioanele sunt construite din lemn. Are gară de cale ferată în imediată apropiere. Plaja este lungă de 1.500 m., având un nisip admirabil.

Preventoriul îngrijește 1.500 copii, anual. El este pus sub directivele d-lui dr. Isăcescu, medicul-șef al municipiului Constanța. D-sa a întocmit un raport anual de activitate, foarte documentat, demonstrând, odată mai mult, efectul minunat al curei maritime, în special pentru copiii debili, subalimentați și anemici.

După datele d-lui dr. Isăcescu, deși media zilelor petrecute în preventoriu de un copil este abia de 26 zile, totuși, copiii au câștigat, în mijlociu, câte 1.511 grame, sau în total la 1.242 copii, 1877,14 kg!

Datele statistice prezentate de d-l Dr. Isăcescu, sunt atât de convingătoare, încât ar fi util să fie publicate și trimise, spre documentare, tuturor d-lor primari din țara românească.

Ținând seamă de dispozițiile noii legi sanitare în privința reorganizării serviciului de asistență socială, municipiul București și-a început descentralizarea pe sectoare.

Primul sector care a rupt cu tradiționalul sistem de ajutorare prin milă, introducând sistemul de asistență socială organizată, a fost *Sectorul I Galben*, având în fruntea lui pe d-l Primar Aurel Bolintineanu, iar în fruntea Serviciului de asistență socială pe d-na consilieră comunală Calypso Botez.

Serviciul de asistență socială al acestui sector, adoptând principiile moderne de asistență socială organizată, care prin toate mijloacele posibile ajută pe dependent să se refacă și să aibe posibilitatea de a se întreține singur, prin puterile lui proprii, a adoptat și tehnica modernă a asistenței sociale, lucrând cu anchete sistematice la domiciliu și cu caziere individuale detaliate.

Serviciul de asistență socială al acestui sector, are următoarele secțiuni:

- a) Secția de ajutoare imediate
- b) » » asistența familiei
- c) » » școalelor și coloniilor de vară.

Anul acesta se lucrează cu deosebire la organizarea asistenței familiei — ea fiind cea mai importantă ramură a asistenței sociale — și la organizarea coloniilor de vară pentru copiii de școală, debilitați.

Primul congres național de tuberculoză organizat de societățile « pentru profilaxia tuberculozei » și « pentru studiul tuberculozei », se va ține la București în zilele de 21, 22, 23 Iunie.

La ordinea de zi sunt următoarele chestiuni:

1. *Tuberculoza în România*, raportor d-l dr. S. Irimescu, coraportori: d-rii Bălănescu, Banu, Belciugățeanu, prof. Manicatide, Nasta.
2. *Vaccinarea antituberculoasă cu B. C. G.*, raportor d-l prof. I. Cantacuzino, Ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.
3. *Tratamentul chirurgical al Morbului lui Pott*, raportor d-l prof. Bălăcescu.
4. *Collapsoterapia*, raportori d-nii d-ri Bălănescu și Theodoreanu, coraportori d-rii Cosăcescu, Amilcar Georgescu, Popper și Veber.

Sub Înalta Președenție a M. S. Regina Maria, s'a luat inițiativa organizării unei «Expoziții a Copilului», cuprinzând toate manifestările copilului, dela naștere și până după adolescență.

Scopul acestei expoziții este de a prezentă masei mari a populației noastre, toate erorile cari se săvârșesc astăzi în îngrijirea și educarea copiilor, arătându-i în acelaș timp și calea cea bună.

Organizarea acestei expoziții a fost încredințată unui Comitet, pus sub președenția de onoare a M. S. Regina Maria și președenția activă a A. S. R. Principesa Ileana, care, înțelegând înaltul scop al acestei manifestări, au binevoit să-i acorde înaltul Lôr sprijin.

Expoziția va avea un caracter educativ și de propagandă, și va prezentă, prin toate mijloacele de concretizare, tot ce se referă la copii: igienă, medicină, învățământ, cooperație, artă, educație fizică și morală, asistență socială, etc.

Astfel, expoziția va cuprinde material demonstrativ, tablouri, statistici intuitive, fotografii, diapozitive, filme, diagrame, modele reale (mulaje) și chiar demonstrațiuni directe în secțiuni. Expoziția va cuprinde trei mari grupe: în grupa I vor expune Statele, instituțiile și industriile străine; grupa II-a este destinată manifestărilor naționale și științifice și va avea câte o secție medicală, cooperație, muncă, învățământ, asistență socială, educație fizică și morală, artele pentru copii și o secție juridică. Grupa III-a este destinată secțiilor industriale în care se va găsi toată varietatea produselor industriale în legătură cu copiii: îmbrăcăminte, încălțăminte, medicină, alimentație, igienă.

Pentru ca să poată participa și străinătatea în măsură mai mare la această expoziție, deschiderea ei a fost amânată pentru data de 1 Maiu 1932.

În seara de 4 Aprilie 1931, în amfiteatrul «Spiru Haret» al Facultății de Științe, s'au pus bazele «Ligii pentru apărarea sănătății publice». La ședința de constituire, prezidată de d-l prof. dr. Nanu-Muscel, au luat cuvântul d-l dr. Irimescu (inițiatorul ligii),

d-nii prof. dr. Hurmuzescu și prof. dr. Marinescu, d-nii doctori Creangă, Ygrec, Vasiliu, etc., și s'au propus diverse soluțiuni pentru realizarea ligii. Intre acestea, d-l dr. Vasiliu, a propus să se ceară adeziunea Școlii de asistență socială «Principesa Ileana».

Scopul acestei ligi? Să lăsăm pe d-l dr. Irimescu să ne-o spună.

«Căutăm toți cei ce ne-am luat sarcina să creăm grupări pentru apărarea sănătății publice, să ne aducem o contribuție de oameni și de cetățeni pentru o mare chestiune de interes general pe care o socotim esențială. Fără o populație sănătoasă — cea dela noi e roasă de molime și zace în mare parte fără asistență și căutare — orice program de înfăptuiri pe terenul social și economic, riscă să se năruiască, deoarece n'ar exista elemente cu putere de muncă și cu vloga necesară ca să-l aducă la îndeplinire. Nu voim să facem, în grupările pe cari le organizăm, politică, în nici într'un fel. Cerem numai dela conducători, oricari ar fi ei, pe care jocul basculei politice îi va aduce la putere, să se informeze asupra marilor lacune ale asistenței publice dela noi. Li putem documenta cu prisosință în această privință, cum îi pot documenta și oficialii sanitari, când își vor lua rolul în serios. Ei vor înțelege, dacă vor pune inimă și minte ca să-și îndeplinească atribuțiile, că trebuie să introducă în programul lor de acțiune, ca un imperativ categoric al conștiinței reclamat de îndatoriri, dela care nu trebuie să se mai sustragă, problemele sanitare printre cele dintâiu. Problemele acestea vor încetă astfel să fie aruncate pe ultimul plan, dându-se precădere atâtor alte cerințe mult mai puțin justificate, deoarece politicianii știu să le agite și să le impună.

Dacă într'adevăr, era nouă care se anunță va fi cât mai puțin politicianistă și va înțelege politica sub adevărata ei înfățișare, a unei nobile și mari îndeletniciri de împăcare a intereselor tuturor, cum cele pentru sănătatea publică sunt primordiale, glasul celor dela grupările pentru apărarea sănătății publice are sorți să nu mai răsune în pustiu.

E soarta pe care i-o urăm, nu atât pentru satisfacția și mulțumirea celor ce fac parte din aceste grupări — ei nu urmăresc nici un scop de vanități și gloriolo personale — cât pentru buna stare a acestui popor, care se stinge copleșit de boale, deoarece nu i s'au ascultat suferințele așa de mari și de numeroase».

Inființarea Liceului Internat Sanitar. Statul — prin Ministerul Instrucțiunii — a încheiat o convenție cu societatea «Principele Mircea», prin care Societatea este autorizată să înființeze o școală de învățământ secundar cu numele «Liceul Sanitar Principele Mircea», în scop de a da o cultură generală și o pregătire prelimi-

nară tinerelor fete ce se vor specializa mai târziu în « Școala de Asistență Socială », a surorilor de ocrotire.

Instrucțiunea în acest liceu sanitar durează 3 ani, clasele fiind numerotate: IV, V, VI. Cursurile teoretice vor fi predate după programa analitică a cursului superior de liceu cu prescurtările, adaptările și adausele necesitate de scopul pentru care se creiază această școală.

Elevetele liceului se vor recruta dintre absolventele gimnaziului sau ale oricărei școli, a căror studii se pot echivala cu studiile gimnaziale. Candidatele vor depune un examen de admitere în conformitate cu dispozițiunile legii învățământului secundar.

Părinții elevelor minore admise, vor semnă un angajament prin care se obligă ca fiicele lor să servească timp de 10 ani în instituturile sanitare ale societății, îndată ce vor termina și școala surorilor de ocrotire. În caz de nerespectare a acestui angajament, ei se obligă să restituie societății « Principele Mircea » și Statului, toate sumele cheltuite cu întreținerea lor pe timpul cât au stat în școală.

La sfârșitul studiilor celor 3 ani, elevetele vor da un examen de absolvire, care le va da dreptul să intre direct în Școala surorilor de ocrotire, urmând a se face în acest sens o convenție specială, între societatea « Principele Mircea », Ministerul Instrucțiunii și Ministerul Muncii și Ocrotirilor sociale.

Ministerul Instrucțiunii Publice va da fondurile necesare pentru funcționarea și întreținerea *Liceului Sanitar*, luând în sarcina lui plata personalului administrativ și didactic, pe care îl va înscrie în bugetul său anual, obligându-se, în acelaș timp, a creia catedrele proprii ale acestui liceu.

Deasemeni, ministerul va înscrie în bugetul anului 1931 un număr de burse pentru întreținerea elevelor, după posibilitățile bugetare, cu obligațiunea, din partea ministerului, ca numărul burserelor să fie sporit anual până la completarea celor 3 ani cu un număr de burse cel puțin egal cu cel din anul 1931. Fondul de burse va fi vărsat trimestrial societății « Principele Mircea », urmând ca întrebuințarea să fie justificată de către Societate.

Societatea « Principele Mircea » va pune la dispoziție localul necesar pentru funcționarea acestui *Liceu-internat* și va întreține personalul necesar pentru funcționarea lui. Deocamdată va fi instalat în clădirea « Spitalul Xenocrat » iar pe viitor, în imobilul pe care societatea îl construiește în bulevardul Mărăști, imediat ce va fi gata.

Societatea va aplica în *Liceul Sanitar* regulamentele de funcționare ale școalelor secundare, acceptând controlul administrativ și didactic al Ministerului Instrucțiunii efectuat prin organele sale.

A. C. F. R. în cartierul « Tei ». Asociația Creștină a Femeilor Române, a înființat din luna Noembrie, în cartierul Tei, două

cercuri de întrebuințarea timpului liber al tineretului feminin din cartier, în zilele de sărbătoare.

Primul, în localul școlii primare Tei, este pentru fetele dela 12—15 ani, care se adună între orele 3—5 p. m., și numără între 25—40 fete.

Al doilea cerc, în localul Centrului de demonstrație, este format din fete dela 15 ani în sus, care se adună în aceleași zile, între orele 5—7 p. m. Acest Cerc numără 20—30 fete.

Ambele cercuri sunt formate din ucenice, eleve ale școlilor complimentare, sau lucrătoare. Zece la sută dintre ele, aparțin familiilor pe cari le ocrotește școala de Asistență socială.

Programul cuprinde, în cea mai mare parte, recreația ordonată, de care această lume s'a văzut complet lipsită până acum, iar în al doilea rând, se încearcă o îndrumare din punct de vedere moral.

Mijloacele pentru ajungerea scopului, sunt: o prietenă mai mare: « conducătoarea »; un nucleu de viață organizată: « Cercul »; o recreație folositoare trupului și sufletului. În modul acesta, se deșteaptă interesul pentru frumos, bine și adevăr, interes care le ridică deasupra vieții lor fără orizont.

DIN STRĂINĂTATE

Al doilea Congres internațional de Asistență socială. — La primul Congres internațional de asistență socială ținut la Paris, în vara anului 1930 sub președenția d-nei dr. Alice Massarykova, organizatoarea mișcării de asistență socială în Ceho-Slovacia, s'au făcut diferite comunicări științifice, fără a se discuta însă problemele extrem de importante, complicate și dificile ale asistenței sociale, pentru rezolvirea cărora este nevoie de experiența și schimbul de idei a mai multor specialiști încercați. Deaceea, congresul viitor, al doilea, ce va avea loc la *Frankfurt pe Main* în *Germania*, în vara anului 1932, va completa această lipsă, având la ordinea de zi discuții, în comitete speciale, ale următoarelor probleme de actualitate:

1. Familia și sănătatea publică.
2. Nesiguranța economică și familia.
3. Familii desorganizate.
4. Asigurările sociale și asistența la domiciliu.
5. Asistența socială pentru familii alienate.
6. Șomajul și asistența socială.

Problemele ce vor fi discutate, sunt o dovadă că acest congres, răspunzând unei necesități urgente, va fi de un folos real pentru

clarificarea problemelor de asistență socială cari până acum n'au fost încă lămurite.

Șomajul, depresiunea industrială cu instabilitatea economică, familia desorganizată, sunt stări de desorganizare socială, față de cari stăm neputincioși. Le întâlnim zilnic, la fiecare pas, suntem dornici de remediere, nu precupețim nici oboseală, nici suflet și, în limitele posibilităților, nici bani și totuși, ele există. Le înlăturăm într'o parte și ele se ivesc în alte părți. Aceste stări nu mai apar ca o anomalie socială, ci ca un fenomen social. Trebuie ca toate țările să-și unească forțele și cunoștințele, pentru a se face puțină lumină. Este nevoie de multă pricepere, multă experiență și multă chibzuință ca să se afle calea adevărată, să fie sesizat fondul răului și nu formele lui. Șomajul nu poate fi combătut cu măsuri de asistență socială și nici cu sistemul de asigurări; el va trebui prevenit prin o reorganizare a întregului mecanism social sau poate numai al muncii. Instabilitatea economică, prin rezultatele ei, este o problemă de asistență socială, dar ea nu poate fi rezolvită în cadrele asistenței sociale. Poate fi însă studiată prin cazierile asistenței sociale care singură, studiază familia în mod amănunțit în diferite situații, sesizând astfel fondul problemelor, rădăcina răului cu toate manifestările ei în cazuri individuale, cari puse la dispoziția statisticii, prin rezultatele ei numerice, poate determina rațiunea de existență a unei legi sau a unei măsuri de reformă socială.

Congresul este organizat pe comitete de specialitate, la cari toate țările pot să-și trimită un delegat. Din partea Statelor-Unite sunt delegați cei mai excelenți experți între cari: Mrs. Iohn Glenn, Grace Abbott, Dr. Richard Cabot, Ida Cannon, Homer Folks, Paul Kellogg, George W. Kirchwey, Porter Lee, Miriam Van Waters, George Warren, Howard Knight, personalități ce garantează reușita congresului.

Congresul național de asistență socială al Statelor-Unite, se va ține anul acesta dela 14—20 Iunie la *Minneapolis, Minn.*

O inovație a congresului este gruparea pe organizațiuni cari lucrează pe acelaș tărîm, în afară de gruparea pe probleme de specialitate, ce există până acum.

Al zecelea congres internațional pentru protecția copilului se va ține la *Lisabona*, la 25 Octomvrie, sub egida Soc. Națiunilor.

Guvernul portughez a invitat guvernul român să trimită un delegat.

Congresul va funcționa cu trei secțiuni: juridică, medicală și pedagogică.

Cinematograful și educația. — Până mai deunăzi, cinematograful avea un singur scop: distracția. Experiența a dovedit însă influența puternică a cinematografelelor asupra dispozițiunii sufletești a spectatorilor și în special a tineretului, ceea ce a determinat cercurile de educație să-l exploateze în scop pedagogic.

La sfârșitul anului 1929, s'a înființat la Roma, cu sediul în Villa Falconieri, primul Institut internațional de educație prin cinematografe, cu scopul de a face un schimb internațional de filme educative pentru copii și adulți și de a studia modul și mijloacele cele mai eficace pentru a face un film educativ, instructiv și totodată interesant.

Poliția și Asistența. (Rolul preventiv al poliției). — Departamentul poliției orașului Chicago a organizat în 1927 un « Birou de plasare » pentru băieții fără ocupație. Șeful acestui birou, locotenentul J. J. Scully, a publicat primele rezultate ale activității biuroului, arătând că în decurs de 2 ani, au fost 25.000 cereri pentru plasare, dintre cari 21.759 au fost satisfăcute. 99% dintre solicitanți n'au fost niciodată clienții poliției.

Biroul pentru prevenirea crimelor din orașul New-York, călăuzit și el de principiul că lipsa de ocupație este cel mai important factor în răspândirea criminalității, a organizat un birou similar de plasare, atât pentru băieți cât și pentru fete, pus deasemenea sub autoritatea poliției. Pentru organizarea acestui birou, s'a pus la dispoziție suma de 99.000 dolari.

Massachusetts General Hospital din Boston, și-a serbat, în vara trecută, aniversarea de 25 ani a Serviciului ei social de spitale, primul Serviciu social de spitale în Statele-Unite. Cu ocazia aceasta, a fost sărbătorit și dr. Richard Cabot, leaderul mișcării Serviciului social de spitale în lumea medicală, care și-a consacrat viața, activității de socializare a medicinei. El a luptat și luptă pentru principiul că bolnavul trebuie tratat, ca făcând parte dintr'un mediu social, care la rândul lui să fie luat în considerație pentru eficacitatea tratamentului. Pacientul neputând fi tratat, în mod izolat, fără luarea în considerare a condițiilor sociale în care trăește, Serviciul social de spitale are datoria să se ocupe de partea socială a bolnavului.

In Belgia, există o comunitate numită Gheel, cu 18.000 locuitori, care îngrijește 3.000 alienați proveniți din diferite părți ale țării, ce nu pot fi plasați în instituții. Bolnavii sunt distribuiți familiilor, după cerere, de către directorul medical al coloniei. Fiecare medic îngrijește 600 bolnavi, fiind obligat să-i vadă odată pe lună acasă la ei și fiecare grup de 180 bolnavi are o infirmieră care-i cercetează la 2 săptămâni. În comună, îngrijirea alienaților a devenit o tradiție, având încă din secolul al VI-lea o astfel de colonie. Alocația de hrană pentru acești alienați fiind foarte mică, comuna face, cu deosebire, asistența cu acești alienați.

Franța a legiferat asigurările sociale obligatorii, în sensul că orice persoană trecută de etatea școlară și angajată în muncă profesională este obligată să se asigure, dacă salariul ei nu trece de o anumită sumă. Asigurarea dă drept la îngrijirea medicală gratuită, la domiciliu și în spital, la intervenții chirurgicale și medicamente gratuite, atât pentru cel asigurat cât și pentru soție și copii până la vârsta de 16 ani. Toate femeile asigurate și soțiile bărbaților asigurați, au dreptul la ajutor medical, și în timpul gravidității și 6 luni după naștere. Aceste femei mai primesc și un ajutor în bani pe timp de 6 săptămâni, înainte și după lehuzie, când femeia nu întrerupe munca și nici nu este concediată. Femeile cari își alăptează singure copiii, primesc și o mică primă în plus.

Cehoslovacia a legiferat controlul tuturor copiilor sub vârsta de 14 ani, cari nu sunt îngrijiți în căminul lor natural, ci în instituțiuni sau familii adoptive. Această lege privește și pe copiii nelegitimi, chiar dacă ei sunt îngrijiți de amândoi sau unul din părinți. Controlul va fi făcut de inspectori speciali, cari vor funcționa sub autoritatea organelor locale de asistența copiilor, iar unde nu există astfel de organe, sub autoritatea directă a tribunalelor cari se ocupă de tutoratul copiilor.

În 1929, președintele Hoover al Statelor-Unite a convocat primul meeting cunoscut sub denumirea de « White House Conference on Child Health and Protection » cu intenția de a studia situația sanitară și morală a copiilor de etate preșcolară. Se știe ce importantă este această perioadă a copilăriei pentru realizarea principiului: « Mens sana in corpore sano ».

Pentru ce nu se corectează toate defectele fizice tratabile în această perioadă atât de importantă pentru dezvoltarea fizică,

intelectuală și morală a copiilor? Care este cauza? Lipsa de mijloace financiare din partea părinților, lipsă de timp, lipsă de cunoștințe, lipsă de organizare din partea Statului?

Studierea acestor probleme extrem de importante pentru fiecare Stat, s'a început cu o organizație mare, având în prezent, mobilizate 1.100 persoane tehnice sub conducerea mai multor experți. Există 4 secțiuni principale cari studiază următoarele probleme: Serviciul sanitar în slujba copilului, sănătatea publică și administrația sanitară, educația copiilor și educația fizică, copilul defectiv.

La 19 Noemvrie, s'a ținut prima întrunire menită să dea rezultatele celor 50.000 caziere adunate într'un an de zile, parte în mediul urban, parte în mediul rural. Rezultatele se așteaptă pretutindeni cu mult interes.

Fonduri pentru Asistența socială în Statele-Unite. — Se știe că asistența socială este lăsată, în mare parte, în sarcina societății. Numai în Statele din vestul Americii, ea este în mare parte în sarcina Statului și a Comunelor. Societățile particulare adună fonduri prin campanii anuale, organizate în colaborare. Totul se face sub auspiciile organizațiunii numite « Americtion of Communities Chests and Councils ». Din ultimul buletin (20 Februarie 1931) al acestei asociații, vedem că bugetele societăților de binefacere din America s'au urcat în 1931 față de bugetele din 1930. Până la data de 20 Februarie 1931, s'au strâns 58.551.693 dolari, adică mai mult decât recentul împrumut al Statului român (în anul 1930, până la aceeaș dată, s'au strâns 54.497.129 dolari).

Conferința Internațională a Muncii. — (Ce se va discuta în sesiunea de Maiu). La 28 Maiu se deschide la Geneva, Conferința internațională a muncii (sesiunea XV-a).

Ordinea de zi cuprinde următoarele trei puncte:

1. Vârsta de admitere a copiilor la muncă în profesiunile neindustriale.
2. Durata muncii în minele de cărbuni.
3. Revizuirea parțială a convenției privitoare la munca de noapte a femeilor.

Prima chestiune nu va da loc în anul acesta decât la o discuție preliminară și numai în anul viitor ea va putea face obiectul unui proiect de convenție sau de recomandare. Conform procedurii obișnuite, Biroul a publicat asupra acestei chestiuni un raport, în care sunt expuse și comparate legislațiile diferitelor țări și aplicarea lor.

În ce privește a doua chestiune, Conferința însăși va hotărî dacă dezbaterile ce va avea loc trebuie să fie considerată ca o primă sau o a doua discuție.

În sesiunea din Iunie 1930, Conferința, ținând seama de faptul că o conferință tehnică pregătitoare studiasse deja problema la începutul anului, hotărîse să se treacă direct la discuția finală; însă, proiectul de convenție elaborat, neobținând la votul final majoritatea de două treimi, se hotărî înscrierea imediată a chestiunii pe ordinea de zi a sesiunii din 1931.

Biroul, fără să prejudece asupra hotărîrii pe care o va lua viitoarea Conferință, și-a orientat studiile așa fel ca să se poată proceda chiar în anul acesta la discuția finală; un chestionar a fost trimis guvernelor și răspunsurile primite au fost reproduse și analizate într'un raport, care conține, pe lângă acestea, textul unui ante-proiect de convenție, susceptibil să servească ca baza discuției finale.

Acest ante-proiect prevede, în trăsături mari, că minele de cărbuni sau de lignit, pentru orice persoană ocupată la munci subterane și — în cazul minelor dela suprafață — pentru orice persoană ocupată, direct sau indirect, la extragerea cărbunelui, durata prezenței în mină nu va putea trece peste 7 ore și 45 minute pe zi și că posibilitatea unei noi reduceri a duratei muncii va fi prevăzută înainte de expirarea unui termen de 5 ani cel mult, după data închiderii Conferinței.

Sunt considerate ca durată de prezență, fie perioada cuprinsă între momentul când lucrătorul intră în cabina ascensorului ca să scoboare și momentul când iese din ea, la urcare, fie timpul care se scurge între momentul când lucrătorul intră în galerie și cel de ieșire la suprafață.

A treia chestiune a fost adăugată pe ordinea de zi, de către Consiliul de administrație, în sesiunea din Ianuarie c. Cum regulamentul Conferinței nu prevede aplicarea procedurii dublei discuțiuni în cazul revizuirii unei convenții, Biroul a publicat de curând, în scop de a fi supus Conferinței, un raport care conține în afară de o scurtă expunere a problemei, un proiect de amendament referitor la ambele puncte precise la care este limitată revizuirea propusă: excluderea femeilor cari ocupă un post de supraveghere și definiția perioadei de noapte.

ȘCOALA SUPERIOARĂ DE ASISTENȚA SOCIALĂ „PRINCIPESA ILEANA“

RAPORT ANUAL

*Alteță Regală,
Domnule Ministru,
Onorat Comitet,*

Școala superioară de Asistență socială « Principesa Ileana » a intrat în al doilea an al funcționării sale. În împrejurări normale, acest fapt nu ar însemna mai mult decât un pas înainte în realizarea programului pe care organizatorii acestei instituțiuni și l-au fixat la conceperea ei. La noi însă, intrarea în anul al II-lea al funcționării, înseamnă mult mai mult: înseamnă triumful ideii de asistență socială organizată, în ciuda unei întregi campanii de distrugere, campanie organizată cu multă trudă, cu dibăcie și insinuări, de către persoane, cari n'au înțeles și nici n'au voit să înțeleagă rostul unei asemenea instituțiuni, ca mijloc de coordonare și organizare rațională a activităților de asistență socială.

Școala, la începutul funcționării ei, a fost privită ostil chiar și de organizațiile de binefacere, unele dintre ele anchilozate în sistemul tradițional de asistență socială făcută pe bază de milă. Aceste societăți însă, au fost trezite din reveria lor de către atitudinea agresivă a însuș poporului asistat, care însușindu-și doctrinele democratice, cere amenințător, Statului și Comunității, protecția ce le revine ca contribuabili, ca cetățeni ai unui Stat organizat. Oamenii nevoiași nu se mai milogesc, ci pretind ajutor, și când nu-l primesc, devin agresivi. Oamenii cer posibilitate de muncă, cer dreptul lor la viață și nu milă. Societățile de binefacere s'au convins că în vechea lor formă nu mai pot face față situației actuale, au înțeles că trebuie să ne strângem rândurile, că trebuie să colaborăm. Astfel s'a început o apropiere de școală, invitându-ne să luăm parte la consiliile lor. Este un prim succes de mare importanță.

Un alt succes al școlii este apropierea și începutul de colaborare cu municipiile. Municipiul București avea și el rezervele lui față de activitatea școlii. Astăzi însă raporturile dintre școală și municipiu sunt dintre cele mai amicale, fiind într'o strânsă colaborare.

Școala a fost invitată de Primăria sectorului I Galben să dea ajutor cu studentele ei la organizarea asistenței individualizată în acest sector, iar de Sărbători să ajute la organizarea și distribuirea ajutoarelor de Crăciun.

Cu municipiile din provincii, Școala Superioară de Asistență Socială a făcut, prin intermediul Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, următoarea convențiune: fiecare municipiu trimite pe cheltuiala sa, două bursiere, ca studente la Școala Superioară de Asistență Socială, studente, cari, după obținerea diplomei de asistente sociale, urmează să fie angajate la serviciul de asistență al municipiului respectiv. Iar școala și-a luat angajamentul de a pune la dispoziția municipiilor, în mod gratuit, o persoană cu pregătire tehnică, pentru organizarea serviciului de asistență, care odată organizat, să treacă sub conducerea asistentei respective. În felul acesta, atât Ministerul cât și municipiile, și-au asigurat o organizare unitară în principii și tehnică pe întreaga țară a serviciilor de asistență socială, iar școala va avea o posibilitate ușoară de îndrumare și colaborare cu ele. În ceea ce privește situația legală a școlii, ea a fost recunoscută prin art. 219 al legii sanitare, promulgată în *Monitorul Oficial* sub Nr. de publicație 2.515, care prevede că personalul tehnic al serviciilor de asistență al centrelor de ocrotire și al municipiilor va fi recrutat dintre diplomatele Școlii Superioare de Asistență Socială « Principesa Ileana ».

Situația exterioară a școlii a mai fost consolidată prin faptul că ea a fost primită ca membră ordinară a Comitetului Internațional al Școlilor de Asistență Socială cu sediul la Geneva, având astfel avantajul de schimb de profesori, schimb de studente și schimb sau împrumut de cărți de specialitate din Biblioteca Institutului. Anul acesta, d-șoara Xenia Costa-Foru, a fost la Berlin, în călătorie de studii, unde i s'a dat posibilitatea de a studia amănunțit sistemul german de asistență socială de sub conducerea genialei organizatoare Dr. Alice Salomon.

În decursul anului 1930, școala a primit vizita reprezentanților Fundației Rockefeller, în persoana d-lui Dr. George Strode și al regretatului Dr. V. Leland Mitchell, reprezentanți ai Departamentului de Sănătate Publică, Dr. Van Siekle, reprezentant al Departamentului de Sociologie și Dr. Louis Dublin, marele statistician al instituției Metropolitan Life Insurance Company din New-York și membru în comisiunea Fundației Rockefeller.

Ca rezultat al acestor vizite, ni s'a cerut în mod oficial din partea Fundației, un raport amănunțit asupra activității școlii și necesităților ei, în vederea organizării bibliotecii de specialitate și a specializării personalului didactic.

Școala a făcut progrese și în lărgirea terenului ei de activitate tehnică internă. Centrul de demonstrație pentru asistența familiei

din cartierul Tei, s'a consolidat frumos și are astăzi, sub îngrijirea lui, 120 de familii pe cari le îngrijește din toate punctele de vedere: sanitar, psihic, moral și social. Din 120 de familii, 52 au fost puse în situația de a se susține singure, noi având, pentru moment, numai rolul de îndrumător, de reazim moral.

La 1 Noemvrie am inaugurat la școală — și pentru prima oară la noi în țară — o nouă activitate socială, o nouă specialitate: serviciul social de spitale. La noi în țară, spitalele, dispensariile și în general medicii curanți, lucrează fără ca să țină prea mult seamă de mediul social al bolnavului. Il consultă și îi scrie rețeta. Atât. Nu-l mai interesează dacă bolnavul are mijloacele necesare să-și facă rețeta, dacă se poate ține de tratamentul prescris, sau nu. Se prescriu bolnavilor săraci specialități străine, scumpe, pe cari nu le pot cumpăra. Se prescrie regim alimentar, sau un regim lactat pe care nu-l poate ține, fiindcă n'are mijloacele necesare. Se trimite un bolnav de tuberculoză în sanatoriu, dar el nu știe cum și unde să-și facă formalitățile necesare de internare. Iși începe un bolnav un tratament sistematic, o serie de injecții de salvarsan sau orice alt tratament, dar când se simte mai bine, își intrerupe, sau își neglijează tratamentul; el nu știe că boala va reveni dacă nu-și face tratamentul până la sfârșit. Aceste neajunsuri vor dispărea prin organizarea unui serviciu social atașat de fiecare spital. În toate țările civilizate există astfel de servicii sociale.

Școala Superioară de Asistență Socială a înființat un astfel de serviciu la Spitalul Colțea, pe lângă secția de consultații medicale, cu titlu de experimentare. În cazul când se vor putea cointeresea medicii, o să ne întindem activitatea pe întreg spitalul.

O altă activitate inaugurată, este asistența industrială ce a luat ființă tot în luna Noemvrie, în cartierul Tei. Este o activitate ce se ocupă de asistența și educația morală și civică a lucrătorilor industriali. Această activitate se face paralel și în colaborare cu activitatea secției industriale a Asociației Femeilor Creștine, care Duminica și în sărbători, adună, la centrul nostru din Tei, pe lucrătoare, organizându-le recreație, oferindu-le câte un ceai, învățându-le cântece și jocuri naționale. În luna Decemvrie, această activitate a luat o formă mai concretă și mai intensă, grație eforturilor făcute de neobosita noastră conducătoare și animatoare, A. S. R. *Principesa Ileana*, prin inaugurarea cantinelor ambulante, menite să dea hrană, igienică și ieftină, muncitorilor din diferitele fabrici.

Insfârșit, o activitate din care asistența socială va trage enorme foloase, este monografia cartierului Tei, executată de Seminarul de Sociologie și de unele studente dela Școala Superioară de Asistență Socială. Această monografie — începută și organizată de d-l Prof. D. Gusti, Decanul Facultății de Litere și Președintele Institutului Social Român — are scopul de a studia felul de trai al muncitorilor

din cartierul nostru, psihologia lor, felul lor de a raționa și mediul social în cari trăiesc.

În modul acesta, vom cunoaște și vom înțelege mai bine oamenii cu cari lucrăm și pe cari trebuie să-i asistăm.

Aceasta este activitatea școlii până în prezent.

București, la 18 Decembrie 1930.

VETURIA MANUILA

*Directoarea Școlii superioare de Asistență socială
„Principesa Ileana“.*

COMPTÉ-RENDU

XENIA COSTA-FORU: *La collaboration en assistance.*

Par l'insuffisance de collaboration et par le manque d'organisation, l'assistance actuelle ne peut atteindre son but.

Le mal n'est pas enrayé — on maintient un état latent et parfois même on l'aggrave.

De par ce fait, l'initiative privée ou d'État restent vaines.

L'être aidé ne profite point de l'offrande; et l'opinion publique, qui n'a pas conscience de n'avoir pas abouti, ne réagit pas utilement.

L'économie et la politique sociale sont déficitaires et de part les richesses inutilement dépensées et surtout de par celles dont on les prive.

L'état actuel de la société n'étant pas dû à une sélection naturelle des valeurs — pour sévir contre ce gâchis, une réaction s'impose.

Et puisque le mal nous lie et nous touche tous, le remède ne peut être efficace que si la théorie et la technique de l'action sont étroitement secondées d'une collaboration de sentiments.

Dr. G. BANU: *L'hygiène des enfants d'âge préscolaire en Roumanie.*

L'hygiène préscolaire se rapporte aux enfants à l'âge compris entre 2 ans et demie et 7 ans. Son but est d'assurer la croissance et le développement normal de ces enfants, de dépister et de corriger leurs défauts physiques et mentaux, ainsi que de faire leur éducation hygiénique. En Rou-

manie, excepté quelques tentatives isolées, l'organisation scientifique de l'hygiène préscolaire ne date que depuis 1925. Il y avait, en 1927, 1320 jardins d'enfants, avec 88.088 enfants inscrits, dont 67.725 seulement à la fréquence assidue, tandis que la population totale d'âge préscolaire de la Roumanie s'élève à 1 million. Les enfants sont donc — en leur majorité — privés de protection et d'éducation.

Ce sont la loi de 1924 et le règlement de 1926 qui ont précisé les normes de fonctionnement des jardins d'enfants, l'obligativité de leur fréquentation par tous les enfants du pays âgés de 5—7 ans et l'enseignement spécial — tant théorique que d'ordre pratique — pour les directrices de ces institutions. Dans les jardins au régime d'internat, le programme d'éducation — physique et morale — des enfants, est assez rationnel et complet.

Une autre institution de protection des enfants d'âge préscolaire est représentée par les œuvres de placement dans des colonies familiales, développées surtout en Transylvanie. En ce qui concerne la protection au sein de leur propre famille, elle n'est réalisée que d'une façon incomplète, dans le cadre de l'assistance générale, insuffisante elle-même. Les caisses d'assurances sociales donnent de l'assistance médicale aux enfants des membres inscrits. La protection des enfants malades est réalisée à l'aide des dispensaires et des hôpitaux, en nombre insuffisant tout de même.

L'œuvre législative accomplie jusqu'ici en faveur de l'âge préscolaire, est comprise dans la loi d'organisation du Ministère du Travail et de la Santé, la loi sur l'étude des problèmes d'hygiène, la loi sur l'instruction du personnel sanitaire auxiliaire, enfin, la loi du Ministère de l'Instruction Publique.

VETURIA MANUILA: *La désorganisation de la famille.*

La famille présente comme unité sociale un intérêt fondamental. C'est par elle que la race humaine est perpétuée et que le patrimoine social de la tradition se trans-

met. L'ancienne forme de la famille est celle de la famille patriarcale, dont le chef — le père — est le souverain autour duquel se groupent les autres membres, car il est le représentant de tous leurs intérêts.

La réforme industrielle fait sortir du cercle de la famille tous ses membres, l'un après l'autre. Elle détruit ainsi l'unité de la famille, désormais socialisée. L'ancienne constitution de la famille patriarcale ne répondant plus aux exigences de la famille socialisée, ce désaccord entre les formes traditionnelles et les nécessités de la vie moderne a pour effet la désorganisation de la famille.

Les causes de ce procès de désorganisation sont multiples et on en a fait de nombreuses classifications. Les plus connues sont celles de E. R. Mowrer, E. Burgess, Morenoy et Krueger.

Les facteurs biologiques sont en Roumanie la cause la plus importante de la désorganisation de la famille — 51% à côté de 10% pour le chômage, etc.

Les formes que revêt la désorganisation de la famille sont:

Le divorce avec une tendance permanente à augmenter de nombre. C'est d'ailleurs un phénomène international (graphique No. 4).

Le fait prouve ou bien que:

a) nous sommes en pleine désorganisation de la famille comme institution sociale, ou

b) que, par l'admission du divorce comme méthode légale honorable, les malentendus de famille qui demeuraient autrefois sans solution, trouvent maintenant leur issue dans la dissolution du mariage.

Les simplifications de la procédure du divorce, se trouveraient ainsi expliquées.

La désertion du foyer et la séparation de corps se distinguent du divorce par le fait que les formalités légales du divorce n'étant pas remplies, elles laissent aux conjoints la possibilité de reconstruire la famille. Du point de vue de l'assistance sociale, la désertion crée des difficultés techniques, car:

1. L'absence du foyer du déserteur laisse l'assistance dans l'ignorance du facteur le plus important: l'un des membres sur lesquels repose la famille.

2. Le refus de l'un des intéressés à résoudre la crise de la famille par le divorce en due forme, enlève aux deux époux la possibilité de normaliser leur vie par la création d'une nouvelle famille.

La désertion est, comme le divorce, en pleine croissance (graph. No. 5).

Le concubinage offre un autre aspect de la famille désorganisée avec la différence que, dans ce cas, la famille n'a jamais été normale. Cette forme de dissolution est la plus désastreuse pour les enfants surtout. Leur situation morale et légale est précaire et toujours inférieure à celle des enfants de la famille légitime. En Roumanie le nombre des familles fondées sur le concubinage est relativement assez inquiétant.

Les conséquences sociales de ce procès de dissolution de la famille sont:

a) la diminution qualitative et quantitative de la natalité, due au manque de temps matériel que nécessite l'éducation des enfants, de même qu'à l'épuisement physique des mères;

b) l'augmentation du pourcentage de la mortalité infantile dans les familles désorganisées;

c) l'augmentation du nombre des enfants délinquants, provenant des familles désorganisées, comparé au nombre des mêmes enfants provenant de familles normales (graph. No. 6);

d) le grand nombre des enfants retardataires dans les familles désorganisées, comparé au familles normales;

e) l'augmentation du nombre des associations maritales sans enfants (companionate marriage).

HILDE DRĂGAN: *L'oeuvre pour la protection et l'assistance de la jeunesse à Vienne.*

L'auteur tâche de décrire amplement l'oeuvre accomplie pour la protection de la jeunesse à Vienne pendant

les 10 dernières années, afin de montrer tout ce que le travail persévérant et une bonne organisation peuvent réaliser dans ce domaine.

En 1921 les aides que la population de Vienne avait reçus de l'étranger, des américains, anglais, suédois et français, ayant cessé de soulager la misère de cette ville, Vienne se vit dans l'obligation de s'aider elle-même. Par la décision du 1-er juin 1921, les social-démocrates alors à la tête de la Municipalité, réunirent toutes les institutions de bienfaisance, santé publique, assistance et protection de la jeunesse dans un tout unitaire, placé sous la conduite d'un conseiller municipal.

Pour tout ce qui touche à la protection de la jeunesse, on a créé la « Jugendamt », s'occupant de tout ce qui a un rapport direct ou indirect avec le bien-être de la jeunesse (y compris les petits enfants).

L'activité de cet office s'étend sur les domaines suivants:

1. L'Assistance juridique et la tutelle générale de tous les enfants illégitimes, nés à Vienne;

2. L'Assistance ouverte et la protection des enfants hors des foyers (les dispensaires);

3. L'Assistance fermée (institutions: asiles, foyers d'apprentis etc.);

4. La protection dans les écoles;

5. L'oeuvre, ayant pour but de compléter l'éducation publique par des jardins d'enfants, des garderies d'enfants, des foyers pour externes, cantines, etc.);

6. La surveillance des enfants placés dans des institutions et des familles;

7. Le contrôle du travail des enfants, l'assistance policière juridique de la jeunesse;

L'orientation professionnelle fait également partie du programme de cet office.

Le système de protection adopté par Vienne, repose sur deux principes fondamentaux:

1. Le droit de chaque enfant à une éducation physique, morale et intellectuelle aussi bonne que possible, afin qu'il puisse devenir un citoyen actif, sain, productif;

2. La grande importance accordée à l'éducation physique. L'éducation des enfants en plein air, le soleil, les sports, la gymnastique suédoise, ont amélioré la santé des enfants de Vienne, autrefois minés par la tuberculose.

Dr. SABIN MANUILA: *Importance du recensement de la population pour l'Assistance Sociale.*

Le recensement général de la population, fait le 29 décembre 1930, a une importance extrême autant du côté social que du point de vue national. Les trois bulletins: (a) de la famille, (b) des bâtiments et habitations, (c) des entreprises commerciales et industrielles, vont fournir des informations de premier ordre sur la structure de notre vie sociale.

L'étude des listes de ménage sera faite de deux manières: 1) en considérant d'abord l'individu séparément et, 2) la famille en groupe.

L'analyse des bulletins de famille permettra de tirer des conclusions précieuses sur la constitution de nos familles; par exemple: quel en est le chef? si c'est la veuve, la femme divorcée, ou la mère non mariée, et quelles en sont les proportions?

L'analyse des classifications par âge de la population fournit des suggestions précieuses pour l'étude des problèmes de la vieillesse, de la longévité, de limites d'âge, de la capacité de travail, de l'époque scolaire et de la mortalité spécifique pour chaque âge.

La colonne consacrée aux naissances projettera sa lumière sur le problème de l'immigration dans les villes. La grande majorité des clients de l'assistance est formée, dans les villes, par ces immigrants, attirés par un appât factice de gain.

Pour l'étude de la désorganisation de la famille, le recensement offre ses informations sur le nombre des femmes mariées, veuves ou divorcées, sur le nombre d'enfants qu'elles ont porté, combien en vivent, combien sont morts. C'est le recensement qui pourra répondre à des questions comme: combien de familles socialisées avons-nous, les

deux époux étant engagés dans le travail professionnel? combien d'enfants sont engagés dans le travail, dans la domesticité, etc.?

Le champ d'activité des sciences sociales se trouvera à coup sûr élargi du fait des relations précises, fournies au sujet des professions, institutions et établissements où l'on travaille, nombre des chômeurs, causes du chômage, etc. Le chômage surtout est un problème aigu, et cependant, nous ignorons le nombre des chômeurs.

Enfin, la dernière question nous procure des informations complètes au sujet des sourds-muets, aveugles, estropiés de toute sorte du pays entier et montre combien d'entre eux sont à la charge de l'assistance et placés dans des institutions, combien en sont laissés aux soins de leurs familles.

Le recensement des bâtiments et habitations fournit des renseignements intéressants sur le nombre des citoyens habitant dans les sous-sols et taudis, sur la proportion entre propriétaires et locataires, sur le nombre de ceux qui logent dans des appartements, ateliers ou magasins, sur l'hygiène de l'habitation, sur les installations d'eau, de canalisation et d'éclairage, etc.

En combinant toutes ces informations, nous pourrions nous rendre compte des conditions actuelles de vie en Roumanie, nous pourrions établir son niveau approximatif normal et, par conséquent, déterminer avec plus de précision, dans l'assistance, les écarts du normal, les cas pathologiques.

ENGLISH SUMMARY

XENIA COSTA-FORU: *Collaboration in social relief.*

Present lack of cooperation in social-work makes its action inefficient; some times it eliminates social evils and some times it aggravates the situation.

The result of such work is that energy is spent uselessly from the point of view of both the giver and the receiver, and society is deprived of the benefit it should have had from social-work.

It is first due to lack of collaboration and second to the misunderstanding of expressed theories.

In the actual state of society it is imperative that social work should be an organised activity from the point of view of both of the technique and the sentiments involved.

Dr. G. BANU: *The hygiene of children of pre-school age in Rumania.*

The pre-school hygiene concerns those children between the ages of 2½ and 4 years.

Its aim is to ensure the growth and normal development of these children, to trace and correct their physical and mental defects, at the same time giving them their hygienic education.

In Rumania, except for a few isolated tentative attempts, the scientific organization of pre-school hygiene only dates from 1925.

There were in 1924, 1320 kindergartens with 88.088 children, of which only 67.725 were regular attendants, though the whole pre-school population of Rumania is

about 1 million. The children are therefore, the majority of them, deprived of protection and education,

The law of 1924 and the regulations of 1926 have defined precisely the duties of the kindergartens.

The compulsory attendance on them of all children of the country between the ages of 5—7 and the special instruction, — theoretical and practical, — of the heads of these institutions.

In the residential kindergartens, the programme of education, physical and moral, of the children is fairly rational and complete.

Another institution for the protection of pre-school age, is represented by the placing of them amongst family colonies, specially developed in Transylvania. As regards what concerns the protection in the bosom of their own families, it is only realised in an imperfect way, through social work insufficient itself. The Social Insurance gives medical assistance to the children of their members.

The protection of sick children is realised by the aid of dispensaries and hospitals, still however insufficient.

The legislative work accomplished thus far in favor of children of pre-school age is contained in the law of organisation of the Ministry of Labour, Health and Social Welfare, the law regarding the problems of hygiene, the law concerning the instruction of the auxilliary sanitary personnel, and finally the law of the Ministry of Public Instruction.

~

VETURIA MANUILA: *Family disorganization.*

The family, as a social unit, presents a fundamental interest. Through it, the human race perpetrates itself and the social inheritance of tradition is transmitted. The older form of family is the patriarchy of which the head — the father — is the sovereign around which are grouped the other members, because he represents the interests of all.

Industrialization causes the desertion from the family circle of all its members, in succession. It, thus, destroys

the unity of the family, socialized from now on. The former constitution of the patriarchal family being unable to respond to the needs of the socialized family, this discord between the traditional forms and the necessities of modern life brings about the disorganization of the family.

The causes of the process of disorganization are many and there are numerous classifications. The most known are those of E. R. Mowrer, E. Burgess, Morenoy and Krueger.

The biological factors are in Rumania the main cause of family disorganization — 51% as compared to 10% for unemployment, etc.

Means of reform of the family disorganization. The divorce with a permanent tendency to increase its number. It is as a matter of fact, an international phenomenon. This fact proves that:

a) we are in the midst of the disorganization of the family as a social institution;

b) or that, through the acceptance of divorce as a honourable legal method, family troubles which formerly remained unsolved find now an issue in the dissolution of marriage.

The simplification of divorce procedure is thus explained.

Home desertion and separation are distinguished from divorce through the fact that the legal forms of divorce have not been fulfilled, it leaves to the partners the possibility of reconstructing the family. From the social workers' point of view, desertion creates technical difficulties, because:

a) the absence from home of the desertor, leaves the social worker in the ignorance of the most important factor, on which depends the family;

b) the refusal of one of the two members to solve the crisis of the family through the formal divorce, takes away from the two partners the possibility of normalizing their life by the creation of a new family.

Desertion, like divorce, is increasing (gr. No. 5).

Common law marriages offer another aspect of the

disorganized family, with the difference that, in this case, the family has never been normal. This form of dissolution is the most disastrous one, above all for the children. Their moral and legal situation, is difficult and always inferior to that of the legal family. In Rumania the number of such common law families is almost alarmingly large.

The social consequences of this process of family dissolution are:

a) a qualitative and quantitative decrease of the birth rate, owing to the utter lack of time necessary for the education of children, as well as from the physical break down of mothers;

b) the growth of infantile mortality in the disorganized family;

c) the growth of child delinquency in the disorganized family, as compared to the normal family (gr. No. 6);

d) the large number of retarded children in disorganised families as compared to the normal ones;

e) the growth of childless marital associations (companionate marriage).

Dr. HILDA DRĂGAN: *Protection and assistance of youth in Vienna.*

The author tries to describe fully the results obtained by the work of assistances and protection of youth in Vienna during the last 10 years, in order to illustrate all that can be accomplished in this direction by persistent work and good organisation.

In 1921, the aid which the population of Vienna was receiving from abroad — America, England, Sweden and France — having ceased to bring relief to the misery of this city, Vienna faced her obligations and decided to help herself. By the decision of the first of June 1921, the social-democrats — who were then governing the city — assembled all the institutions of public assistance, public health, assistance and protection of youth and gathered them in one single group, directed by a municipal officer.

For all that regards the protection of youth, the « Jugendamt » was organised to look after all that has a direct or indirect relation with the welfare of youth (including even babies).

This office involves the following activities:

1. Judicial assistance and general guardianship of all illegitimate children, born in Vienna;
2. « Open » assistance and protection of children out of their homes (dispensaries);
3. « Closed » assistance (institutions: asylums, work-houses for children, etc.);
4. Supervision in schools;
5. It has the aim to complete the public education by kindergardens, nurseries, homes for day-scholars, canteens, etc.;
6. Supervision of children given to the care of institutions or families;
7. Control of childlabor, police assistance and judicial assistance for youth.

The office also intends to guide the vocational choice of its pupils.

The system of protection tried in Vienna, has two fundamental principles:

1. The right of each child to receive as good an education as possible — physical, moral and intellectual, in order to become an active, healthy and productive citizen;
2. Great importance is given to the physical education. Classes for children in the open air and sun, sports, swedish gymnastics have much improved the health of the children of Vienna, formerly undermined by tuberculosis.

Dr. SABIN MANUILA: *Significance of the general census in social work.*

The general census of the population, made on the 29-th of December 1930, is important from a social viewpoint. The three schedules: (a) family, (b) buildings and lodgings and (c) commercial and industrial concerns, furnish data on the structure of our social life.

The family schedule will be studied in two ways: 1. considering each individual separately; and 2. considering the family as a group. The analyses will give many facts as to the constitution of our families; for example: is the head of the family a widow, a divorced woman, or an unmarried mother, and the proportions of each?

The analysis of the population by age furnishes valuable data for the study of the problems of old age, longevity, capacity for work, school period and specific age mortality.

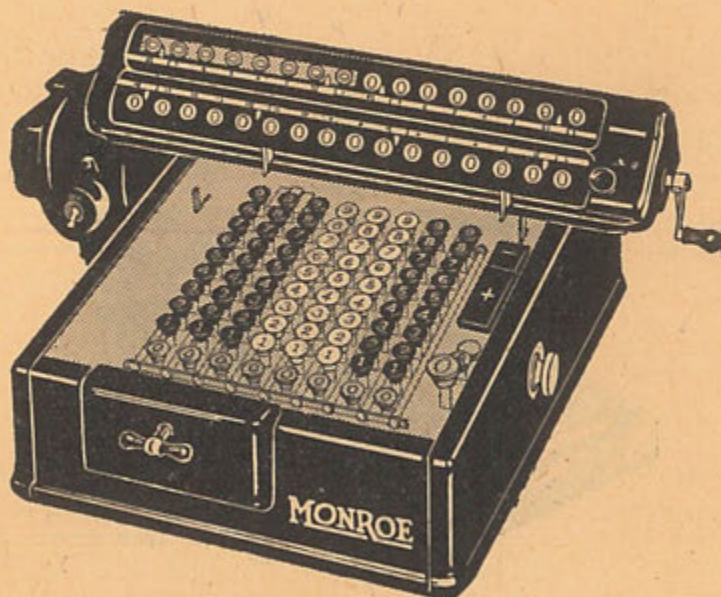
For the study of the disintegration of the family, the census can answer questions as: how many families there are, where both parents are engaged in work for supporting the family? how many children are engaged in work out of the home and how many in domestic work? etc.

Precise information is furnished on the subject of occupations, institutions and establishments of work, number of unemployed, causes of unemployment, etc. The latter forms one of our most important problems, and nevertheless, we do not know the number of unemployed.

Finally, the last question gives us information with regard to deaf-mutes, blindness, all other kinds of infirmities in the entire country and shows how many are a charge on the public relief, are in institutions or are left in the charge of their families.

The census of lodgings and buildings shows the number of citizens who live in under-ground lodgings or unhealthy homes, the proportion between proprietors and tenants, the number of those who have apartments, who lodge in workshops or storehouses, the hygiene of the lodging, installations of water, light, plumbing, etc.

Combining all these facts, we shall obtain an idea of the actual conditions of life in Rumania, establish the approximate normal standard, consequently determine with more precision, through social work, the occasional relapses and the pathological cases.

MONROE
REG. TRADE MARK

**MAȘINI DE CALCULAT
AMERICANE CU TASTE**

PORTABILE ȘI ELECTRICE

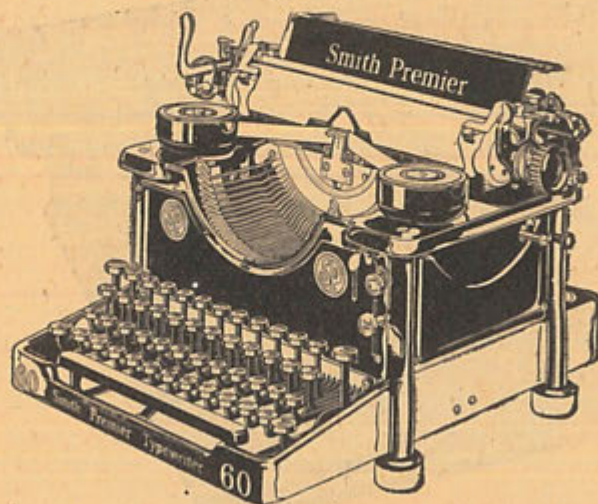
ULTIMELE MODELE PERFECTIONATE

Reprezentant General

JACQUES CAN

Pasagiul Român, 21 • Telefon 328/17

BUCUREȘTI

**MAȘINI DE SCRIS
AMERICANE** SMITH PREMIER
MODEL 60 —

PORTABILE ȘI CU CARUL LUNG DE 1 METRU

Reprezentant General

JACQUES CAN

Pasagiul Român, 21 • Telefon 328/17

BUCUREȘTI

REGIA M. O.
IMPRIMERIA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI
1931

Abonamentul anual . . . Lei 100

Pentru Instituții „ 200

24

PREȚUL 40 LEI

22